

VOLVOKONCERNEN 2002
Ekonomisk Redovisning

VOLVO

Innehåll

01	Verksamhetsåret 2002
02	Volvoaktien
04	Resultatutveckling
07	Finansiell ställning
08	Kassaflödesanalys
10	Finansiell riskhantering
11	Lastvagnar
14	Bussar
16	Anläggningsmaskiner
18	Volvo Penta
20	Volvo Aero
22	Financial Services
24	Kärnvärdena i praktiken, miljö
26	Koncernledning
28	Styrelse och revisorer
28	Redogörelse för styrelsearbetet

Finansiell information

30	Resultaträkning
31	Balansräkning
32	Kassaflödesanalys
33	Koncernens noter
66	Moderbolaget AB Volvo
78	Förslag till vinstfördelning
79	Revisionsberättelse för AB Volvo
80	11-årsöversikt
90	Definitioner
91	Bolagsstämma
	Volvos nomineringskommitté
	Publiceringstillfällen

Verksamhetsåret 2002

Viktiga händelser

Två år av integration

Två år efter det att Mack och Renault Trucks förvärvades finns en konkurrenskraftig struktur på plats, volymfördelar inom inköp har realiserats och planerna för ett gemensamt motorprogram är slutförda. Vi har även etablerat en framtida gemensam fordonsarkitektur och fastställt en strategi för våra varumärken. Vår kundservice har stärkts genom den pågående optimeringen av återförsäljarnätet i Nordamerika och ett breddat erbjudande av finansiella tjänster. Sammantaget har vi uppnått de synergier vi eftersträvat.

AB Volvo firade 75-årsjubileum

Den 14 april 2002 firade Volvo 75-årsjubileum. Det var då precis 75 år sedan den första serietillverkade Volvobilen rullade av bandet på Hisingen i Göteborg. Sedan dess har Volvo utvecklats från ett litet verkstadsföretag till en av världens ledande tillverkare av tunga lastbilar, bussar, anläggningsmaskiner, marinmotorer och flygplanskomponenter med över 70.000 anställda i hela världen och närvaro på mer än 125 marknader.

Volvo CE bygger produktionsanläggning i Kina

Volvo Construction Equipment (Volvo CE) har beslutat att bygga en fabrik för produktion av anläggningsmaskiner i Shanghai, Kina. Den nya anläggningen beräknas tas i bruk våren 2003 och kommer inledningsvis att användas för monteringen av bandgående grävmaskiner.

Volvo Bussar utsedd till huvudleverantör

I juni 2002 utsågs Volvo Bussar till huvudleverantör till två av Mexikos största bussoperatörer. Kontraktet innebär att Volvo Bussar blir ledande på den mexikanska marknaden när det gäller det övre segmentet av långfärdsbussar. Leveranserna, som avser 1.800 bussar, började i mitten av 2002 och fortsätter fram till mitten av 2005. Ramavtalet värderas till totalt cirka 3 miljarder kronor.

Volvo Penta introducerade telematik

Som första företag inom marinmotorbranschen lanserade Volvo Penta under tredje kvartalet telematiktjänster. Det satellitbaserade systemet innehåller säkerhetsrelaterade tjänster för att göra båtägandet tryggare oavsett båtens storlek, och ser till att båten och besättningen ständigt är uppkopplad till Volvo Action Service i land.

Produktionsstart vid Volvo CE:s nya fabrik i Polen

Den 13 september invigdes Anläggningsmaskiners nya fabrik i Polen. Fabriken ligger i samma anläggning som Volvos busstillverkning i Wrocław och kommer att fungera som ett globalt centrum för produktion av den nya grävlastaren som premiärvisades tidigare under 2002.

Volvo och Mack motorer fick godkännande av amerikanska miljömyndigheten EPA

Den 30 september godkände den amerikanska miljömyndigheten, EPA, Volvos nya dieselmotor. Det villkorade tillståndet gäller för att tillverka och sälja lastbilar med Volvos EPA-anpassade VED12-diesel-

motor från och med 1 oktober 2002. I juli certifierade EPA Macks motorer för fjärrtransporter, ASET Highway (C-EGR) enligt EPA02 och i september certifierades även Macks motorer för anläggnings trafik, ASET Vocational (I-EGR).

Renault Trucks i motorsamarbete med kinesiska Dong Feng Motors

Renault Trucks har slutit ett avtal om teknologioverföring avseende lastbilmotorer med den kinesiska lastbilstillverkaren Dong Feng Motors. Avtalet syftar till att ge Dong Feng Motors möjlighet att utrusta sina lastbilar med Renaultmotorer.

Industriella förändringar i lastbilsverksamheten i Nordamerika

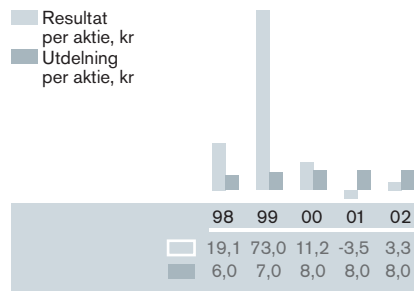
Under det fjärde kvartalet flyttades Macks produktion av lastbilar för fjärrtransporter från Winnsboro, South Carolina, till Volvos fabrik i New River Valley, Virginia. Winnsborofabriken stängdes i november och den första Mack-lastbilen rullade ut från fabriken i Virginia den 16:e december. Under det fjärde kvartalet påbörjades tillverkningen av en ny generation Volvo VN. I fabriken i New River Valley produceras idag både Macks lastbilar för fjärrtransporter och de nya Volvo VN lastbilarna.

Volvokoncernen i euro

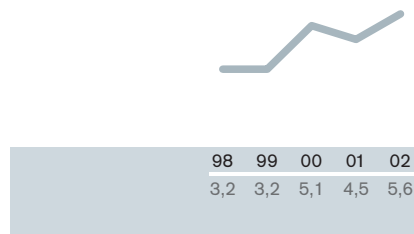
	2001	2002
Nettoomsättning, EUR M	19.540	19.333
Rörelseresultat, EUR M	-73	310
Resultat efter finansiella poster, EUR M	-202	220
Nettoresultat, EUR M	-159	152
Resultat per aktie, EUR M	-0:38	0:36
Utdelning per aktie, EUR M	0:87	0:87

EUR 1,00=9,1596 SEK i genomsnitt under 2002
EUR 1,00=9,2434 SEK i genomsnitt under 2001

Resultat och utdelning per aktie

Direktavkastning, %

Volvoaktien

Aktieägarna

Den fortgående dialogen med aktieägarna är av stor betydelse för Volvo. Utöver bolagsstämman i april, har ett stort antal aktiviteter genomförts under 2002, dels riktade gentemot professionella analytiker och investerare, och dels riktade direkt mot Volvos privata aktieägare. Volvos Investor Relations webbsajt på internet är ett viktigt verktyg i dialogen med aktieägarna som gör det möjligt för samtliga aktieägare att erhålla relevant information om Volvo i rätt tid.

Volvoaktien är noterad på Stockholmsbörsen och på börserna i London, Frankfurt, Hamburg, Düsseldorf, Bryssel samt Nasdaq i USA.

Aktiemarknaden 2002

Året 2002 karaktäriserades inledningsvis av en nedgång på börserna över hela världen, under den senare delen av året skedde dock en kraftig återhämtning. Det ledande amerikanska indexet, Dow Jones Industrial Average, minskade med 15% och NASDAQ Composite (Volvo noterat sedan 1985), minskade med 32%. I Sverige sjönk Stockholmsbörsens generalindex med 37%. Fortsatt osäkerhet om den makroekonomiska utvecklingen i USA tillsammans med oron för utvecklingen i Mellanöstern påverkade generalindex negativt.

Volvoaktien 2002

I slutet av 2002 var Volvos marknadsvärde 59 miljarder kronor, vilket innebar att Volvo låg på åttonde plats på Stockholmsbörsen. Under 2002 min-

skade värdet på Volvos B-aktier med 19% jämfört med en nedgång om 26% för MSCI som är Morgan Stanleys index över europeiska verkstadsbolag.

Totalt omsattes 377 miljoner Volvoaktier på Stockholmsbörsen under 2002. Stockholmsbörsen står för den största delen av omsättningen med i genomsnitt 1,5 miljoner omsatta Volvoaktier per dag. Under 2002 var Volvo den 13:e mest omsatta aktien räknat i värde på Stockholmsbörsen.

Utdelning

Volvos utdelningspolicy är att effektivavkastningen (utdelningen tillsammans med aktiens långsiktiga värdeförändringar) skall överstiga branschgenomsnittet. För räkenskapsåret 2002 föreslår styrelsen att bolagstämman godkänner en oförändrad utdelning om 8 kronor per aktie. Total

utdelning blir cirka 3.356 Mkr, motsvarande en direktavkastning på 5,6%.

Dow Jones Sustainability Index

Det förtroende som Volvo idag åtnjuter bygger i hög grad på ett historiskt ansvarsfullt företagande som baseras på de tre kärnvärdena – kvalitet, säkerhet och miljöomsorg. Från och med 2002 ingår Volvoaktien i det nyligen lanserade Dow Jones Sustainability World Index introducerades 1999 och är det första världsomspännande index som anger ett mått på hållbar utveckling inom företag världen över. Dow Jones STOXX Sustainability Indexes omfattar 10% av de 2.500 största företagen inom Dow Jones Global Index, med utgångspunkt från miljö, ekonomiska och sociala faktorer.

De största aktieägarna i Volvo, 31 december 2002¹

	Kapitalandel, % ²
Renault SA	20,0
Franklin Templeton funds	5,9
Robur aktiefonder	3,3
Alecta	3,1
SHB	2,0

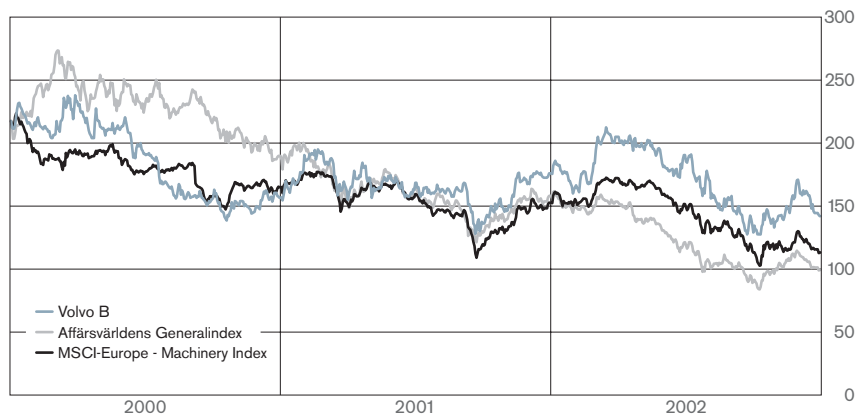
¹ Som ett resultat av återköpet av egna aktier ägde AB Volvo 5% av bolagets egna aktier den 31 december, 2002.
² Baserat på samtliga aktier.

Aktiekapital 31 december, 2002

Antal registrerade aktier ¹	441.520.885
varav A-aktier ²	138.604.945
varav B-aktier ³	302.915.940
Nominellt värde, kr	6
Aktiekapital, Mkr	2.649
Antal aktieägare	210.571
Privata personer	201.829
Juridiska personer	8.742

¹ Efter återköpet av egna aktier var antalet utslutande aktier 419.444.842.
² A-aktier ger 1 röst.
³ B-aktier ger 1/10 röst.

Kursutveckling, Volvo B-aktier kr

Under 2002 ökade andelen utländska aktieägare från 47% till 50% av kapitalet (från 37% till 40% av rösterna). Av Volvos samtliga 211.000 aktieägare står de 50 största för cirka 84% av rösterna och 80% av aktiekapitalet, exklusive aktier ägda av Volvo.

Nettoomsättning per affärsområde				
Mkr	2000	2001	2002	% ²
Lastvagnar ¹	59.075	116.568	118.752	+2
Bussar	17.187	16.675	14.035	-16
Anläggningsmaskiner	19.993	21.135	21.012	-1
Volvo Penta	6.599	7.380	7.669	+4
Volvo Aero	10.713	11.784	8.837	-25
Övrigt	6.825	7.073	6.775	-4
Volvokoncernen³	120.392	180.615	177.080	-2

1 2000 avser Volvo Lastvagnar.

2 Procentuell förändring avser 2002/2001.

3 Justerat för förändringar i koncernens struktur samt ändrade

Nettoomsättning per marknadsområde				
Mkr	2000 ¹	2001	2002	% ²
Västra Europa	61.942	93.147	92.331	-1
Östra Europa	3.676	6.383	7.437	+17
Nordamerika	38.029	54.630	50.206	-8
Sydamerika	4.730	6.018	4.667	-22
Asien	8.765	10.862	12.644	+16
Övriga marknader	3.250	9.575	9.795	+2
Volvokoncernen	120.392	180.615	177.080	-2

Rörelseresultat per affärsområde				
Mkr	2000	2001	2002	
Lastvagnar ¹	1.414	1.040	1.189	
Bussar	440	-524	-94	
Anläggningsmaskiner	1.594	891	406	
Volvo Penta	484	658	647	
Volvo Aero	621	653	5	
Financial Services	1.499	325	490	
Övrigt	616	143	194	
Rörelseresultat²	6.668	3.186	2.837	
Strukturkostnader	-	-3.862	-	
Rörelseresultat	6.668	- 676	2.837	

1 2000 avser Volvo Lastvagnar.

2 Exklusive strukturkostnader.

Rörelsemarginal ¹				
%	2000	2001	2002	
Lastvagnar ²	2,4	0,9	1,0	
Bussar	2,6	-3,1	-0,7	
Anläggningsmaskiner	8,0	4,2	1,9	
Volvo Penta	7,3	8,9	8,4	
Volvo Aero	5,8	5,5	0,1	
Volvo Group	5,5	1,8	1,6	

1 Exklusive strukturkostnader.

2 2000 avser Volvo Lastvagnar.

Resultatutveckling

Nettoomsättning

Nettoomsättningen under 2002 uppgick till 177.080 Mkr (180.615) vilket motsvarade en minskning med 2% jämfört med föregående år. Justerat för förändringar i koncernens struktur samt ändrade valutakurser ökade nettoomsättningen med 2%.

Nettoomsättningen för Volvos lastvagnsverksamhet uppgick till 118.752 Mkr vilket justerat för ändrade valutakurser motsvarade en ökning med 5%. Den ökade omsättningen var främst hänförlig till ökade leveranser i Nordamerika, Asien och östra Europa. I Nordamerika ökade totalmarknaden för tunga lastbilar med 5%, i huvudsak till följd av en tillfälligt högre efterfrågan under mitten av året innan införandet av nya emissions-regler (EPA02) under årets sista kvartal. I västra Europa minskade Volvokoncernens lastbilsleveranser med 3% jämfört med föregående år. Nedgången var främst hänförlig till Volvo Lastvagnar och begränsad produktionskapacitet i samband med introduktionen av de nya FH och FM serierna under årets första kvartal. Under resterande del av året var efterfrågan hög för det nya produktprogrammet och produktionskapaciteten ökades successivt. Efterfrågan i de södra delarna av Europa var fortsatt hög och Renault Trucks leveranser i västra Europa var oförändrade på en hög nivå.

Inom Bussar minskade nettoomsättningen med 16% jämfört med 2001. Minskningen förklaras till stor del av att Prévost och Nova Bus konsolideras enligt klyvningsmetoden från och med det fjärde

kvartalet 2001 samt av ändrade valutakurser. Justerat för dessa effekter minskade nettoomsättningen med 1% till följd av lägre leveranser i Nord- och Sydamerika, delvis motverkat av fördelaktig volymutveckling i Kina och i de nordiska länderna. Trots en minskande världsmarknad steg nettoomsättningen inom Anläggningsmaskiner med 3%, exklusive valutakurseffekter, som ett resultat av breddat produktprogram och högre marknadsandelar. Även inom Volvo Penta kunde en minskande totalmarknad kompenseras av högre marknadsandelar och nettoomsättningen ökade med 7% justerat för valutakurseffekter. Volvo Aeros nettoomsättning påverkades kraftigt negativt av krisen inom flygindustrin och föll med 23% exklusive valutakursförändringar.

Under 2002 minskade koncernens nettoomsättning i västra Europa med 1% jämfört med 2001. Lägre leveranser av lastbilar och väsentligt lägre omsättning inom Volvo Aero kompenseras delvis av högre volymer inom Bussar. I Nordamerika minskade koncernens försäljning med 8%, främst till följd av lägre växelkurs för den amerikanska dollarn samt tillämpning av klyvningsmetoden vid konsolidering av Prévost och Nova Bus. Försäljningsnedgången begränsades av ökade lastbilsleveranser under det andra och tredje kvartalet. Volvos nettoomsättning i östra Europa och Asien visade stark tillväxttakt medan nettoomsättningen i Sydamerika sjönk väsentligt som resultat av dåliga marknadsförhållande. Fördelningen av nettoomsättning per marknad specificeras ytterligare i vidstående tabell.

Koncernens resultaträkning ¹			
Mkr	2000	2001	2002
Nettoomsättning	120.392	180.615	177.080
Kostnad för sålda produkter	-97.131	-149.477	-145.453
Bruttoresultat	23.261	31.138	31.627
Forsknings- och utvecklingskostnader	-4.876	-5.391	-5.869
Försäljningskostnader	-9.285	-14.663	-15.393
Administrationskostnader	-4.651	-6.474	-5.464
Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader	309	-3.071	-2.989
Resultat från Financial Services	1.499	325	490
Resultat från andelar i intresseföretag	341	-88	126
Resultat från övriga aktier och andelar	70	1.410	309
Strukturkostnader	-	-3.862	-
Rörelseresultat	6.668	-676	2.837
Ränteintäkter och liknande resultatposter	1.588	1.653	1.246
Räntekostnader och liknande resultatposter	-1.845	-2.653	-1.870
Övriga finansiella intäkter och kostnader	-165	-190	-200
Resultat efter finansiella poster	6.246	-1.866	2.013
Skatter	-1.510	326	-590
Minoritetsandelar i resultat	-27	73	-30
Nettoresultat	4.709	-1.467	1.393
Resultat i kronor per aktie	11:20	-3:50	3:30

¹ Financial Services redovisat enligt kapitalandelsmetoden.

Rörelseresultat

Volvokoncernens rörelseresultat för 2002 uppgick till 2.837 Mkr, jämfört med ett rörelseresultat på -676 Mkr föregående år. Resultatförbättringen var främst hänförlig till högre marginaler inom lastvagnsverksamheten och strukturkostnader vilka belastade rörelseresultatet under 2001. En detaljerad analys avseende förändringar av koncernens rörelseresultat i förhållande till föregående år visas i vidstående tabell.

Rörelseresultatet under 2002 för Lastvagnar uppgick till 1.189 Mkr (1.040, exklusive strukturkostnader). Lönsamheten påverkades positivt av högre bruttomarginaler till följd av förbättrad prisrealisering och positiva effekter från synergier. Rörelseresultatet påverkades även positivt av lägre förluster på valutaterminskon-

trakt medan resultatet påverkades negativt av lägre aktivering av utvecklingskostnader (641 Mkr lägre än under 2001) och av en realisationsvinst om 574 Mkr vid försäljning av aktier i Mitsubishi Motors Corporation vilken ingick i rörelseresultatet för 2001. Lönsamheten för Volvos lastvagnsverksamhet under 2002 påverkades positivt av fortsatt stark intjäning i Europa, men var fortsatt belastad av låga volymer och lågt kapacitetsutnyttjande i Nordamerika på grund av dåliga marknadsförutsättningar, även om efterfrågan ökade tillfälligt under mitten av året innan de nya amerikanska emissionreglerna trädde i kraft av.

Inom Bussar uppgick rörelseresultatet under 2002 till -94 Mkr jämfört med -524 Mkr (exklusive strukturkostnader)

under föregående år. Den väsentligt lägre förlusten var till stor del förklarad av resultatförbättringsåtgärder i Nordamerika samt förbättrad lönsamhet i Europa och Asien. Dessa positiva effekter motverkades till viss del av lägre volymer i Mexico och Sydamerika. Anläggningsmaskiner redovisade ett rörelseresultat uppgående till 406 Mkr jämfört med 891 Mkr under året innan. Den lägre intjäningen förklarades i hög grad av försämrade marknadsvillkor i Nordamerika, ändrad produktmix samt introduktionskostnader för nya produkter.

Volvo Pentas rörelseresultat för 2002 uppgick till 647 Mkr (658). Den höga lönsamhetsnivån inom Volvo Penta var främst relaterad till högre försäljning och förbättrade bruttomarginaler. Inom Volvo Aero sjönk rörelseresultatet till 5 Mkr (653) som en konsekvens av väsentligt lägre omsättning till följd av den allmänna nedgången inom flygindustrin.

Rörelseresultatet inom Financial Services uppgick till 490 Mkr (325). Den fördelaktiga utvecklingen med sex kvartal av succesivt ökande resultat var framförallt

Förändring av rörelseresultatet

Mkr	
Rörelseresultat 2001	-0,7
Strukturkostnader under 2001	3,9
Högre bruttomarginaler i lastvagnsverksamheten	1,5
Lägre bruttoresultat inom Aero pga lägre volymer	-0,7
Effekt av valutakursförändringar	1,2
Aktivering av utvecklingskostnader	-0,7
Underskott i den svenska pensionsstiftelsen	-0,5
Realisationsvinster vid avyttring av Volvias försäkringsverksamhet och aktier i Mitsubishi Motors 2001	-1,1
Kreditförluster inom lastbilsfinansiering i USA 2001	0,7
Lägre utdelning från Scania	-0,3
Övrigt	-0,5
Rörelseresultat 2002	2,8

hänförlig till lägre kreditförluster i den amerikanska kundfinansieringsverksamheten. Rörelseresultatet under 2001 inkluderade betydande kreditförluster inom lastvagnsfinansiering i USA samt en realisationsvinst vid försäljningen av Volvias försäkringsverksamhet.

Koncernens rörelseresultat 2002 påverkades negativt av avsättningar på 807 Mkr (292), avseende ett underskott i koncernens svenska pensionsstiftelse för att säkra åtaganden enligt ITP-planen. Underskottet är ett resultat av nedgången på aktiemarknaden.

Rörelsemarginalen under 2002 var 1,6%, jämfört med -0,4% under 2001.

Strukturkostnader

Strukturkostnader under 2001 uppgick till 3.862 Mkr, varav 3.106 Mkr för Lastvagnar, 392 Mkr för Bussar och 364 Mkr för Anläggningsmaskiner.

Inom lastvagnsverksamheten ingick kostnader för integrationen av Mack och Renault Trucks vilket innefattade minsk-

ning av produktionskapaciteten i Nordamerika, omstrukturering av det globala distributionssystemet och produktionsstrukturen. Omstrukturingsåtgärderna innefattade vidare betydande personalnedskärningar på grund av de rådande marknadsvillkoren, särskilt i Nordamerika.

Strukturkostnaderna inom Bussar var hänförliga till stängningen av Nova Bus fabrik för stadsbussar i Roswell, USA. Inom Anläggningsmaskiner avsåg omstrukturingsåtgärderna verksamheten i Asheville, USA, och ett generellt övertalighetsprogram.

Valutans inverkan på rörelseresultatet

Effekten av ändrade valutakurser på rörelseresultatet för 2002 jämfört med 2001 var positiv med 1.160 Mkr.

Den svenska kronan stärktes under 2002 mot stora delar av Volvos inflödesvalutor med negativ effekt på rörelseresultatet. Störst påverkan hade valutorna; amerikanska dollar, euro, brittiska pund, kandensiska dollar och sydafrikanska rand. Ändrade avistakurser för övriga valutor hade en mindre effekt. Den sammanlagda effekten av ändrade avistakurser var negativ om cirka 710 Mkr.

Resultateffekten av termins- och optionskontrakt 2002 uppgick till en förlust på 187 Mkr (2001: -2.044 Mkr), vilket medförde en positiv inverkan på rörelseresultatet för 2002 om 1.857 Mkr jämfört med 2001.

Ändrade avistakurser vid omräkning av utländska dotterbolags resultat samt omvärdering av balansposter i utländsk valuta hade en obetydlig positiv effekt.

Räntenetto

Räntenettet för året uppgick till -624 Mkr (-1.000). Det förbättrade räntenettet förklaras i huvudsak av lägre finansiell nettoskuld och lägre finansieringskostnader i USA som en konsekvens av lägre räntesatser och svagare dollarkurs.

Skatter

För 2002 redovisades en skattekostnad uppgående till 590 Mkr jämfört med en skatteintäkt om 326 Mkr under föregående år. Skattekostnaden avsåg till övervägande delen aktuell skatt i dotterföretag utanför Sverige.

Minoritetsandelar i resultat

Minoritetsintressen inom Volvokoncernen var främst hänförliga till Volvo Aero Norge AS (22%) och Volvo Aero Services LP (5%, tidigare The AGES Group). Henlys Group's andel (49%) i Prévost Holding BV redovisades som ett minoritetsintresse till och med tredje kvartalet 2001.

Nettoresultat

Nettoresultatet uppgick till 1.393 Mkr (-1.467) och avkastning på eget kapital var 1,7% (-1,7%).

Valutans inverkan på rörelseresultatet

Jämfört med föregående år, Mkr

Nettoomsättning ¹	-4,9
Kostnad för sålda produkter	4,2
Forsknings- och utvecklingskostnader	0,1
Försäljnings- och administrationskostnader	0,6
Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader	1,2
Resultat från innehav av aktier och andelar	0,0

Sammanlagd effekt av valutakursförändringar på rörelseresultatet 1,2

¹ Koncernens försäljningsvärde redovisas till genomsnittliga avistakurser och effekten av gjorda valutasäkringar redovisas bland "Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader".

Operativt nettoflöde per valuta

Mkr	2000	2001	2002
USD	7.000	8.100	7.100
EUR	7.500	8.000	9.700
GBP	4.000	4.200	5.400
Övriga valutor	800	3.800	6.600
Totalt	19.300	24.100	28.800

Finansiell ställning

Koncernens balansräkning, 31 december	Volvokoncernen, exkl. Financial Services ¹			Financial Services			Volvokoncernen totalt			
	Mkr	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Tillgångar										
Immateriella anläggningstillgångar	6.781	17.366	16.919	144	159	126	6.925	17.525	17.045	
Fastigheter, maskiner och inventarier	19.652	30.370	27.789	2.579	2.864	3.010	22.231	33.234	30.799	
Tillgångar i operationell leasing	4.245	15.020	11.155	11.883	14.060	13.284	14.216	27.101	23.525	
Aktier och andelar	37.366	35.145	34.750	778	203	236	30.481	27.798	27.492	
Långfristiga fordringar i kundfinansieringsverksamhet	10	19	55	23.026	26.256	25.348	22.909	26.075	25.207	
Långfristiga räntebärande fordringar	5.091	5.627	4.189	23	0	7	5.032	5.554	4.188	
Övriga långfristiga fordringar	2.186	9.017	8.489	90	73	47	2.232	8.902	8.297	
Varulager	22.998	30.557	27.564	553	518	741	23.551	31.075	28.305	
Kortfristiga fordringar i kundfinansieringsverksamhet	5	95	44	19.168	23.732	22.700	18.882	22.709	21.791	
Kortfristiga räntebärande fordringar	14.195	6.799	4.306	1	82	0	14.196	2.525	1.302	
Övriga kortfristiga fordringar	22.696	29.798	25.767	2.627	2.647	2.126	24.120	31.044	25.693	
Kortfristiga placeringar	5.682	12.997	16.570	3.886	517	137	9.568	13.514	16.707	
Kassa och bank	5.276	11.877	7.584	1.764	2.417	1.602	6.400	13.869	8.871	
Tillgångar	146.183	204.687	185.181	66.522	73.528	69.364	200.743	260.925		
239.222										
Eget kapital och skulder										
Eget kapital	88.338	85.185	78.278	7.663	7.550	7.494	88.338	85.185	78.278	
Minoritetskapital	593	391	247	0	0	0	593	391	247	
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2.619	14.632	16.218	13	15	18	2.632	14.647	16.236	
Övriga avsättningar	8.277	14.085	13.893	6.620	4.342	2.828	14.941	18.427	16.721	
Lån	18.233	29.710	22.494	49.048	57.956	54.270	66.233	81.568	72.437	
Övriga skulder	28.123	60.684	54.051	3.178	3.665	4.754	28.006	60.707	55.303	
Eget kapital och skulder	146.183	204.687	185.181	66.522	73.528	69.364	200.743	260.925		
239.222										

Andel eget kapital

Balansräkning

Totala tillgångar i Volvokoncernen uppgick till 239,2 miljarder kronor den 31 december 2002, motsvarande en minskning med 21,7 miljarder kronor jämfört med 2001. 19,4 miljarder kronor av minskningen avsåg valutaeffekter.

Eget kapital uppgick den 31 december 2002 till 78,3 miljarder kronor, motsvarande en soliditet på 42,4%, exklusive Financial Services. Koncernens finansiella nettoskuld uppgick till 6,1 miljarder kronor vilket motsvarar 7,7% av eget kapital och minoritetskapital. Per den 31 december 2002 har justeringar till minimiskuld ("minimum liability adjustments") redovisats i Volvos balansräkning hänförliga till

underskott i koncernens pensionsplaner i USA. Dessa justeringar till minimiskuld har beräknats enligt US GAAP (se not 22). Övriga förändringar av eget kapital specificeras i not 21. Volvo avser att tillämpa nya principer avseende redovisning av förmåner till anställda från och med 2003 (se not 1).

Det bokförda värdet på Volvos innehav i Scania uppgick till 24,0 miljarder kronor vid årsskiftet. Om innehavet i Scania skulle värderas till kursen vid bokslutstillfället skulle värdet av aktierna vara 8,7 miljarder kronor lägre än det bokförda värdet. Volvo avser att avyttra innehavet i Scania och diskussioner förs med ett flertal industriella köpare. Se vidare not 13.

Förändring av finansiell nettoställning

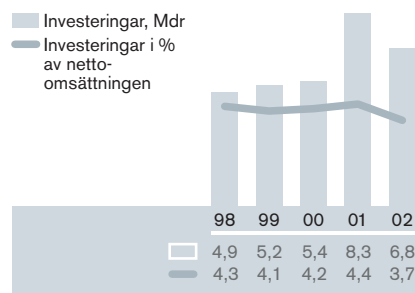
Mkr	
31 december 2001	-7,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten	10,4
Nettoinvesteringar i anläggningar och leasingtillgångar	-5,3
Investeringar i aktier, netto	-0,1
Förvärvade och avyttrade enheter	-0,1
Kassaflöde efter nettoinvesteringar, exklusive Financial Services	4,9
Finansiella skulder i förvärvade och avyttrade enheter	-0,2
Utdelning till aktieägare i AB Volvo	-3,4
Förändring av avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	-3,5
Valutaeffekt	3,8
Övrigt	-0,7
Total förändring	0,9
31 december 2002	-6,1

Självfinansieringsgrad, exklusive Financial Services

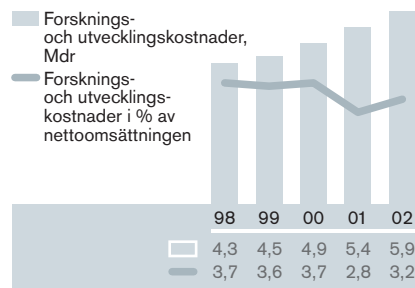

År	98	99	00	01	02
Självfinansieringsgrad	108	127	72	137	196

Investeringar

Forsknings- och utvecklingskostnader

Kassaflödesanalys

Kassaflöde

Volvokoncernens kassaflöde efter nettoinvesteringar (exklusive Financial Services) uppgick till 4,9 miljarder kronor, varav det operativa kassaflödet (exklusive effekter från förvärv och avyttringar) uppgick till 5,1 miljarder kronor. Det positiva utfallet under 2002 var främst hänförligt till en gynnsam resultatutveckling, minskad kapitalbinding, främst avseende fordringar samt låg investeringsnivå. Nettoutbetalningar av räntor och inkomstskatter hade en negativ inverkan. Samtliga affärsområden utom Bussar visade ett positivt kassaflöde under 2002. Kassaflöde efter nettoinvesteringar inom Financial Services uppgick till -4,3 miljarder kronor.

Investeringar

Årets investeringar i materiella anläggningstillgångar, exklusive Financial Services uppgick till 4,5 miljarder kronor (5,1). Investeringar inom Lastvagnar uppgick till 3,2 miljarder kronor (4,1) och utgjordes av maskiner och verktyg för produktion av nya lastbilmodeller och nytt motorprogram samt ökad produktionskapacitet för motorer. Investeringar gjordes också inom Volvo Trucks North America i återförsäljaranläggningar samt utbyggnad av måleriet. Investeringarna bibehölls på samma nivå som under föregående år inom Bussar, 0,1 miljarder, Anläggningsmaskiner, 0,4 miljarder och inom Volvo Aero, 0,2 miljarder. Investeringarna ökade inom Volvo Penta till 0,2 miljarder (0,1).

Investeringar i utveckling av nya produkter och programvaror uppgick till 1,7 miljarder kronor (2,0). Investeringarna för-

delas mellan Lastvagnar 1,2 miljarder kronor, Bussar 0,1 miljarder kronor, Anläggningsmaskiner 0,2 miljarder kronor, Volvo Penta 0,1 miljarder kronor och Volvo Aero 0,1 miljarder kronor.

Investeringar i leasingtillgångar uppgick till 5,2 miljarder kronor, varav 5,1 miljarder kronor inom Financial Services. Investeringarna avsåg främst verksamheterna i Nordamerika och västra Europa.

Förvärv och avyttringar

Investeringar i aktier och andelar uppgick under 2002 till -0,1 miljarder kronor. Förändringar i koncernens aktieinnehav medförde under 2001 ett kassaflöde om 3,2 miljarder kronor, i huvudsak hänförligt till försäljningen av Volvos innehav i Mitsubishi Motors Corporation.

Förvärvade och avyttrade verksamheter påverkade kassaflödet negativt med 0,1 miljarder kronor under 2002. Under 2001 påverkades kassaflödet av erhållen slutlikvid för försäljningen av Volvo Personvagnar om 12,1 miljarder samt förvärvade likvida medel inom Mack och Renault V.I.. Erlagd köpeskilling för Mack och Renault V.I. har ej påverkat koncernens kassaflöde eftersom betalningen erlagts i form av egna aktier.

Finansiering och utdelning

Minskningen av lån reducerade under 2002 likvida medel med netto 0,1 miljarder kronor, varav årets nyupplåning, främst emission av obligationer och certifikatprogram, tillförde 33,1 miljarder.

Under det första kvartalet 2001 återköpte Volvo 10% av totalt antal utestående aktier, varav 5% överfördes till Renault SA. Totalt medförde återköpen att kon-

Kassaflödesanalys i sammandrag			
Mdr	2000	2001	2002
Rörelseresultat	5,2	-1,0	2,3
Avskrivningar	3,8	7,0	7,8
Övriga ej kassapåverkande poster	-1,6	0,0	1,0
Förändringar i rörelsekapital	-3,0	6,0	0,4
Finansiella poster och betalda inkomstskatter	-0,8	-2,3	-1,1
Kassaflöde från den löpande verksamheten	3,6	9,7	10,4
Investeringsverksamheten			
Investeringar i anläggningar	-5,1	-7,7	-6,3
Investeringar i leasingtillgångar	-0,6	-0,5	-0,1
Försäljning av anläggningar och leasingtillgångar	0,7	1,1	1,1
Fordringar i kundfinansieringsverksamhet, netto	0,0	0,8	0,0
Aktier och andelar, netto	-1,6	3,2	-0,1
Förvärvade och avyttrade verksamheter	0,0	14,7	-0,1
Kassaflöde efter nettoinvesteringar exkl Financial Services	-3,0	21,3	4,9
Kassaflöde efter nettoinvesteringar, Financial Services	-4,1	-5,3	-4,3
Kassaflöde efter nettoinvesteringar, Volvokoncernen	-7,1	16,0	0,6
Finansieringsverksamheten			
Nettoförändring av obligationslån och övriga lån	8,1	6,2	-0,1
Lån till utomstående, netto	0,3	0,2	1,7
Återköp av egna aktier	-11,8	-8,3	-
Utdelning till AB Volvos aktieägare	-3,1	-3,4	-3,4
Övrigt	0,0	0,1	0,1
Förändring av likvida medel exklusive omräkningsdifferenser	-13,6	10,8	-1,1
Omräkningsdifferenser på likvida medel	0,3	0,6	-0,7
Förändring av likvida medel	-13,3	11,4	-1,8

cernens likvida medel reducerades med 8,3 miljarder kronor.

Under året utbetalades utdelning uppgående till 3,4 miljarder kronor till AB Volvos aktieägare.

Förändring av likvida medel

Volvokoncernens likvida medel minskade under året med 1,8 miljarder kronor till 25,6 miljarder.

Operativt kassaflöde, exklusive Financial Services			
Mdr	2000	2001	2002
Rörelseresultat	5,2	-1,0	2,3
Avskrivningar	3,8	7,0	7,8
Övrigt	-5,4	3,7	0,3
Kassaflöde från den löpande verksamheten	3,6	9,7	10,4
Nettoinvesteringar i anläggningar och leasingtillgångar	-5,0	-7,1	-5,3
Kundfinansieringsfordringar, netto	0,0	0,8	0,0
Operativt kassaflöde	-1,4	3,4	5,1

Kommande investeringar, godkända	
Mdr	
Lastvagnar	4,2
Bussar	0,5
Anläggningsmaskiner	0,1
Volvo Penta	0,1
Volvo Aero	0,1
Övriga bolag	0,5
Totalt	5,5

Kassaflödesanalys i sammandrag, Financial Services			
Mdr	2000	2001	2002
Kassaflöde från den löpande verksamheten	4,4	4,5	4,9
Nettoinvesteringar i kreditportföljen etc	-8,5	-9,8	-9,2
Kassaflöde efter nettoinvesteringar	-4,1	-5,3	-4,3

Finansiell riskhantering

Riskpolicy

Volvo är exponerad för olika typer av finansiella risker. Koncernens gemensamma policies för hantering av finansiella risker ligger till grund för respektive koncernbolags handlingsprogram. Policierna uppdateras årligen för att möta det finansiella samhällets förväntningar. Uppföljning och kontroll sker kontinuerligt i respektive bolag samt centralt. Huvuddelen av Volvo-koncernens finansiella transaktioner sker genom Volvos internbank Volvo Treasury, som bedriver sin verksamhet inom fastställda riskmandat och limiter. Restvärdesrisker och kreditrisker hanteras av de olika affärsområdena.

Valutarisk

Volvos framtida betalningsflöden, lån och placeringar, samt omvärdering av tillgångar och skulder i utländska dotterbolag är exponerade för valutarisker knutna till förändringar i valutakurser. Målet för Volvos valutariskhantering är att reducera valutakursförändringarnas inverkan på Volvos rörelseresultat varför värdet av framtida betalningsflöden säkras.

Målsättningen är även att minimera koncernens balansräkningsexponering. Bolagen inom Volvokoncernen skall inte enskilt ta någon valutarisk. I sina affärskontrakt försöker Volvo undvika valutaklausuler med justerade priser efter valutakursförändringar.

Kreditrisk

Gemensamma policies för krediter och regler för kundklassificering styr verksamheten. Kreditportföljen skall ha en sund fördelning mellan olika kundkategorier och olika branscher. Kreditriskerna hanteras genom aktiv kreditbevakning och rutiner för uppföljning och i förekommande fall återtagande av produkter. Vidare görs avsättningar regelbundet till kreditriskreserver.

Inom kundfinansiering fördelas kreditrisken på en stor mängd enskilda slutkunder och återförsäljare. Säkerheter finns i form av de finansierade produkterna. I kreditgivningen eftersträvas balans mellan riskexponering och förväntad avkastning.

Restvärdesrisk

Restvärdesrisker är hänförliga till de kontrakt som innehåller återköpsavtal eller restvärdesgarantier eller avser operationell leasing. De består av risken att produkterna, vid utgången av avtalsperioden, har ett annat restvärde än vad som förutsågs vid ingången av avtalet. Det innebär att Volvo kan tvingas avyttra begagnade produkter med förlust. Restvärdesrisker hanteras inom Volvos affärsområden genom god marknadskännedom, kunskap om produkt- och prisutveckling samt aktiviteter för att stödja andrahandsvärdet på produkterna.

Volvos policy är att löpande göra avsättningar för dessa risker, så att det bokförda värdet på dessa fordon överensstämmer med nuvarande och bedömda framtida priser på begagnade kommersiella produkter. Det är Volvos bedömning

att rådande avsättningsnivåer är tillräckliga med avseende på nuvarande och bedömda framtida prisnivåer.

Ränte- och likviditetsrisk

Volvo Treasury har ett centraliserat ansvar att aktivt stödja Volvokoncernens bolag med finansiering och att koordinera interna likvida medel inom Volvokoncernen.

Målen är att:

- koordinera hantering och investeringar av likvida medel
- koordinera finansiering
- säkerställa tillgång på likviditet
- reducera finansiella risker
- optimera räntenettot

Verksamheten styrs av policies och utförs inom godkända riskmandat och limiter.

För kundfinansieringsportföljen kan ränteförändringar som sker under ett kontrakts löptid påverka resultatutfallet. Därför eftersträvas i så hög grad som möjligt matchad räntebindning på in- och utlåning. På motsvarande sätt skall upplåningens löptid sammanfalla med utestående kontrakts löptid. Policyn är att ha en matchningsgrad på 80%, både avseende ränterisk och likviditetsrisk, inom kundfinansieringsportföljen.

Lastvagnar

Volvo-koncernens är en av världens största tillverkare av tunga lastbilar vilket är en förutsättning för en offensiv utveckling av både nya lastbilar och tjänster, inklusive system för telematik, e-handelslösningar och nya former av finansiering.

De tre varumärkena – Mack, Renault och Volvo – har mycket konkurrenskraftiga produkter och försäljning över hela världen med en stor potential för lönsam tillväxt.

Mack Trucks

Mack är en av de största tillverkarna av tunga lastbilar och lastbilskomponenter i Nordamerika med en marknadsandel på 13,4% i det tunga segmentet (klass 8), 2002. Ända sedan företaget grundades år 1900 har Mack fokuserat på styrka och hållbarhet, vilket bidragit till att göra företaget till ett av de starkaste varumärkena inom tunga lastbilar på den nordamerikanska marknaden.

I USA är Mack den klart ledande tillverkaren av lastbilar för anläggningstrafik. Mack Granite är en tung lastbil anpassad för anläggningstransporter, och Mack Freedom är en medeltung, mångsidig lastbil. När det gäller landsvägstransporter erbjuder Mack dels Vision, en dragbil konstruerad för krävande långväga uppdrag, dels CH-modellen som är avsedd för tunga regionala transporter. Den absoluta merparten av Macks fordon har egentillverkad drivlina vilket är unikt inom den nordamerikanska lastbilsindustrin.

Totalt har Mack försäljning och service i mer än 45 länder.

Renault Trucks

Renault Trucks är en av Europas största lastbilstillverkare. Företaget har sitt ursprung i företagen Berliet och Renault vilka grundades 1895 respektive 1898. Med ett komplett produktprogram som består av allt från lätta lastbilar för distribution i stadstrafik till tunga lastbilar för fjärtrafik samt militärfordon, kan Renault uppfylla specifika krav för alla slags vägtransporter.

Under 2002 introducerade Renault Trucks den helautomatiska växellådan Optidriver, för Magnum- och Premiumserierna. Fordonsinformationssystemet Infomax belönades med Siemens innovationspris.

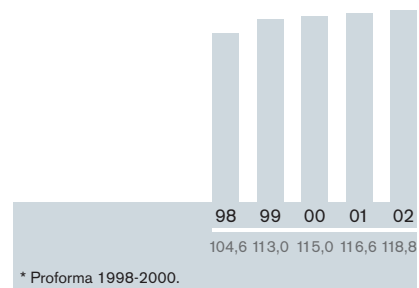
Under 2002 hade Renault Trucks 13,2 % av den europeiska marknaden för tunga lastbilar (>16 ton) och 11,0% av marknaden för medeltunga lastbilar.

Renault Midlum, som lanserades 2000, är en flexibel lastbil för medeltunga transporter, konstruerad speciellt för stadstrafik. Den lätta lastbilen Renault Mascott introducerades ett år tidigare.

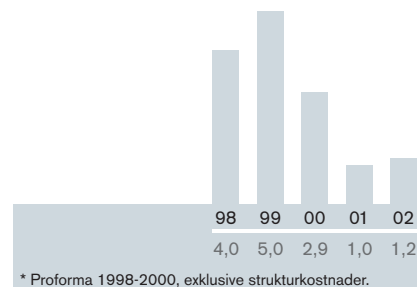
I det tunga segmentet (>16 ton) finns bland annat nya Renault Magnum, som introducerades 2001. Den är konstruerad för fjärrtransporter. Renault Premium är en mångsidig lastbil för både regionala transporter och fjärtrafik. Renault Kerax, den tredje tunga lastbilsmodellen, är en robust lastbil för kortare anläggnings- och service-transporter.

Renault Trucks har en stark internationell närvaro med 2.000 återförsäljare och serviceställen runt om i världen, varav 1.350 i Europa. Eftermarknadservice erbjuds i fler än 80 länder.

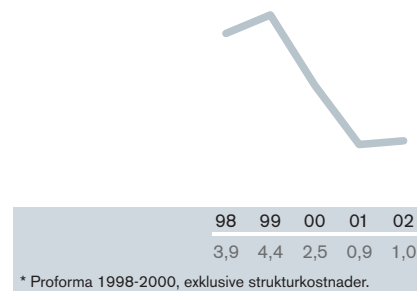
Nettoomsättning*, Mdr

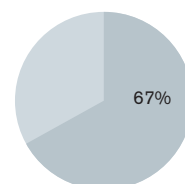
Rörelseresultat*, Mdr

Rörelsemarginal*, %

Nettoomsättning i procent av Volvo-koncernens omsättning, %

Volvo Lastvagnar

Volvos lastbilstillverkning startade 1928. Tillverkningen är specialiserad på tunga lastbilar med vikt över 16 ton.

Under 2002 introducerades den nya Volvo FH lastbilen för fjärtransporter och nya Volvo FM, anpassad för regionala transporter och anläggningskörning. De nya modellerna är utrustade med nya motorer, nya växlingssystem och helt ny förarmiljö.

I augusti 2002 introducerades den nya Volvo VN-lastbilsserien. Volvo VN är byggd på samma plattform som Volvo FH och FM och avsedd för fjärtransporter. Lastbilen tillverkas och marknadsförs i Nordamerika. Volvo NH som är avsedd för den Sydamerikanska marknaden är en

Antal fakturerade fordon	Lastvagnar	
	2001	2002
Västra Europa	90.460	87.486
Östra Europa	7.581	8.803
Nordamerika	34.645	36.515
Sydamerika	5.789	5.358
Asien	6.603	9.144
Övriga marknader	10.233	9.827
Totalt	155.311	157.133

Största marknader	Lastvagnar			
	2001		2002	
	Registrerade tunga lastbilar	Marknadsandel, %	Registrerade tunga lastbilar	Marknadsandel, %
Volvo Lastvagnar				
USA	13.964	10,0	11.025	7,5
Storbritannien	6.052	18,3	5.254	16,9
Brasilien	4.209	14,1	4.318	14,7
Frankrike	5.558	12,2	4.146	10,2
Tyskland	3.941	7,7	4.032	9,3
Spanien	3.553	13,6	3.098	12,1
Italien	2.872	10,6	2.543	9,6
Renault Trucks				
Frankrike	16.462	35,7	15.597	38,5
Storbritannien	2.341	7,1	1.123	3,6
Tyskland	884	1,7	927	2,1
Spanien	4.693	17,9	5.233	20,1
Mack Trucks				
USA	20.351	14,6	20.482	13,6
Kanada	1.945	11,4	2.281	10,7

annan tung lastbil som baseras på samma plattform. Volvo FL är en medeltung lastbil för lokala transporter.

Volvo Lastvagnars produkter marknadsförs i över 130 länder och merparten av försäljningen sker i västra Europa samt i Nord- och Sydamerika. Volvo Lastvagnars marknadsandelar för tunga lastbilar var 14,1% i västra Europa (>16 ton), och 7,5% i USA (>15 ton) under 2002.

Volvo Lastvagnar har ett omfattande nätverk av återförsäljare och serviceverkstäder i Europa och Nordamerika. För att ytterligare förbättra kundernas möjligheter att bedriva en konkurrenskraftig verksamhet erbjuder Volvo Lastvagnar också ett omfattande utbud av tjänster. Volvos IT-baserade system för transportinformation, Dynafleet, utgör en växande del av Volvo Lastvagnars affär.

Totalmarknad

Totalmarknaden för tunga lastbilar under 2002 nådde en rekordnivå på 880.000 fordon (785.000). Ökningen beror på väsentligt ökad efterfrågan i Kina. Efter två väldigt bra år har totalmarknaden för tunga lastbilar i västra Europa minskat med ca 11% till 214.000 fordon i Västra Europa under 2002. Minskningen beror främst på lägre efterfrågan i Tyskland, Frankrike och Storbritannien.

I Nordamerika uppgick totalleveranserna för tunga lastbilar (klass 8) till 180.000 fordon, en ökning med 5% jämfört med 2001. Ökningen berodde på en tillfälligt hög efterfrågan under mitten av året på förbeställningar av lastbilar före de nya amerikanska emissionskraven trädde i kraft.

Totalmarknaden för tunga lastbilar i Asien ökade under 2002. Ökningen be-

rodde främst på att efterfrågan i Kina var 110.000 fordon högre än under 2001.

Branschutveckling

Förvärvet av Mack och Renault V.I. var ett led i den strukturomvandling som under lång tid pågått inom fordonsindustrin. 1965 fanns 40 självständiga tillverkare av tunga lastbilar i världen, idag är antalet färre än tio. Avregleringar och en ökande globalisering har skapat en mycket hård konkurrens som driver utvecklingen mot färre och större transportföretag med en allt mer renodlad verksamhet. Det innebär att också kraven på lastbilstillverkarna ökar. För att möta kundernas behov på ett kostnadseffektivt sätt krävs stora utvecklingsresurser och en rationell produktion.

Marknadsutveckling

Totala leveranser för Volvos lastbilsverksamhet under 2002 uppgick till 157.133 fordon, en ökning med 1% jämfört med år 2001.

I Europa uppgick Volvo Lastvagnars och Renault Trucks leveranser till 96.289, en minskning med 2%. Den kombinerade marknadsandelen för Volvos lastbilsverksamhet i västra Europa var 27,3% för tunga lastbilar, vilket gör Volvokoncernen till den största leverantören av tunga lastbilar i Europa.

I Nordamerika uppgick Macks och Volvos sammanlagda leveranser till 36.515 fordon, en ökning med 5% jämfört med året innan. Den kombinerade marknadsandelen inom tunga lastbilar (klass 8) till och med november sjönk till 20,9% (24,3). På den Brasilianska marknaden är Volvo marknadsledande för första gången med en marknadsandel på 31,0%. Macks och Volvo Lastvagnars totala

leveranser i Sydamerika minskade med 7% till 5.358 fordon.

Resultatutveckling

Nettoomsättningen för Volvos lastbilsverksamhet uppgick till 118.752 Mkr vilket innebär en ökning med 5% justerat för valutakursförändringar. Den ökade försäljningen beror främst på högre leveranser i Nordamerika, Asien och östra Europa.

Lastvagnars rörelseresultat för 2002 uppgick till 1.189 Mkr (1.040, exklusive strukturkostnader). Resultatet påverkades positivt av förbättrade marginaler till följd av prisökningar, positiva effekter från integrationen inom lastbilsverksamheten, ett fortsatt starkt resultat från lastbilsverksamheten i Europa och kostnadsrationaliseringar. Volvos lastbilsverksamhet var fortsatt påverkad av låga volymer och lågt kapacitetsnyttjande i Nordamerika orsakade av den svaga marknadssituationen, även om efterfrågan ökade tillfälligt under mitten av året före det att de nya amerikanska emissionskraven trädde i kraft.

Strukturkostnader

Omstruktureringsprogrammet som lanserades under 2001 utvecklades enligt pla-

nerna under 2002. Efter Volvos förvärv av Mack och Renault V.I. har en konkurrenskraftig struktur lagts på plats, volymfördelar har realiserats inom inköp och planerna för ett gemensamt motorprogram är slutförda. Vår kundservice har stärkts genom den pågående optimeringen av återförsäljarnätet i Nordamerika och ett breddat erbjudande av finansiella tjänster. Sammantaget har vi uppnått de synergier vi eftersträvat.

Produktion och investeringar

Lastbilsproduktionen under 2002 uppgick till 68.610 Volvolastbilar (65.450), 55.666 Renaultlastbilar (57.204) och 20.706 Macklastbilar (21.831). I Europa påbörjades tillverkningen av de nya Volvo FH och FM lastbilarna under våren, och under hösten 2002 startade tillverkning av den nya Volvo VN modellen i USA.

Produktionskapaciteten minskade betydligt i Nordamerika under 2002, främst som ett resultat av nedläggning av Macks fabrik i Winnsboro, och även som en följd av att produktionen i Macks och Volvos nordamerikanska fabriker stängdes under ett stort antal dagar.

Investeringarna hölls på en låg nivå.

Nettoomsättning per marknad		Lastvagnar		
Mkr	2000	2001	2002	
Västra Europa	30.415	60.841	61.406	
Östra Europa	3.158	5.526	6.424	
Nordamerika	17.048	33.630	33.721	
Sydamerika	3.111	3.993	3.277	
Asien	3.432	4.659	5.919	
Övriga marknader	1.911	7.919	8.005	
Totalt	59.075	116.568	118.752	

Antal tillverkade lastbilar			
	2000	2001	2002
Volvo			
Volvo FH	32.720	28.920	31.880
Volvo VN och VHD ¹	23.400	12.860	14.300
Volvo FL7, 10, 12 och FM7, 10, 12	15.310	14.580	15.300
Volvo FL	7.890	6.690	5.640
Volvo NL och NH	2.690	2.400	1.490
Totalt	82.010	65.450	68.610

Mack			
Mack CH	13.652	7.298	7.540
Mack CL	1.089	984	288
Mack Vision	5.417	2.122	2.523
Mack Granite	25	1.099	4.592
Mack DM	1.162	703	528
Mack DMM	195	111	47
Mack LE	1.185	1.393	1.084
Mack MR	2.340	3.015	1.668
Mack RB	527	488	103
Mack RD	7.761	4.532	2.298
Mack RD8	23	86	35
Totalt	33.376	21.831	20.706

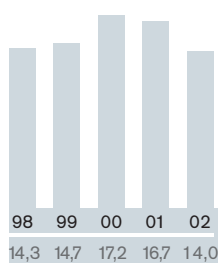
Renault			
Renault Mascott	11.803	11.528	11.446
Renault Kerax	6.770	7.967	7.677
Renault Midlum	15.185	12.764	12.545
Renault Premium	19.395	17.918	16.150
Renault Magnum	8.254	7.027	7.848
Totalt	61.407	57.204	55.666

¹ Inkluderar även övriga USA-tillverkade modeller.

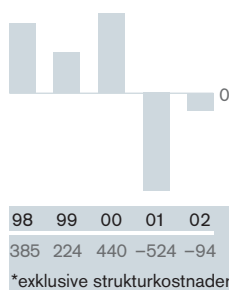
Ambitioner år 2003

Ambitionen för år 2003 är att fortsätta med den framgångsrika integrationen av lastbilsverksamheten inom Volvo, Renault och Mack, samt att ytterligare förstärka varumärkesidentiteten och produktprogrammen hos de tre redan starka varumärkena.

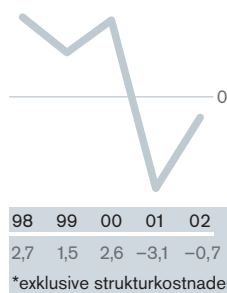
Nettoomsättning, Mdr

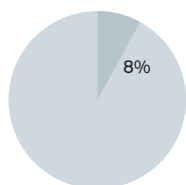
Rörelseresultat*, Mkr

Rörelsemarginal*, %

Nettoomsättning i procent av Volvokoncernens omsättning

Bussar

Volvo Bussars produktutbud omfattar kompletta bussar, busschassier och karosser för flera användningsområden som stads-, intercity- och turistbussar och även relaterade tjänster.

På mindre än fyra år har Volvo Bussar förnyat hela sitt produktprogram. Flertalet av de nya bussmodellerna baseras på TX, företagets produktplattform för intercity- och turistbussar. Införandet av TX är det största industriella projekt som genomförts i Volvo Bussars historia. Tillsammans med det välkända låggolvschassiet B 7 L och det mångsidiga chassiet B 7 R bildar det en bas för Volvo Bussars kompletta bussprogram.

Volvo Bussar har också förstärkt sitt utbud av tjänster inom service och finansiering, för att kunna erbjuda kompletta, kundanpassade transportlösningar med bästa totalekonomi. Det gör det möjligt för operatören att förutsäga framtida kostnader.

Volvo Bussar erbjuder skräddarsydda systemlösningar i samarbete med Volvo Mobility Systems. Tjänsterna ger operatörerna fullständig översikt över bussarna när de används, förtur vid trafikljus och fullständig förarinformation. Trafikinformation erbjuds till passagerare såväl som till trafikledning och ekonomisystem.

Totalmarknad

Totalmarknaden för tunga bussar minskade under 2002. Den för Bussar viktiga europeiska marknaden minskade med över 15% under 2002. Marknaderna minskade i Tyskland, Frankrike och Spanien. Aktiviteten i Storbritannien var fortsatt låg medan de nordiska länderna visade en

positiv utveckling. I Nordamerika minskade marknaden för turistbussar ytterligare, marknaden i Sydamerika fortsatte att vara svag medan Asien visade viss tillväxt.

Branschutveckling

Inom OECD har avreglering och privatisering förändrat villkoren för många operatörer. Nya aktörer erövrar områden som tidigare varit stängda och konkurrensen mellan bolagen ökar. Det pågår en koncentration till färre och större operatörer som alla ställer högre krav på god ekonomisk överblick och bättre möjligheter att koncentrera sig på sin kärnverksamhet. Viktiga europeiska bussmarknader minskar vilket leder till ökad konkurrens på övriga marknader.

Den viktiga nordamerikanska marknaden för turistbussar är fortsatt på en låg nivå, vilket dock motverkas av en gynnsam situation i Mexiko. Viktiga områden som Fjärran Östern och Kina noterade en avsevärd tillväxt. Vad gäller konkurrenter så fortsätter trenden mot ytterligare konsolidering inom bussbranschen.

Marknadsutveckling

Volvo levererade 9.059 (9.953) bussar och busschassier under 2002. Minskningen är främst beroende på väsentligt lägre volymer i Mexiko och Nordamerika, vilket delvis kompenseras av fördelaktiga volymer i Kina och i de nordiska länderna.

Volvo ökade sina marknadsandelar i Europa på grund av den generellt dåliga marknadssituationen i kontinentala Europa där Bussar har en relativt liten närvaro, samt den positiva situationen i de nordiska länderna. I Kina och Sydostasien var Volvos utveckling god. Marknads-

andelen i Nordamerika har minskat något till följd av att Volvo valt att lämna den amerikanska marknaden för stadsbussar samt på grund av lägre volymer i Mexiko.

Orderingången under den andra halvan av 2002 försvagades. Vid årsskiftet var orderboken 10% lägre än året innan. Volvos orderbok för Mexiko, Shanghai och Nova/St Eustache förbättrades.

Resultatutveckling

Nettoomsättningen 2002 minskade till 14.035 Mkr (16.675). Minskningen hänförs till Prévost och Nova som redovisas enligt klyvningsmetoden från och med det fjärde kvartalet 2001 och till valutakursförändringar. Justerat för dessa effekter, minskade nettoomsättningen med 1% vilket beror på färre leveranser i Nord- och Sydamerika vilket motverkades av gynnsamma volymer i Kina och de nordiska länderna.

Rörelseförlusten under året uppgick till 94 Mkr (524). Förbättringen, jämfört med året innan, hänförs till stor del till turnaround-aktiviteter i Nordamerika och förbättringar i Europa och Asien, vilket motverkades av lägre volymer i Mexiko och Sydamerika.

Produktion och investeringar

Under året tillverkade Volvo 9.113 (10.167) bussar och busschassier, varav 35% utgjordes av kompletta bussar. Utnyttjandegraden av produktionssystemen i Europa och Nordamerika påverkades av nedgången på marknaden.

Genom introduktionen av TX-plattformen kan Volvo erbjuda ett av branschens mest moderna produktutbud med kompletta bussar och chassier för stads- och linje-

trafik, såväl som för turistbussar. Produktutbudet uppfyller såväl kund- och miljökrav som krav på intern produktions-effektivitet.

Ambitioner år 2003

För att tillmötesgå utvecklingen inom branschen och på marknaden fortsätter arbetet med att lägga en ny grund för framtiden, baserad på företagets nuvarande styrka. Volvo Bussar introducerar program för intern produktivitet och ledning, och kassaflöde är ett fortsatt prioriterat område. Produktutvecklingen fokuseras på att ytterligare förbättra bussarnas miljöprestanda.

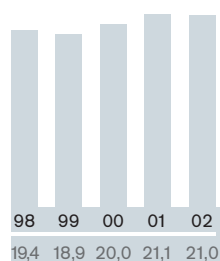
	Antal fakturerade fordon		Bussar
	2000	2001	2002
Västra Europa	3.870	2.899	3.076
Östra Europa	124	216	337
Nordamerika	3.869	3.128	1.945
Sydamerika	980	1.009	495
Asien	1.659	2.209	2.639
Övriga marknader	513	492	567
Totalt	11.015	9.953	9.059

	Största marknader		Bussar	
	Registrerade Volvo bussar		Marknadsandel %	
	2001	2002	2001	2002
Mexiko	1.660	1.101	16,1	12,2
USA och Kanada ¹	1.110	1.319	e.t	20
Kina ¹	783	1.004	e.t	5,7
Storbritannien	890	1.124	38,7	46,9
Iran	600	600	e.t	60

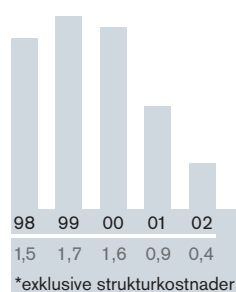
¹ Leverans från fabrik.

Mkr	Nettoomsättning per marknad		Bussar
	2000	2001	2002
Västra Europa	6.767	6.263	6.695
Östra Europa	182	373	409
Nordamerika	7.723	6.847	3.838
Sydamerika	732	757	366
Asien	1.269	1.839	2.022
Övriga marknader	514	596	705
Totalt	17.187	16.675	14.035

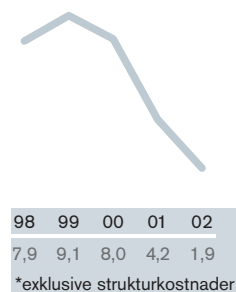
Nettoomsättning, Mdr

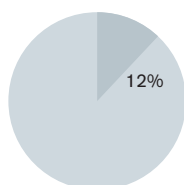
Rörelseresultat*, Mdr

Rörelsemarginal*, %

Nettoomsättning i procent av Volvokoncernens omsättning

Anläggningsmaskiner

Volvo CE är en av världens största tillverkare av anläggningsmaskiner med produktion på fyra kontinenter och med distribution av produkter, reservdelar och service i mer än 200 länder. Företaget har under många år haft en stark ställning i Nordamerika och Europa och utökar nu sin närvaro i Asien (främst i Kina och Korea), Sydamerika och Östeuropa (främst i Polen och fd Sovjetunionen).

Volvo CE:s produkter används i verksamheter såsom anläggning, skogsindustri, demolering, avfallshantering samt utvinning, gruvarbete och uthyrning.

Produktutbudet består av grävmaskiner, hjullastare, ramstyrda dumptrar, väghyvlar samt grävlastare och skidsteerlastare. Volvos produktutbud inom kompaktmaskiner innefattar grävmaskiner och hjullastare. Volvo CE erbjuder även lösningar för finansiering och leasing samt försäljning av begagnade maskiner. Nyligen lanserades även uthyrningsverksamheten, Volvo CE Rents. Vid slutet av 2002 hade cirka 50 uthyrningställen öppnats eller var under utvecklingsavtal i USA och Europa.

Totalmarknad

Världsmarknaden för tunga och kompakta anläggningsmaskiner inom Volvo Anläggningsmaskiners produktsegment minskade med 3% under 2002. I Nordamerika var minskningen 12% och i Europa 6%. Övriga marknader ökade med 7%.

Marknaden för tyngre anläggningsmaskiner ökade med cirka 3% under 2002, varav minskningen i Nordamerika var 7% och i Europa cirka 10%. Övriga marknader ökade med cirka 20%.

Marknaden för kompakta anläggningsmaskiner föll med cirka 8% under året. Europa stod för en minskning på 5%, Nordamerika 17% och en minskning på 5% i övriga marknader.

Branschutveckling

I oktober 2002 meddelade Hitachi och Komatsu att de kommer att standardisera och dela vissa komponenter. Avtalet är första delen av en affärsuppställning om samarbete inom sex områden som ingicks i april mellan dessa två företag.

Terex fortsatte att expandera under 2002, positionerna stärktes i Europa genom ett förvärf av en stor tysk maskintillverkare och genom omstrukturering till fyra separata enheter.

Marknadsutveckling

Volvo CE lyckades stärka sina marknadsandelar jämfört med föregående år. Ett starkt varumärke och ett uppdaterat produktprogram ledde till förstärkningar på flera viktiga geografiska områden samt inom flera produktområden.

Värdet på orderboken den 31 december 2002 var 30% högre än vid samma tidpunkt föregående år.

Västra Europa fortsatte att vara den enskilt största marknaden och svarade för 49% av omsättningen. Nordamerika stod för 27% av försäljningen, Asien för 15% och resten av världen för återstående 9%.

Resultatutveckling

Volvo CEs nettoomsättning uppgick till 21.012 Mkr (21.135), en ökning med 3% justerat för valutakurseffekter. Ökningen är främst relaterad till ökade marknadsandelar till följd av utvidgat produktsortiment. Rörelseresultatet var 406 Mkr under 2002 (891 exklusive strukturkostnader) och rörelsemarginalen 1,9% (4,2). Det lägre resultatet hänförs främst till försämrad marknadssituation i Nordamerika, förändringar i produktmixen och produktlanseringskostnader.

Produktion och investeringar

Under 2002 lanserades ett antal nya produkter framgångsrikt, däribland den nya B-serien av bandgående grävmaskiner utrustad med Volvomotorer, hjullastarna L120E, L150E, L180E, L330E och den nya B-serien av väghyvlar, även den utrustad med Volvomotorer, samt de kompakta

hjullastarna L20B och L25B. Under hösten påbörjades tillverkningen av den nya internt utvecklade grävlastaren i den toppmoderna fabriken i Wroclaw, Polen. Även tillverkning av den förvärvade skidsteerlastaren påbörjades i Anläggningsmaskiners fabrik i Asheville, North Carolina i slutet av året.

Vid slutet av året beslutade Anläggningsmaskiner att koncentrera tillverkningen av ramstyrda dumprar till två fabriker i stället för tre. Syftet är att reducera kostnader som en anpassning till marknadssituationen.

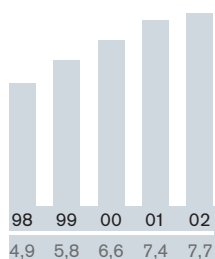
Ambitioner år 2003

Eftersom nedgången på världsmarknaden förväntas fortsätta även under 2003, är en strikt kostnadskontroll av stor betydelse. Volvo CEs ambition är att öka marknadsandelarna och utnyttja fördelarna med de nylanserade produkterna och det utvidga-

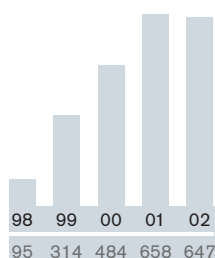
de produktsortimentet, t.ex. grävlastare och skidsteerlastare. Ambitionen är också att vidareutveckla uthyrningsverksamheten. Den nya produktionsanläggningen av grävmaskiner i Kina kommer att vara av stor betydelse för Anläggningsmaskiners utveckling. Kina är den snabbast växande och en av de största marknaderna för banddrivna grävmaskiner. I slutet av 2003 kommer Anläggningsmaskiner introducera en ny teleskopisk materialhanterare. Utvecklingen av återförsäljarnätet forstärker.

Nettoomsättning per marknad, Anläggningsmaskiner			
Mkr	2000	2001	2002
Västra Europa	10.029	10.326	10.383
Östra Europa	255	341	454
Nordamerika	5.823	6.145	5.667
Sydamerika	776	847	709
Asien	2.484	2.773	3.048
Övriga marknader	626	703	751
Totalt	19.993	21.135	21.012

Nettoomsättning, Mdr

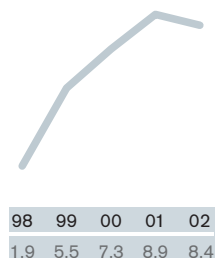

Rörelseresultat*, Mkr

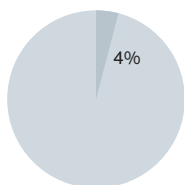
*exklusive strukturkostnader

Rörelsemarginal*, %

*exklusive strukturkostnader

Nettoomsättning i procent av Volvokoncernens omsättning

Volvo Penta

Volvo Penta är en ledande tillverkare av motorer och kompletta drivsystem för marint och industriellt bruk. Företagets kunder återfinns över hela världen, främst inom tre affärssegment: Marin fritid, Marin kommersiellt och Industri.

Baserat på Volvokoncernens stora produktionsvolym av dieselmotorer, utvecklar Volvo Penta produkter med hög prestanda för ett antal olika användningsområden: fritids- och arbetsbåtar, kraftaggregat och gaffeltruckar.

Volvo Penta har utvecklats till en ledande leverantör av motorer och drivsystem med ett av branschens starkaste varumärken. Volvo Penta levererar högteknologiska produkter med fokus på prestanda och pålitlighet samt vad gäller att tillgodose kundernas efterfrågan avseende effektiva tjänstelösningar. Med fler än 5.000 återförsäljare i mer än 130 länder, har Volvo Penta en stark och unik närvaro globalt.

Volvo Penta har utökat sitt produktprogram inom alla affärssegment genom ett antal framgångsrika introduktioner under de senaste åren. Antalet nya produktintroduktioner kommer fortsättningsvis att ligga på en hög nivå med lanseringar och förnyelse av existerande produkter under de kommande åren.

Totalmarknad

Marin- och industrimotormarknaden i världen försvagades successivt under året, främst till följd av minskad framtidstro bland konsumenter och osäkerhet om situationen i Irak. Totalmarknaden för

marin- och industrimotorer i Nordamerika fortsatte att försvagas under året, främst för dieselmotorer. I Europa var efterfrågan av marinmotorer tämligen stabil, medan marknaden för industrimotorer försvagades. Marknaden för industrimotorer fortsatte att utvecklas positivt i Asien, medan efterfrågan av marin- och industrimotorer i Sydamerika minskade kraftigt jämfört med 2001.

Branschutveckling

Inom fritidsbåtsbranschens prestigesegment finns idag en tydlig trend mot båtar i storleksklasserna från cirka 35 fot till 50. Denna utveckling gynnar i hög grad Volvo Penta, eftersom det är i denna del av marinmarknaden som Volvo Penta traditionellt har sin starkaste ställning.

Konkurrensen bland motortillverkarna inom fritidsbåtbranschen stärktes under 2002, bland annat genom en rad nya allianser och samarbeten på marknaden. Brunswick och Cummins inledde ett nytt dieselmotorsamarbete och Scania undertecknade ett kommersiellt samarbetsavtal med Yanmar.

På industrimotorsidan har de största tillverkarna av kompletta generatoraggregat rapporterat stora försäljningsnedgångar under senare delen av 2002. Volvo Penta tillverkar inga kompletta generatoraggregat utan levererar istället drivsystem till de oberoende tillverkarna som i sin tur använder Volvo Pentas produkter i sina applikationer. Volvo Penta har fortsatt att erövra andelar i denna del av marknaden och därmed kunnat kompensera för nedgången i totalmarknaden.

Marknadsutveckling

Volvo Penta stärkte sina marknadsandelar inom samtliga affärssegment under året. I Europa fortsatte positionerna inom marinmotorer förstärkas och den numera starka andelen av industrimotormarknaden förbättrades. Volvo Penta fortsatte också att öka sina andelar på den nordamerikanska marinmotormarknaden, och mest påtaglig var marknadsandelsökningen inom dieselmotorer. En hög efterfrågan under förra året på industrimotorer till pumpar för bevattning i Saudiarabien, innebar en stark ställning för Volvo Penta som ledande industrimotortillverkare i Saudiarabien. Volvo Pentas lansering av det nya tunga dieselmotorprogrammet inom marin yrkestrafik har också varit framgångsrik, vilket lett till successivt stärkta positioner på många nya tillväxtmarknader.

Resultatutveckling

Nettoomsättningen för 2002 uppgick totalt till 7.669 Mkr (7.380) och rörelseresultatet till 647 Mkr (658). Rörelsemarginalen för 2002 var 8,4% (8,9). Den fortsatt starka försäljningsökningen i kombination med god kostnadskontroll bidrog till resultatet 2002.

Produktion och investeringar

Volvo Pentas motorfabrik i Vara är den enda i världen som volymtillverkar dieselmotorer som utvecklats enbart för marint bruk. Dessa 3- och 4-liters dieselmotorer har i hög grad bidragit till Volvo Pentas starka position i fritidsbåtbranschen. Stora investeringar har på senare år skett i Vara-fabriken vars kapacitet utnyttjades fullt under 2002. Volvo Pentas bensin-

motorer monteras i Lexington, Tennessee, USA. Beläggningen i fabriken var god under 2002. Tillverkningen i Volvo Pentas monteringsfabrik för dieselmotorer i Wuxi, Kina fortsatte att öka.

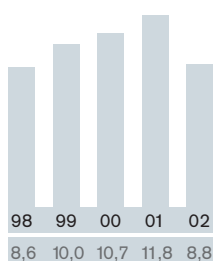
Ambitioner år 2003

Volvo Penta har idag unikt starka positioner som oberoende motorleverantör inom såväl marin- som industrimotorbranschen. Volvo Penta har inte någon avsikt att konkurrera med sina kunder genom att bedriva egen tillverkning av båtar eller kompletta generatoraggregat. Den offensiva produktförnyelsen som Volvo Penta inledde för att par år sedan, kommer att fortsätta under 2003. Volvo Penta fokuserar nu sina resurser för att säkerställa framgångsrika produktintroduktioner inom samtliga affärssegment. Ansträngningarna att öka

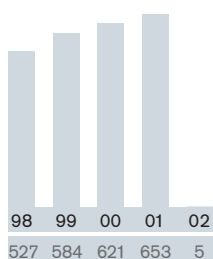
Volvo Pentas försäljning av dieselmotorer på den nordamerikanska marknaden kommer att ge effekt 2003, samtidigt som de senaste årens kraftiga expansion av verksamheten i Asien kommer att fortsätta.

Nettoomsättning per marknad, Volvo Penta			
Mkr	2000	2001	2002
Västra Europa	3.204	3.789	3.846
Östra Europa	30	38	99
Nordamerika	2.257	2.175	2.261
Sydamerika	160	213	127
Asien	794	988	1.141
Övriga marknader	154	177	195
Totalt	6.599	7.380	7.669

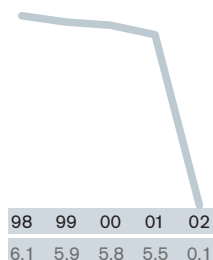
Nettoomsättning, Mdr

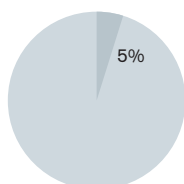
Rörelseresultat, Mkr

Rörelsemarginal, %

Nettoomsättning i procent av Volvokoncernens omsättning

Volvo Aero

Volvo Aero utvecklar och tillverkar högteknologiska komponenter till civila flyg- och raketmotorer, samt utvecklar, tillverkar och underhåller militära motorer för Svenska Flygvapnet. Volvo Aero erbjuder ett brett utbud av tjänster, inklusive försäljning av komponenter till flygmotorer och flygplan, försäljning och leasing av flygmotorer och flygplan, service, underhåll och reparation av flygmotorer samt förvaltning av flygplanstillgångar. Dessutom utvecklar, tillverkar och erbjuder Volvo Aero eftermarknadstjänster för gasturbinmotorer och -system.

Företagets verksamhet bygger på nära samarbete med partners och på specialisering inom utvalda områden. Volvo Aero är verksam i hela världen, men tillverkningen är baserad i Sverige och Norge.

Totalmarknad

Flygpasagerartrafiken i hela världen sjönk med 1,7% under de elva första månaderna 2002 jämfört med samma period året innan. Trafiken var dock 6% lägre jämfört med samma period 2000.

Den totala flygtrafiken i USA sjönk med 4% och den internationella flygtrafiken i Europa sjönk med 5% fram till slutet av november. Asien tillsammans med Pacific är dock inte påverkat av nedgången. Där ökade tvärtom den internationella trafiken med 5%.

Den politiska och ekonomiska oron fortsätter påverka flygindustrin över hela världen vilket sätter flygbolagen i en pressad situation. Flygmarknaden har ännu inte hämtat sig efter sammanbrottet som följde efter terrorattackerna den 11 sep-

tember 2001. I synnerhet de amerikanska flygbolagen har drabbats mycket hårt av nedgången.

Branschutveckling

Minskat flygresande och lägre biljettintäkter per passagerare under 2002 har försämrat flygbolagens finansiella ställning kraftigt. Två ledande amerikanska flygbolag, United Airlines och US Airways, ansökte om konkursskydd enligt Chapter 11 under det andra halvåret 2002. Enligt Air Transport World, uppgick de sammanlagda förlusterna för de 10 största amerikanska flygbolagens till 11 Mdr US-dollar under 2002. De två flygplanstillverkarna, Airbus och Boeing levererade 684 nya flygplan under året, vilket motsvarar en minskning med 20%. Den fortsatta nedgången leder till minskad ordergång för nya flygplan. Boeing rapporterade en nedgång på 25%. Nedgången förväntas fortsätta under 2003 till en nivå ca 15% lägre än under 2002. Någon uppgång förväntas inte före 2005.

Marknadsutveckling

Nedgången i flygplanstillverkningen tillsammans med lägre efterfrågan på motorunderhåll och reservdelar påverkar Volvo Aero. Ordergången minskade med 50% under 2002 och orderboken var vid årets slut 18% lägre jämfört med året innan.

Resultatutveckling

Den fortsatta nedgången inom flygindustrin medförde att Volvo Aeros nettoförsäljning sjönk med 25% till 8.837 Mkr (11.784). Rörelseresultatet försämrades till 5 Mkr (653) och rörelsemarginalen var 0,1%, jämfört med 5,5% året innan.

Till det svaga resultatet bidrog i första hand den kraftiga nedgången på eftermarknaden, där Volvo Aero drabbats av det minskade behovet av motorunderhåll och nya och gamla reservdelar. Samtidigt har affärsenheten Land & Marine Gas Turbines påverkats av nedgången inom gasturbinmarknaden.

Volvo Aeros affärsenheter Aerospace Components och Military Engines kunde trots den djupa krisen inom flygbranschen för helåret leverera ett positivt resultat, vilket kompenserade nedgången inom övriga affärsenheter.

Produktioner och investeringar

Bara ett år efter det att Volvo Aero och Rolls-Royce tecknade ett avtal som gjorde Volvo Aero till programdelägare i motorn Trent 500 kunde företaget sommaren 2002 leverera det första mellanhuset från Trollhättan. För ändamålet har man investerat i en helt ny "Trentverkstad".

Volvo Aero är för övrigt en av initiativtagarna till projektet "Digitalt länkad processtyrning" som syftar till att kraftigt reducera ledtiderna från produktutveckling till färdig produkt genom att man använder sig av ny teknik i samtliga steg av produktionen. Projektet innebär att man bygger ett utvecklingslaboratorium där alla processer länkas ihop digitalt till en virtuell verkstad, en metod som visat sig sakna motsvarighet inom flygbranschen.

Volvo Aero Services (VAS) har under den kraftiga nedgången inom flygets eftermarknad satsat på att skapa långsiktiga avtal med flygbolag och andra aktörer inom branschen. VAS lyckades bland annat teckna viktiga avtal med Pratt & Whitney, Bombardier, Goodrich, Nordam, AeroXchange och Air Asia.

Under 2002 tecknade Volvo Aero Engine Services ett avtal med det ryska flygbolaget Aeroflot, som innebär att Volvo Aero ska underhålla Aeroflots motorer av typ JT9D-59A, som används i bolagets flotta av DC10-40-plan. Ordervärdet beräknas till cirka 600 miljoner kronor, vilket gjorde den till den största enskilda underhållsorder som Volvo Aero tecknat sedan 1998. Volvo Aero skrev också nya serviceavtal med bl.a. franska Corsair International, Centurion Air Cargo och Sabena Technics.

Under hösten levererades det första planet av den senaste JAS 39 Gripenmodellen, 39C, till det svenska försvaret. Planet innebär en mängd moderniseringar av Gripen-planet. Bland annat har motorn, RM12, försetts med Volvo Aeros egenkonstruerade flamhållare, ny inloppsdel och en FADEC (Full Authority Digital Electronic Control).

Under året har Volvo Aeros Rymddivision levererat det första kompletta sandwichmunstycket för RL60. Detta är det första steget mot en fullskaleutveckling av RL60, nästa generations syre/vätedrivna raketmotor, utvecklad av amerikanska Pratt & Whitney.

Ambitioner år 2003

Flygbranschens djupa nedgång kräver en fortsatt anpassning till de nya förutsättningarna, samtidigt som det under lågkonjunkturen skapas möjligheter att öka marknadsandelarna.

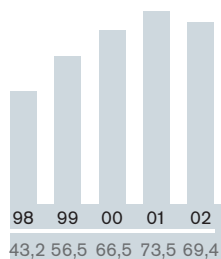
Volvo Aero siktar därför mot en fortsatt uppbyggnad av komponentaffären och kommer mycket aktivt att arbeta för att komma in i nya motorprogram, antingen som delägare eller long term supplier.

På servicesidan läggs stora ansträngningar på att utveckla nya kunderbidanden och teckna långsiktiga avtal med flygbolag, partners och andra kunder, både inom motorunderhåll och reservdelar/serviceerbjudanden.

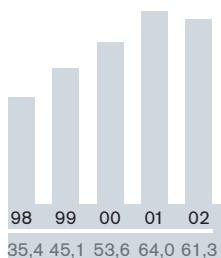
Arbetet med att stöjda Saab/BAE i exportansträngningarna för att sälja Gripen fortsätter. Stora insatser görs för att säkra att Volvo Aero ges rätta förutsättningar att fortsätta att vidareutveckla RM12-motorn.

Nettoomsättning per marknad, Volvo Aero			
Mkr	2000	2001	2002
Västra Europa	4.651	4.788	3.422
Östra Europa	42	87	28
Nordamerika	5.040	5.841	4.573
Sydamerika	134	187	177
Asien	701	708	497
Övriga marknader	45	173	140
Totalt	10.713	11.784	8.837

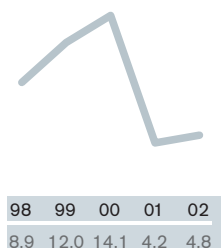
Tillgångar, Mdr

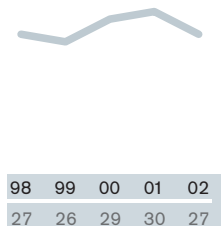
Kreditportfölj, Mdr

Avkastning på eget kapital, %

Penetrationsgrad, %

Financial Services

Volvo Financial Services (VFS) tillhandahåller tjänster inom kundfinansiering, treasury, försäkring, fastighetsförvaltning och andra finansiella tjänster. Finansiella tjänster är en viktig del i Volvos strategi att bli världsledande inom kommersiella transportlösningar. Financial Services tillgodoser marknadens ökande behov av integrerade finansiella lösningar. VFS har en övergripande målsättning att stärka konkurrenskraften för Volvo och dess återförsäljare, och därigenom öka värdet för Volvos aktieägare.

Den nya kreditgivningspolicy som introducerades inom kundfinansieringsverksamheten under 2001 har gett resultat under 2002, vilket innebär att en plattform för kontrollerad tillväxt och förbättrad lönsamhet etablerats. Relationerna med Mack och Renault Trucks förstärktes under året, och båda tillverkarna har nu varumärkesanpassade finansieringslösningar. Under 2002 drog VFS fördel av ökade volymer och förbättrad riskspridning relaterad till Mack och Renault Trucks samt av en ökad stabilitet inom lastbilsfinansieringen i USA.

Kunden i centrum

Volvos verksamhet inom kundfinansiering täcker Europa, Nordamerika, Australien samt delar av Sydamerika och Asien. Kundfinansiering är främst relaterad till lastbilar men Bussar, Anläggningsmaskiner, samt finansiering inom Volvo Aero och Volvo Penta förekommer i allt större utsträckning. Finansieringstjänsterna inkluderar avbetalningskontrakt, finansiell leasing, operationell leasing och finansiering av återförsäljare. På de flesta marknaderna erbjuds även försäkring, service och underhållskontrakt separat eller i kombination med finansiella tjänster.

Under 2002 uppgick nyfinansieringsvolymen till 26,3 miljarder kronor, vilket är 3,7 miljarder kronor högre än vid samma tidpunkt föregående år. Tillväxten inom finansiering för Mack och Renault Trucks är den främsta orsaken till ökningen, sammantaget motsvarade Mack och Renault Trucks 23% av nyfinansieringsvolymen under 2002 jämfört med 6% under 2001.

På de marknader där finansiella tjänster erbjuds var den genomsnittliga penetrationsgraden 27% för Volvo Lastvagnar, 23% för Bussar, 22% för Anläggningsmaskiner, 12% för Renault Trucks och

10% för Mack Trucks. På de marknader där finansiering erbjuds var Financial Services genomsnittliga penetrationsgrad cirka 19% av alla sålda fordon.

Totala tillgångar per 31 december 2002, uppgick till 69,4 (73,5) miljarder kronor, varav 61,3 (64,0) miljarder var hänförliga till kreditportföljen. Justerat för valutakurseffekter ökade kreditportföljen med 8% (9) under 2002. 59% av kreditportföljen avser finansiering av Volvo Lastvagnar, 15% Anläggningsmaskiner, 11% Bussar, 8% Renault Trucks och 5% Mack. De resterande 2% avser huvudsakligen finansiering av Volvo Aero och Volvo Penta. Om man ser till valutan i kreditportföljen utgörs 37% av US-dollar, 34% av euro, 12% av brittiska pund och 7% av australiensiska och kanadensiska dollar. Återstående 10% hänförs huvudsakligen till andra europeiska och latinamerikanska valutor.

Volvokoncernens internbank, Volvo Treasury, koordinerar den globala finansieringsstrategin inom VFS. Volvo Treasury hanterar även alla räntebärande tillgångar och skulder inom koncernen, vilket innefattar utveckling av en optimal finansiell struktur för likviditetsplanering och betalningsflöden. Volvo Treasurys arbete med valutasäkringar, upplåning, relationer med banker och övriga finansiella tjänster bidrog positivt till koncernens förbättrade räntenetto och förstärkte VFS resultat under 2002.

VFS:s fastighetsbolag, Danafjord, expanderade ytterligare under 2002. Verksamheten omfattar huvudsakligen uthyrning och utveckling av kommersiella fastigheter i Göteborg och omfattar totalt cirka 2 miljoner kvadratmeter inklusive

lokaler relaterade till Volvo Personvagnar. Uthyrningsgraden i slutet av året var 99,9% (98) varav 59% (61) var till externa kunder. Av den totala uthyrningen omfattade 77% (70) kontrakt som sträcker sig över mer än fem år.

Volvos försäkringsverksamhet erbjuder transportrelaterade försäkringslösningar till Volvos kunder och återförsäljare. Försäkringstjänsterna erbjuds via återförsäljarnätverket och finansieras ihop med fordonet. Tillsammans med Volvo Action Services har en integrerad skaderegleringsrutin utvecklats i USA, vilken minimerar kunders avbrottsid i samband med olycka.

Resultatutveckling

Rörelseresultatet uppgick till 490 Mkr (325) vilket motsvarar en avkastning på eget kapital på 4,8% (4,2). Rörelseresultatet var stabilt i de etablerade kundfinansieringsbolagen men påverkades dock negativt av avsättningar för förväntade förluster från finansieringsverksamheten i Nordamerika. Verksamheten i Sydamerika och östra Europa fortsatte att utvecklas positivt och resultatet var bättre än föregående år. Försäkringsverksamheten utvecklades sämre än väntat på grund av ökade ersättningskrav vilket innebar kraftigt försämrat resultat. Resultatet inom treasury och fastighetsverksamheten var högre än under 2001.

Reservering för kreditrisker baseras på en individuell bedömning av varje kontrakt och typ av transaktion. När det gäller kunder som inte kan fullgöra sina avtalsenliga förpliktelser, görs specifika avsättningar för kreditrisker grundat på en individuell bedömning av varje enskilt kontrakt.

I slutet av december uppgick de totala reserverna till 2,6% av kreditportföljen

jämfört med 2,9% i slutet av december 2001. Totalt uppgick nedskrivningarna under 2002 till 893 Mkr kronor (823), varav 175 Mkr (0) avsåg finansiering i Latinamerika.

Ambitioner år 2003

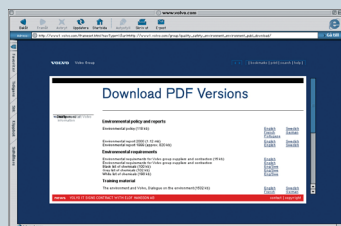
Nu när den nya kreditgivningspolicyn fastställts och en ny organisation är på plats kommer VFS fortsätta med att förfina interna system och processer med fokus på att stödja effektivitet, förstärka kundrelationer och öka styrning. Dessutom kommer nya affärslösningar inom t.ex. syndikerade lån och riskspridning att utforskas. Strategier kommer att utvecklas för att möta Volvokoncernens ökade behov av finansiella tjänster på marknaderna i Asien och östra Europa. Effekterna av konjunkturnedgången följs noga så att finansiella risker och möjligheter kan hanteras.

Resultaträkning i sammandrag			
Mkr	2000	2001	2002
Nettoomsättning	9.678	9.495	9.925
Resultat efter finansiella poster	1.499	325	490
Skatter	-471	10	-134
Nettoreultat	1.028	335	356

Fördelning av kreditportfölj, netto			
%	2000	2001	2002
Kommersiella produkter			
Operationell leasing	23	23	22
Finansiell leasing	28	27	25
Avbetalningskontrakt	34	36	37
Återförsäljarfinansiering	14	14	16
Övriga kundkrediter	1	0	0

Mer information på Internet

Från och med 2001, publicerar inte Volvo någon separat miljöredovisning. Motsvarande information finns på internet, www.volvo.com

Där återfinns:

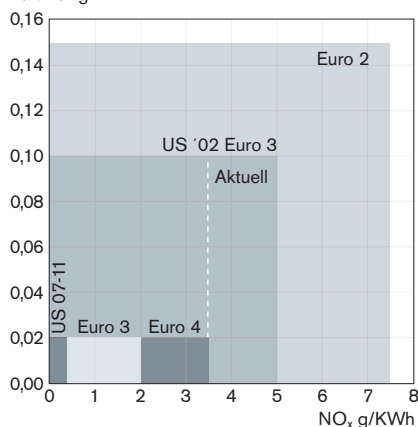
Policies, broschyrer, miljöinformation om produkter och produktion, emissionslagstiftning, produkt-säkerhetsinformation och utbildningsmaterial.

Volvos ståndpunkter och åtgärder i några aktuella miljö- och säkerhetsfrågor finns tillgängliga på internet.

Emissionslagstiftning för lastbilar och bussar

Partiklar g/KWh

Kärnvärdena i praktiken

Koncernens kärnvärden kvalitet, säkerhet och miljöomsorg ingår som naturliga delar av den dagliga verksamheten. Kvalitets- och miljöledningssystem används överallt i organisationen för att se till att ansvar och mål når dem som har det verkliga inflytandet. Koncernens policies och ett gemensamt nätverk av revisorer säkerställer att mål och riktlinjer följs. Under 2002 erhöles ett antal nya certifikat för miljöledning, inkluderande anläggningar från de nya delarna av koncernen.

Kvalitetsfrågor

Alla koncernens affärsområden och affärsenheter arbetar nu med en gemensam och välstrukturerad process för produktutveckling, där kvalitetsgrindar och avstämningstillfällen ställer tydliga krav som måste uppfyllas innan ett utvecklingsprojekt tillåts fortsätta. Säkerhets- och miljökrav ingår i samma process.

Det tydliga fokus på produktkvalitet i såväl utvecklingsfasen som i mötet med kunden har under året lett till ökad kundtillfredsställelse.

Säkerhetsutveckling

En av de viktigaste säkerhetsaspekterna är hög produktkvalitet – fordon och motorer måste fungera tillförlitligt och på ett sätt som användaren förväntar sig. Andra aspekter på säkerhet är att förebygga att olyckor sker, och när en olycka inte kan undvikas, hur man minimerar skadorna för förare, passagerare och personer i omgivningen.

En bra arbetsplats för föraren är viktig för säkerheten, vilket blir tydligt när man betraktar Volvo CEs arbete med att införliva Volvos säkerhetstänkande och produktutformning, t ex genom förbättrad sikt och insteg till de nyligen inköpta produktfamiljerna.

En fokuserad miljöagenda

Under 2002 definierades ökad energieffektivitet och lägre emissioner som koncernens fokuserade miljöagenda, där mål för den kommande 3-årsperioden finns framtagna.

Bränsleeffektivitet har en direkt koppling till driftkostnaderna för fordon och motorer, och är därför högtintressant för alla våra kunder. Förbättrad bränsleeffektivitet är också den snabbaste vägen till att minska koldioxidutsläppen (CO₂).

För att förbättra luftkvaliteten ställs samtidigt allt hårdare emissionskrav, vilket sätter press på motorutvecklingen att minska utsläppen av främst kväveoxid (NO_x) och partiklar. Tyvärr betyder högre bränsleeffektivitet oftast högre NO_x-emissioner, en fysikalisk konsekvens av högre förbränningstemperaturer. Denna balans är en stor utmaning för alla koncernens affärsområden.

De senaste produktanseringarna visar ändå att de hårdare emissionskraven kan kombineras med mycket konkurrenskraftig bränsleekonomi, t ex introduktionen i USA av den nya VN-modellen som uppfyller EPA02-kraven. I många fall, t ex Pentas nya D12-motor, har både emissioner och bränsleekonomi förbättrats avsevärt. Nyckeln till att lyckas ligger i ett intimt samarbete mellan motorutveckling och

varje enskild tillämpning, så att motor, växellåda, axlar och kaross kombineras på bästa sätt. Den nya I-shift-växellådan för Volvolastbilarna är ett ypperligt exempel på detta samarbete.

För att uppnå ännu lägre bränsleförbrukning och minskad vikt, måste även materialtekniken för motorerna utvecklas. Den så kallade FPC-metoden som utvecklats för Skövdefabrikens gjuteri ger ett starkare material som klarar högre förbränningstryck. Metoden belönades av den internationella gjuteriorganisationen WFO i juni 2002 med dess första miljöpris. Högre energieffektivitet och mindre farligt avfall i produktionen är positiva bidrag till framgången.

Klimatpåverkan

Koncernens viktigaste bidrag till att minska utsläppen av växthusgaser är fokus på bränsleeffektivitet. Dels genom minskning av bränsleförbrukningen för varje produkt, och dels genom att förbättra den totala effektiviteten genom användning av informationsteknik och intelligenta planeringsverktyg.

En plan för alternativa bränslen och drivlinor håller på att utvecklas, där det viktigaste är att ta tillvara kunskapen om dieselmotorns effektivitet också för andra bränslen. DME (dimetyleter) utvärderas vidare med hjälp av testfordon, och koncernen deltar i arbetet att undersöka förutsättningarna för produktion och distribution av bränslet, vilket är nödvändigt för total energieffektivitet.

Den fokuserade miljöagendan innefattar även ambitiösa mål för energieffektivitet i produktionsprocesserna. Just nu

utmanas organisationen att på ett kostnadseffektivt sätt kraftigt reducera CO₂-emissionerna.

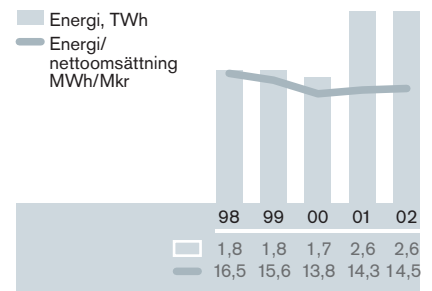
Produktionens påverkan

Volvokoncernen har produktionsanläggningar på alla kontinenter. Alla anläggningar måste uppfylla minimikraven och ha pågående förbättringsarbete, vilket följs upp med regelbundna revisioner sedan 1989. Miljörevisionerna identifierar miljöriser och eventuella behov av sanering eller andra korrigerande åtgärder, och följer upp att dessa genomförs omgående. Volvokoncernen har försäkringskydd för miljörelaterade skador i närområdet, i händelse av plötsliga utsläpp.

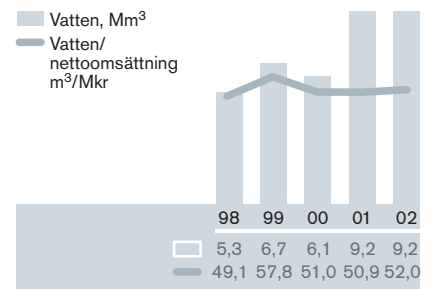
I början av 2003 hade Volvokoncernen totalt 48 anläggningar för tillverkning av lastbilar, bussar, anläggningsmaskiner, marina och industriella drivsystem samt flygmotorer, varav 16 i Sverige. Alla anläggningar har erforderliga tillstånd, som i Sverige omfattar avfall, buller samt luft- och markföroreningar. Inga svenska tillstånd behöver förnyas under 2003.

2002 års förbrukning av vatten och energi, och därmed CO₂- och NO_x-emissionerna, ligger kvar på ungefär samma nivåer som 2001. Ett intensivt arbete har startats på de nyligen förvärvade anläggningarna men mätresultaten har ännu inte påverkats. Däremot visar deras aktiva arbete med att byta till bränsle med lägre svavelhalt tydliga resultat genom minskade svaveldioxidutsläpp. Mängden farligt avfall och lösningsmedelsutsläppen uppvisar en mindre ökning. Detaljerade data återfinns på sidan 89.

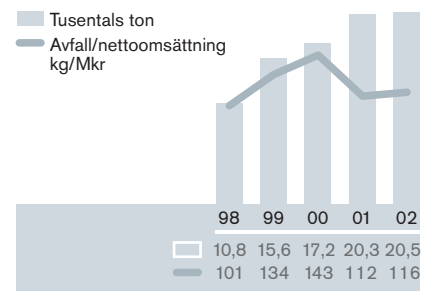
Energiförbrukning

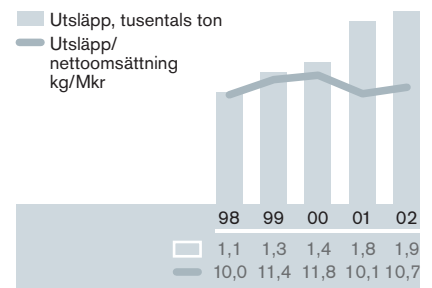
Vattenförbrukning

Farligt avfall

Lösningsmedel

14

1

10

2

11

5

4

3

Koncernledning

1 Leif Johansson

Född 1951, civ ing. Verkställande direktör i AB Volvo och koncernchef sedan 1997. I Volvo sedan 1997.

Styrelseledamot i Bristol-Myers Squibb Company, Svenskt Näringsliv samt Sveriges Verkstadsindustrier. Ledamot av Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien. Ledamot i AB Volvos styrelse sedan 1997.

Innehav i Volvo: 36.724 aktier, varav 30.000 B-aktier. 63.866 optioner.

2 Lennart Jeansson

Född 1941, civ ek. Vice verkställande direktör i AB Volvo sedan 1990 och ställföreträdande koncernchef sedan 1995. Verkställande direktör i Volvo Personvagnar AB 1990–1993. Medlem av Volvos koncernledning sedan 1986. I Volvo sedan 1966.

Styrelseordförande i Stena AB.

Styrelseledamot i Atlas Copco AB, Bilia AB och Stena Metall AB.

Innehav i Volvo: 29.511 aktier, varav 28.625 B-aktier. 34.886 optioner.

3 Jorma Halonen

Född 1948, civ ek. Verkställande direktör i Volvo Lastvagnar sedan juni 2001. Tidigare karriär inom Scania 1990–2001. Medlem av Volvos koncernledning sedan januari 2002. I Volvo sedan 2001.

Innehav i Volvo: Inga.

4 Philippe Mellier

Född 1955, civ ing och civ ek. Verkställande direktör i Renault Trucks sedan 2000. Direktör i Market Area Europe, Renault SA. 1999–2000. Tidigare karriär inom Ford Motor Company. Medlem av Volvos koncernledning sedan januari 2002. I Volvo sedan 2001.

Innehav i Volvo: Inga.

5 Michel Gigou

Född 1946, civ ing och civ ek. Verkställande direktör i Volvo Trucks North America sedan 2000 och ordförande i Mack Trucks, Inc. Verkställande direktör i Mack Trucks, Inc. 1996–2000. Tidigare inom Renault SA, på olika poster i Europa, Medlem av Volvos koncernledning sedan januari 2002. I Volvo sedan 2000.

Innehav i Volvo: Inga.

6 Jan Engström

Född 1950, civ ek. Verkställande direktör i Volvo Bussar AB sedan januari 1999. Direktör i AB Volvo med ansvar för ekonomi och finans 1993–1998. Medlem av Volvos koncernledning sedan 1993. I Volvo sedan 1973.

Innehav i Volvo: 1.220 aktier, varav 914 B-aktier 27.817 optioner.

9

7

7 Tony Helsham

Född 1954, civ ing. Verkställande direktör i Volvo Construction Equipment sedan 2000. Verkställande direktör och koncernchef i Euclid Hitachi Heavy Equipment 1995–1998. Verkställande direktör i Volvo Construction Equipment Korea 1998–2000. Medlem av Volvos koncernledning sedan 2000. I Volvo sedan 1985.

Innehav i Volvo: 8.268 optioner.

8 Staffan Jufors

Född 1951, civ ek. Verkställande direktör i AB Volvo Penta sedan 1998. Medlem av Volvos koncernledning sedan 1998. I Volvo sedan 1975.

Styrelseledamot i EBP AB.

Innehav i Volvo: 1.297 aktier, varav 194 B-aktier. 27.661 optioner.

9 Fred Bodin

Född 1947, jur kand. Verkställande direktör i Volvo Aero AB sedan 1997. Chefsjurist i Volvokoncernen 1988–1997. Medlem av Volvos koncernledning sedan 1993. I Volvo sedan 1981.

Innehav i Volvo: 726 A-aktier. 29.137 optioner.

10 Salvatore L Mauro

Född 1960, civ ek. Verkställande direktör i Volvo Financial Services sedan 2001. Verkställande direktör i Volvo Car Finance Europe 1999–2001. Medlem av Volvos koncernledning sedan 2001. I Volvo sedan 1985.

Innehav i Volvo: 1.003 amerikanska depåbevis (ADRs) i AB Volvo.

12

6

15

11 Lars-Göran Moberg

Född 1943, civ ing. Verkställande direktör i Volvo Powertrain sedan juni 2000. Medlem av Volvos koncernledning sedan maj 2001. I Volvo sedan 1995.

Innehav i Volvo: 5.760 aktier, varav 5.652 B-aktier. 1.381 optioner.

12 Stefan Johnsson

Född 1959, civ ek. Direktör i AB Volvo och ekonomidirektör i Volvokoncernen. Medlem av Volvos koncernledning sedan 1998 med ansvar för ekonomi och finans samt koncernstrategi och affärsutveckling. Verkställande direktör i Volvo Group Finance Sweden 1994–1998. I Volvo sedan 1987.

Innehav i Volvo: 24 A-aktier. 35.506 optioner.

13 Per Löjdquist

Född 1949. Direktör i AB Volvo. Medlem av Volvos koncernledning sedan 1997 med ansvar för information och public affairs. I Volvo sedan 1973.

Styrelseledamot i Västsvenska Industri- och Handelskammaren, Aktieförbundet, BIORA AB och Nilörngruppen AB.

Innehav i Volvo: 3.224 aktier, varav 50 B-aktier. 27.484 optioner.

8

13

14 Eva Persson

Född 1953, jur kand. Direktör i AB Volvo och chefsjurist i Volvokoncernen. Medlem av Volvos koncernledning sedan 1997 med ansvar för juridik, skatter och säkerhet. I Volvo sedan 1988. Ledamot i Näringslivets Börskommitté.

Sekreterare i AB Volvos styrelse sedan 1997.

Innehav i Volvo: 353 aktier, varav 200 B-aktier. 34.123 optioner.

15 Karl-Erling Trogen

Född 1946, civ ing. Direktör i AB Volvo. Verkställande direktör i Volvo Lastvagnar AB 1994–2000. Verkställande direktör i Volvo Trucks North America 1991–1994. Medlem av Volvos koncernledning sedan 1994. I Volvo sedan 1971.

Styrelseledamot i Wilson Logistics Holding AB och Kalmar Industries AB.

Innehav i Volvo: 12.434 B-aktier. 46.316 optioner.

Redogörelse för styrelsearbetet under 2002

Volvos styrelse har under 2002 bestått av åtta ledamöter utsedda av aktieägarna på bolagsstämman. Utöver dessa ingår tre ledamöter och två suppleanter i styrelsen, utsedda av de anställda. Verkställande direktören i AB Volvo ingår i styrelsen. Under 2002 har styrelsen hållit sex ordinarie möten och ett extra möte.

Styrelsen har antagit en arbetsordning för sitt interna arbete som bland annat innehåller regler gällande antal styrelsemöten, ärenden som skall behandlas på ordinarie styrelsemöten samt styrelseordförandens åligganden.

Styrelsen har också gett ut skriftliga instruktioner angående när och hur information som erfordras för styrelsens bedömning av bolagets och koncernens ekonomiska ställning skall rapporteras till styrelsen, arbetsfördelningen mellan styrelsen och verkställande direktören samt i vilken ordning de vice verkställande direktörerna skall träda in i verkställande direktörens ställe.

Under året har styrelsen löpande kontrollerat bolagets och koncernens ekonomiska och finansiella ställning. Styrelsen har vidare fortlöpande behandlat frågor om avyttringar, förvärv och nyetableringar samt frågor om investeringar i produktförmåelse och produktutveckling inom Volvos olika affärsområden.

Styrelse och revisorer

Styrelseledamöter valda av bolagsstämman

1 Lars Ramqvist

Ordförande. Född 1938, fil dr, tekn dr h c., fil dr hc.

Hedersordförande i Telefonaktiebolaget LM Ericsson.

Styrelseledamot i Svenska Cellulosa Aktiebolaget SCA. Ledamot i Kungliga Vetenskapsakademien och Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien.

Ledamot i AB Volvos styrelse sedan 1998.

Innehav i Volvo: 1.000 A-aktier.

2 Per-Olof Eriksson

Född 1938, civ ing, tekn dr h c.

Styrelseordförande i SAPA AB, Svenska Kraftnät, Thermia AB samt Odlander, Fredriksson & Co.

Styrelseledamot i Sandvik AB, AB Custos, Svenska Handelsbanken, SSAB Svenskt Stål AB, Preem Petroleum AB, Skanska AB och Assa Abloy. Ledamot i Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien.

Ledamot i AB Volvos styrelse sedan 1994.

Innehav i Volvo: 6.000 aktier, varav 1.000 B-aktier.

3 Patrick Faure

Född 1946, jur kand.

Vice verkställande direktör i Renault S.A. och ordförande och koncernchef i Renault F1 sedan 1991. Ordförande och koncernchef i Renault VI. 1998-2001. I Renault sedan 1979.

Styrelseledamot: VINCI.

Ledamot i AB Volvos styrelse sedan 2001.

Innehav i Volvo: 2.000 B-aktier.

4 Tom Hedelius

Född 1939, civ ek, ekon dr h c.

Styrelseordförande i AB Industrivärden, Bergman & Boving AB. Vice styrelseordförande i Telefonaktiebolaget LM Ericsson, Addtech AB och Lagercrantz Group AB.

Hedersordförande i Svenska Handelsbanken.

Styrelseledamot i Svenska Cellulosa Aktiebolaget SCA.

Ledamot av AB Volvos styrelse sedan 1994.

Innehav i Volvo: 2.000 A-aktier.

5 Leif Johansson

Född 1951, civ ing.

Verkställande direktör i AB Volvo och koncernchef.

Ledamot i AB Volvos styrelse sedan 1997.

Innehav i Volvo: 36.724 aktier, varav 30.000 B-aktier. 63.866 optioner.

6 Finn Johnsson

Född 1946, civ ek.

Verkställande direktör i Mölnlycke Health Care AB.

Styrelseordförande i Handelsbanken Region

Väst, Wilson Logistics Holding AB, Thomas Concrete Group AB samt Maersk Medical A/S.

Styrelseledamot i Skanska AB och AB Industrivärden.

Ledamot i AB Volvos styrelse sedan 1998.

Innehav i Volvo: 2.000 B-aktier.

7 Louis Schweitzer

Född 1942, jur kand.

Styrelseordförande och koncernchef i Renault sedan 1992. Ekonomidirektör och vice verkställande direktör 1988-1992. Verkställande direktör och koncernchef 1990-1992.

Styrelseordförande i Renault Nissan B.V. sedan 2002. I Renault sedan 1986.

Styrelseledamot i Compagnie Financière Renault, R.C.I. Banque, Philips, Electricité de France, BNP-Paribas och Banque de France.

Ledamot i AB Volvos styrelse sedan 2001.

Innehav i Volvo: 2.000 Volvo B-aktier.

8 Ken Whipple

Född 1934, civ ing och civ ek.

Styrelseledamot och koncernchef i CMS Energy Corporation. Koncernchef i Glenlore Enterprises.

Styrelseledamot i 14 JP Morgan Fleming Mutual Funds.

Ledamot i AB Volvos styrelse sedan 2001.

Innehav i Volvo: Inga.

Styrelseledamöter utsedda av arbetstagarorganisationer

9 Lars-Göran Larsson

Född 1947. Representant för de anställda.

I Volvo sedan 1974.

Ledamot i AB Volvos styrelse sedan 1994.

Innehav i Volvo: 94 aktier, varav 50 B-aktier.

10 Olle Ludvigsson

Född 1948. Representant för de anställda.

I Volvo sedan 1968.

Suppleant i AB Volvos styrelse 1983-1988, ledamot sedan 1988.

Innehav i Volvo: 105 aktier, varav 55 B-aktier.

11 Johnny Rönkvist

Född 1947. Representant för de anställda.

I Volvo sedan 1965.

Ledamot i AB Volvos styrelse sedan 1999.

Innehav i Volvo: 234 aktier, varav 50 B-aktier.

Styrelsesuppleanter

12 Stellan Rosengren

Född 1960. Representant för de anställda.

I Volvo sedan 1985.

Suppleant i AB Volvos styrelse sedan 1999.

Innehav i Volvo: 250 B-aktier.

13 Berth Thulin

Född 1951. Representant för de anställda.

I Volvo sedan 1975.

Suppleant i AB Volvos styrelse sedan 1999.

Innehav i Volvo: 100 B-aktier.

Styrelsens sekreterare

Eva Persson

Född 1953, jur kand.

Direktör i AB Volvo och chefsjurist i Volvo-koncernen. Sekreterare i Volvos styrelse sedan 1997.

Innehav i Volvo: 353 aktier, varav 200 B-aktier.

34.123 optioner.

Revisorer

Olof Herolf

Auktoriserad revisor,
PricewaterhouseCoopers.

Olov Karlsson

Auktoriserad revisor,
PricewaterhouseCoopers.

Nomineringskommitté

Volvos Nomineringskommitté består av Thomas Halvorsen, Lars Ramqvist, Bengt Hane, Shemaya Lévy och Lars Otterbeck.

Nomineringskommittén har till uppgift att till bolagsstämman lämna förslag till val av styrelse, revisorer och revisorssuppleanter samt arvoden till dessa.

Revisionskommitté

I december 2002 bildade Volvos styrelse en Revisionskommitté. Finn Johnsson valdes till ordförande, Per-Olof Eriksson och Ken Whipple utsågs till medlemmar. Kommitténs uppgifter är att granska bolagets interna och externa revision samt finansiella rapportering.

Revisorssuppleanter

Olof Enerbäck

Auktoriserad revisor,
PricewaterhouseCoopers.

Klas Brand

Auktoriserad revisor,
PricewaterhouseCoopers.

Resultaträkning				
Mkr		2000	2001	2002
Nettoomsättning	not 3	130.070	189.280	186.198
Kostnad för sålda produkter		-104.548	-155.592	-151.569
Bruttoresultat		25.522	33.688	34.629
Forsknings- och utvecklingskostnader		-4.876	-5.391	-5.869
Försäljningskostnader		-10.140	-15.766	-16.604
Administrationskostnader		-4.974	-6.709	-5.658
Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader	not 4	622	-4.096	-4.152
Resultat från andelar i intresseföretag	not 5	444	50	182
Resultat från övriga aktier och andelar	not 6	70	1.410	309
Strukturkostnader	not 7	-	-3.862	-
Rörelseresultat	not 8	6.668	-676	2.837
Ränteintäkter och liknande resultatposter		1.588	1.275	1.217
Räntekostnader och liknande resultatposter		-1.845	-2.274	-1.840
Övriga finansiella intäkter och kostnader	not 9	-165	-191	-201
Resultat efter finansiella poster		6.246	-1.866	2.013
Skatter	not 10	-1.510	326	-590
Minoritetsandelar i resultat	not 11	-27	73	-30
Nettoresultat		4.709	-1.467	1.393
Resultat i kronor per aktie		11:20	-3:50	3:30

Balansräkning							
Mkr		31 december, 2000		31 december, 2001		31 december, 2002	
Tillgångar							
Anläggningstillgångar							
Immateriella anläggningstillgångar	not 12	6.925		17.525		17.045	
Materiella anläggningstillgångar	not 12						
Fastigheter, maskiner och inventarier		22.231		33.234		30.799	
Tillgångar i operationell leasing		14.216	36.447	27.101	60.335	23.525	54.324
Finansiella anläggningstillgångar							
Aktier och andelar	not 13	30.481		27.798		27.492	
Långfristiga fordringar i kundfinansieringsverksamhet	not 14	22.909		26.075		25.207	
Övriga långfristiga fordringar	not 15	7.264	60.654	14.456	68.329	12.485	65.184
Summa anläggningstillgångar		104.026		146.189		136.553	
Omsättningstillgångar							
Varulager	not 16	23.551		31.075		28.305	
Kortfristiga fordringar							
Forordningar i kundfinansieringsverksamhet	not 17	18.882		22.709		21.791	
Övriga fordringar	not 18	38.316	57.198	33.569	56.278	26.995	48.786
Kortfristiga placeringar	not 19	9.568		13.514		16.707	
Kassa och bank	not 20	6.400		13.869		8.871	
Summa omsättningstillgångar		96.717		114.736		102.669	
Summa tillgångar		200.743		260.925		239.222	
Eget kapital och skulder							
Eget kapital	not 21						
Bundet eget kapital							
Aktiekapital		2.649		2.649		2.649	
Bundna reserver		13.804	16.453	12.297	14.946	14.093	16.742
Fritt eget kapital							
Fria reserver		67.176		71.706		60.143	
Nettoresultat		4.709	71.885	-1.467	70.239	1.393	61.536
Summa eget kapital		88.338		85.185		78.278	
Minoritetskapital	not 11	593		391		247	
Avsättningar							
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	not 22	2.632		14.647		16.236	
Avsättning för uppskjutna skatter		2.264		1.044		912	
Övriga avsättningar	not 23	12.676	17.572	17.383	33.074	15.809	32.957
Långfristiga skulder							
Obligationslån	not 24	30.872		30.715		33.870	
Övriga lån		9.533		14.036		12.549	
Övriga långfristiga skulder		265	40.670	9.379	54.130	6.704	53.123
Kortfristiga skulder							
Lån	not 25	25.828		36.817		26.018	
Leverantörsskulder		11.377		23.115		22.214	
Övriga kortfristiga skulder		16.365	53.570	28.213	88.145	26.385	74.617
Summa eget kapital och skulder		200.743		260.925		239.222	
Ställda panter	not 26	2.990		3.737		3.610	
Ansvarsförbindelser	not 27	6.789		10.441		9.334	

Kassaflödesanalys						
Mkr		2000		2001		2002
Den löpande verksamheten						
Rörelseresultat		6.668		-676		2.837
Avskrivningar som belastat detta resultat	not 8	6.251		9.961		10.844
Övriga ej kassapåverkande poster	not 28	-426		539		1.955
Förändringar i rörelsekapital:						
Ökning (-)/minskning (+) av fordringar		-1.450		2.645		3.649
Ökning (-)/minskning (+) av varulager		-1.458		2.813		53
Ökning (+)/minskning (-) av skulder och avsättningar		-356		992		-2.692
Erhållna räntor och liknande poster		1.262		1.494		942
Erlagda räntor och liknande poster		-1.325		-1.862		-1.047
Övriga finansiella poster		-57		-191		-170
Betalda inkomstskatter		-1.084		-1.572		-1.069
Kassaflöde från den löpande verksamheten		8.025		14.143		15.302
Investeringsverksamheten						
Investeringar i anläggningar		-5.419		-8.090		-6 665
Investeringar i leasingtillgångar		-5.684		-5.852		-5.179
Försäljning av anläggningar och leasingtillgångar		2.107		2.578		3.162
Fordringar i kundfinansieringsverksamhet, netto	not 28	-4.509		-3.719		-5.739
Aktier och andelar, netto	not 28	-1.654		3.936		-88
Förvärvade och avyttrade dotterföretag och andra affärsenheter, netto	not 2, 28	-1	-15.160	13.002	1.855	-159 -14.668
Återstår efter nettoinvesteringar		-7.135		15.998		634
Finansieringsverksamheten						
Ökning (+)/minskning (-) av obligationslån och övriga lån	not 28	8.162		6.164		-111
Lån till utomstående, netto	not 28	305		213		1.692
Utdelning till AB Volvos aktieägare		-3.091		-3.356		-3.356
Återköp av egna aktier		-11.808		-8.336		-
Utdelning till minoritetsägare		-9		-		-13
Övrigt		-	-6.441	132	-5.183	12 -1.776
Förändring av likvida medel exklusive omräkningsdifferenser		-13.576		10.815		-1.142
Omräkningsdifferenser på likvida medel		275		600		-663
Förändring av likvida medel		-13.301		11.415		-1.805
Likvida medel vid årets början		29.269		15.968		27.383
Likvida medel vid årets slut		15.968		27.383		25.578

I kassaflödesanalysen har effekterna av större förvärv och avyttringar av koncernföretag för respektive år exkluderats från övriga förändringar i balansräkningen. Även effekten av valutakursförändringar vid omräkning av utländska

koncernföretag har exkluderats eftersom dessa effekter inte påverkar kassaflödet. I likvida medel ingår Kassa och bank samt Kortfristiga placeringar.

Koncernens noter

Belopp i miljoner kronor (Mkr) där annat ej anges. Beloppen inom parentes anger tidigare års värden, där första värdet avser 2001 och det andra 2000.

Not 1 Redovisningsprinciper

Volvos verksamhet

Volvokoncernens verksamhet är inriktad på transportlösningar för kommersiellt bruk och innefattar utveckling, produktion och försäljning av fordon, maskiner och drivsystem samt även transportrelaterade tjänster såsom behovsanpassad service, finansiering, försäkring samt transportinformationssystem. Genom förvärvet av Renault V.I. och Mack Trucks i början av 2001 är Volvo världens näst största tillverkare av tunga lastbilar samt även en av världens största producenter av tunga dieselmotorer. Volvo är dessutom en av världens största tillverkare av bussar och anläggningsmaskiner, en framgångsrik leverantör av marina och industriella drivsystem samt en samarbetspartner till de främsta företagen inom flyg- och rymdindustrin.

Operativ struktur

Volvokoncernens verksamhet utgörs från och med 2002 av åtta affärsområden, Volvo Trucks, Renault Trucks, Mack Trucks, Bussar, Anläggningsmaskiner, Volvo Penta, Volvo Aero samt Financial Services. Förutom de åtta affärsområdena ingår övrig verksamhet, som i huvudsak utgörs av affärsenheter vilkas syfte är att stödja affärsområdenas verksamhet. Bland affärsenheterna ingår Powertrain, Volvo IT, Logistics samt Parts.

Varje affärsområde, förutom Financial Services, har fullständigt ansvar för rörelseresultat, operativt kapital samt operativt kassaflöde. Affärsområdet Financial Services ansvarar för sitt nettoresultat och balansräkning, där dock vissa restriktioner och principer fastställs centralt. I Volvokoncernens externa finansiella rapportering redovisas försäljning och rörelseresultat per produktområde. Resultat inom affärsenheterna Powertrain och Parts fördelas därvid till respektive produktområde.

I syfte att erhålla samordningsfördelar sker styrning och koordinering av treasury och skatter centralt. Volvokoncernens legala struktur grundar sig på en optimal hantering av treasury, skatter och administration och skiljer sig därför från den operativa strukturen.

Koncernbokslutet för AB Volvo och dess dotterbolag är upprättat i enlighet med svenska redovisningsprinciper. Dessa redovisningsprinciper avviker i vissa väsentliga avseenden från amerikanska redovisningsprinciper, se not 33.

Ändrade redovisningsprinciper

Från och med 2001 tillämpar Volvo följande nya rekommendationer utgivna av Redovisningsrådet: RR1:00 Koncernredovisning, RR12 Materiella anläggningstillgångar, RR13 Intresseföretag, RR14 Joint ventures, RR15 Immateriella anläggningstillgångar, RR16 Avsättningar, ansvarsförbindelser och eventualtillgångar, RR17 Nedskrivningar, RR18 Resultat per aktie, RR19 Verksamheter under utveckling samt RR20 Delårsrapportering. Samtliga rekommendationer överensstämmer i allt väsentligt med motsvarande redovisningsrekommendation utgivna av det internationella normgivningsorganet International Accounting Standards Committee (IASC).

Vid tillämpning av de övergångsregler som följer av ovan angivna rekommendationer uppstod ingen retroaktiv effekt på Volvos redovisning för tidigare räkenskapsår. Vid tillämpning av de nya rekommendationerna under räkenskapsåret 2001 medför RR1:00 Koncernredovisning, RR14 Joint ventures, RR15 Immateriella tillgångar och RR16 Avsättningar, ansvarsförbindelser och eventualtillgångar en förändring av Volvos redovisningsprinciper.

RR1:00 Koncernredovisning

Enligt RR1:00 Koncernredovisning, fastställs köpeskillingen då ett dotterföretag förvärvas genom emission av egna aktier till börskursen för dessa aktier vid transaktionstidpunkten. Enligt Volvos tidigare redovisningsprinciper fastställdes sådan köpeskillning utifrån de emitterade aktiernas genomsnittliga börskurs 10 dagar före transaktionens offentliggörande.

RR14 Joint ventures

Enligt RR14 Joint ventures skall ett joint venture redovisas enligt klyvningsmetoden eller enligt kapitalandelsmetoden. Från och med 2001 redovisas joint ventures enligt Volvos redovisningsprinciper i första hand enligt klyvningsmetoden. Under tidigare år har samtliga joint ventures redovisats enligt kapitalandelsmetoden.

RR15 Immateriella tillgångar

Enligt RR15 Immateriella tillgångar, skall utgifter för utveckling av nya produkter, produktions- och informationssystem redovisas som immateriella tillgångar om sådana utgifter med hög säkerhet kommer att leda till framtida ekonomiska fördelar för företaget. Anskaffningsvärdet för sådan immateriell tillgång skall avskrivas över dess bedömda nyttjandeperiod. Volvos valda tillämpning av de nya reglerna innebär att mycket höga krav ställs för att utgifter för utveckling skall redovisas som tillgång. T.ex. skall en ny produkts tekniska funktionalitet kunna påvisas innan utgifter för dess utveckling börjar redovisas som tillgång. Detta innebär i normalfallet att utgifter aktiveras endast under industrialiseringsfasen av ett produktutvecklingsprojekt. Enligt Volvos tidigare redovisningsprinciper kostnadsfördes samtliga utgifter för utveckling av nya produkter, produktions- och informationssystem löpande.

RR16 Avsättningar, ansvarsförbindelser och eventualtillgångar

Enligt RR16 Avsättningar, ansvarsförbindelser och eventualtillgångar, skall en avsättning för beslutade strukturåtgärder redovisas först när en detaljerad plan för åtgärdernas genomförande föreligger samt när denna plan kommunicerats till dem som berörs. Enligt Volvos tidigare redovisningsprinciper redovisades en avsättning för strukturåtgärder i samband med att åtgärderna beslutats av företagets ledning.

Resultat från innehav av aktier och andelar

Från och med 2001 redovisas resultat från andelar i intresseföretag samt resultat från övriga aktier och andelar som en del av rörelseresultatet istället för som tidigare som en del av finansnettot.

Land	Valuta	Genomsnittskurs jan-dec			Kurs 31 december		
		2000	2001	2002	2000	2001	2002
Danmark	DKK	1,1334	1,2403	1,2326	1,1870	1,2670	1,2386
Japan	JPY	0,0850	0,0850	0,0779	0,0832	0,0813	0,0740
Norge	NOK	1,0414	1,1485	1,2205	1,0715	1,1840	1,2605
Storbritannien	GBP	13,8620	14,8763	14,5816	14,2200	15,4800	14,1538
USA	USD	9,1581	10,3272	9,7287	9,5350	10,6700	8,8263
Euro	EUR	8,4494	9,2434	9,1596	8,8570	9,4240	9,2018

Förändringen har genomförts för att anpassa Volvos externa rapportering till koncernens interna styrning i samband med den nya organisationen. Jämförelsetal för tidigare år har räknats om i enlighet med den förändrade klassificeringen.

Förändring av redovisningsprinciper 2003

Volvo avser från och med 2003 att i sin finansiella rapportering tillämpa RR29 Ersättningar till anställda. RR29 Ersättningar till anställda, vilken utgavs av Redovisningsrådet i december 2002, överensstämmer i allt väsentligt med IAS 19 Employee benefits vilken tidigare utgivits av IASC. Genom tillämpning av RR29 kommer förmånsbaserade planer avseende pensioner och sjukvårdsförmåner inom koncernens samtliga dotterföretag att redovisas enligt gemensamma principer. I Volvos finansiella rapportering till och med 2002 redovisas sådana planer enligt lokala regler och föreskrifter i respektive land. I enlighet med rekommendationens övergångsregler fastställs en ingående skuld beräknad per den 1 januari 2003 i enlighet med RR29. Denna ingående skuld beräknas överstiga den skuld som redovisas den 31 december 2002 enligt tidigare principer med ca 1,9 miljarder kronor. Det överstigande skuldvärdet kommer därvid att redovisas per den 1 januari 2003 som en ökning av avsättningar för pensioner och liknande förmåner samt en motsvarande minskning av eget kapital. I enlighet med rekommendationens övergångsregler avser Volvo inte att omräkna tidigare räkenskapsår i enlighet med den nya rekommendationen. Eftersom koncernens dotterföretag till och med 2002 tillämpat lokala regler i respektive land är effekten av att tillämpa RR29 från och med 2003 varierande för olika verksamhetsländer. Jämfört med tidigare svenska principer medför tillämpningen av RR29 främst att värdet på förvaltningstillgångar placerade i Volvos svenska pensionsstiftelse från och med 2003 kommer redovisas utifrån en långsiktigt förväntad avkastning istället för att löpande omvärderas till verkligt värde. För Volvos dotterföretag i USA finns skillnader avseende redovisning av s k past service costs samt att RR29 inte innehåller regler om s k minimum liability adjustments.

Från och med 2003 avser Volvo även att tillämpa följande nya svenska redovisningsrekommendationer: RR22 Utformning av finansiella rapporter, RR24 Förvaltningsfastigheter, RR25 Rapportering för segment – rörelsegränar och geografiska områden, RR26 Händelser efter balansdagen, RR27 Finansiella instrument: Upplysning och klassificering samt RR28 Statliga stöd. Tillämpningen av dessa rekommendationer förväntas inte medföra någon väsentlig förändring av Volvos finansiella rapportering.

Koncernredovisning

Koncernredovisningen omfattar moderföretaget, samtliga dotterföretag, joint ventures och intresseföretag. Med dotterföretag avses de företag i vilka Volvo innehar mer än 50% av aktiernas röstvärde eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över. Dotterföretag där innehavet är tillfälligt inkluderas dock ej i koncernredovisningen. Joint ventures avser företag över vilka Volvo har ett gemensamt bestämmande inflytande tillsammans med ett eller flera utomstående företag. Med intresseföretag avses de bolag i vilka Volvo har ett långsiktigt innehav som motsvarar minst 20% och högst 50% av röstvärdet.

Koncernredovisningen utarbetas enligt de principer som anges i

Redovisningsrådets Rekommendation, RR1:00 Koncernredovisning.

Samtliga företagsförvärv har redovisats enligt förvärvsmetoden.

Avytttrade företag ingår i koncernens redovisning t o m tidpunkten för avyttringen. Företag som förvärvats under löpande år ingår i koncernens redovisning fr o m förvärvstidpunkten.

Joint ventures redovisas i första hand enligt klyvningsmetoden. Ett fåtal joint ventures redovisas dock av praktiska skäl enligt kapitalandelsmetoden.

Innehav i intresseföretag redovisas enligt kapitalandelsmetoden. I koncernens resultaträkning utgörs Resultat från andelar i intresseföretag av koncernens andel av intresseföretagens redovisade resultat efter finansiella poster justerat för minoritetsintresse, i förekommande fall reducerat med avskrivning på övervärde. Koncernens andel av intresseföretagens redovisade skattekostnader ingår i koncernens skattekostnad.

Flertalet av intresseföretagen intas av praktiska skäl i Volvokoncernens bokslut med en viss tidsförskjutning, normalt ett kvartal. Utdelning från intresseföretagen ingår inte i koncernens resultat. I koncernens balansräkning förändras det redovisade värdet på aktieinnehaven med Volvos andel av respektive företags resultat efter skatt minskat med avskrivningar på övervärden och erhållna utdelningar.

Redovisning av säkringar (hedge)

Lån och andra finansiella instrument som används i syfte att skydda en underliggande position, redovisas som en säkring (hedge). För att säkringsredovisning skall kunna ske måste följande kriterier vara uppfyllda; positionen som säkras är identifierad och exponerad för kurs- och ränteförändringar, avsikten med lånet/instrumentet är att utgöra en säkring samt att säkringen effektivt skyddar den underliggande positionen mot förändringar i marknadskurser. Finansiella instrument som används i syfte att skydda framtida valutaflöden betraktas som en säkring om flödet med stor sannolikhet bedöms inträffa.

Utländska valutor

Vid upprättandet av koncernens bokslut omräknas samtliga poster i resultaträkningarna för utländska dotterföretag och joint ventures (med undantag för bolag i höginflationsländer) till svenska kronor efter de genomsnittliga valutakurserna under räkenskapsåret (medelkurser). Samtliga poster i balansräkningarna, utom nettoresultaten, omräknas efter valutakurserna vid respektive årsskiftet (balansdagens kurser). De förändringar av koncernens eget kapital som uppstår genom variationer i balansdagskurserna jämfört med kurserna vid föregående årsskifte påverkar direkt eget kapital och redovisas där bland bundna eller fria reserver. Den differens som uppkommer i koncernens balansräkning genom att nettoresultaten i resultaträkningen i utländska dotterföretag omräknas till svenska kronor efter medelkurs, och i balansräkningen till balansdagens kurs, påverkar koncernens fria reserver. Beträffande utländska intresseföretag förändras det redovisade värdet genom ändringar i valutakurserna. Denna differens påverkar direkt bundna reserver.

Vid avyttring av utländska dotterföretag, joint ventures och intresseföretag redovisas den ackumulerade omräkningsdifferensen som ett slutligt realiserat resultat och påverkar därmed realisationsresultatet.

Boksluten för dotterföretag som är verksamma i länder med hög inflation omräknas till svenska kronor efter den monetära metoden. Denna innebär att balansräkningens monetära poster omräknas efter balansdagens kurser samt att icke monetära balansposter och motsvarande poster i resultaträkningen omräknas efter kurserna vid anskaffningstidpunkten (historiska kurser). Övriga resultaträkningsposter omräknas efter medelkurs. Omräkningsdifferenser påverkar årets resultat.

Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs, såväl i de enskilda koncernföretagen som i koncernens bokslut. I tillämpliga fall värderas fordringar och skulder till underliggande säkringskurs.

Vinster och förluster avseende säkringar (hedgar) redovisas vid samma tidpunkt som vinster och förluster på de poster som säkrats. Erhållna premier eller betalningar för valutaoptioner, vilka säkrar valutaflöden i affärstransaktioner, redovisas som intäkt/kostnad över kontraktstiden.

På balansdagen utestående valutaterminkontrakt, vilka ingåtts för att säkra framtida kommersiella valutaflöden, redovisas i resultatet vid samma tidpunkt som det kommersiella flödet realiserar. För övriga utestående valutaterminkontrakt vilka inte uppfyller kriterierna för säkringsredovisning görs en marknadsvärdering enligt portföljmetoden. Denna påverkar periodens resultat i sin helhet.

Vid värdering av finansiella tillgångar och skulder där det ursprungliga valutaslaget ändrats genom valutaswapavtal, beräknas lånebeloppet omräknat till svenska kronor med beaktande av swapavtalet.

Valutakursdifferenser på lån och andra finansiella instrument i utländsk valuta, vilka valutasäkras nettotillgångar i utländska dotterbolag och intresseföretag, redovisas mot omräkningsdifferenser på dessa bolags egna kapital.

Kursvinster och kursförluster avseende övriga tillgångar och skulder i utländsk valuta, såväl på årets betalningar som på värderingen vid årets slut, påverkar resultatet före skatter och minoritetsandelar det år de uppkommer. Viktigare valutakurser använda i koncernbokslutet anges ovan.

Övriga finansiella instrument

Ränte- och valutakontrakt används i syfte att förändra underliggande finansiella tillgångars och skuldernas räntestruktur och redovisas om en säkring av dessa.

Ränteinstrument vilka används som en del i förvaltningen av koncernens kortfristiga placeringar värderas tillsammans med dessa enligt portföljmetoden. Avsättning görs för realiserade förluster överstigande de realiserade vinsterna inom portföljen.

Ränteinstrument som inte uppfyller kriterierna för säkringsredovisning sker värdering vid bokslutstillfället varvid avsättning för realiserade förluster görs.

Nettoomsättning

Koncernens redovisade nettoomsättning avser i huvudsak intäkter från försäljning av varor och tjänster. Nettoomsättningen har i förekommande fall reducerats med värdet av lämnade rabatter samt varureturner.

Intäkter från försäljning av varor redovisas i samband med leverans till kunden. Om försäljningen av varor är kombinerad med en återköpsöverenskommelse eller en restvärdesgaranti redovisas transaktionen som en operationell leasing under förutsättning att väsentliga risker förknippade med varan kvarstår hos Volvo. Intäkter från försäljning av verkstadstjänster o dyl redovisas i samband med att tjänsten utförts. Hyresintäkter och ränteutgifter i samband med finansiell leasing eller avbetalningskontrakt redovisas utfördelat över underliggande kontraktstid.

Produktutvecklingskostnader

Från och med 2001 tillämpar Volvo RR15 Immateriella tillgångar (se ändrade redovisningsprinciper ovan). I enlighet med den nya redovisningsrekommendationen skall utgifter för utveckling av nya produkter och produktionssystem redovisas som immateriella tillgångar om sådana utgifter med hög säkerhet kommer att leda till framtida ekonomiska fördelar för företaget. Anskaffningsvärdet för sådan immateriell tillgång skall avskrivas över dess bedömda nyttjandeperiod. Volvos valda tillämpning av de nya reglerna innebär att mycket höga krav ställs för att utgifter för utveckling skall redovisas som tillgång. T.ex. skall en ny produkts tekniska funktionalitet kunna påvisas innan utgifter för dess utveckling börjar redovisas som tillgång. Detta innebär i normalfallet att utgifter aktiveras endast under industrialiseringsfasen av ett produktutvecklingsprojekt. Övriga produktutvecklingskostnader belastar rörelsens kostnader när de uppstår.

Garantikostnader

Beräknade kostnader för produktgaranti belastar rörelsens kostnader i samband med att produkterna säljs. Beräknade kostnader omfattar såväl förväntade kontraktuella förpliktelser samt s k goodwill åtaganden och fastställs utifrån historisk statistik med hänsyn till kända förändringar avseende produktkvalitet, åtgärdandekostnad eller dylikt. Kostnader för kampanjer i samband med specifika kvalitetsproblem belastar rörelsens kostnader i samband med att kampanjen beslutas och offentliggörs.

Strukturkostnader

Strukturkostnader redovisas som en separat post i resultaträkningen om dessa är hänförliga till en väsentlig förändring av koncernens struktur. I andra fall redovisas strukturkostnader som en del av Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader. En avsättning för beslutade strukturåtgärder (se ändrade redovisningsprinciper ovan) redovisas när en detaljerad plan för åtgärdernas genomförande föreligger samt när denna plan kommunicerats till dem som berörs.

Avskrivningar och nedskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar

Avskrivningar bestäms med ledning av tillgångarnas anskaffningsvärden, i förekommande fall reducerade med nedskrivningar, och bedömda nyttjandeperioder. Aktiverade tyvbundna verktyg skrivs i allmänhet av under 2–8 år. Avskrivningstiden för tillgångar i operationell leasing är vanligtvis 3–5 år. Maskiner skrivs i allmänhet av på 5–20 år och byggnader på 25–50 år medan avskrivningstiden för huvudparten av markanläggningarna är 20 år. Vid deltagande i flygmotorprojekt i samarbete med andra företag erlägger Volvo Aero i vissa fall en inträdesavgift för att deltaga i projekten. Dessa inträdesavgifter aktiveras och skrivs av på 5–10 år.

Skillnaden mellan ovannämnda avskrivningar och skattemässigt gjorda avskrivningar redovisas i moderföretaget och i enskilda dotterföretag som ackumulerade överavskrivningar, vilka ingår i obeskattade reserver. Redovisningen av dessa i koncernen beskrivs under rubriken Uppskjuten skatt, bokslutsdispositioner och obeskattade reserver nedan.

Goodwill redovisas som immateriell anläggningstillgång och skrivs av över uppskattad nyttjandeperiod. Avskrivningstiden är 5–20 år. Goodwillbeloppen avseende Renault V.I., Mack Trucks, Volvo Construction Equipment, Champion Road Machinery, Volvo Aero Services, Prévost, Nova BUS, Volvo Bus de Mexico, Volvo Construction Equipment Korea och Volvo Aero Norge skrivs av på 20 år, beroende på innehavens långsiktiga och strategiska betydelse.

Om det vid en bokslutstidpunkt föreligger någon indikation på att en materiell eller immateriell anläggningstillgång har minskat i värde sker en beräkning av tillgångens återvinningsvärde. Om det

beräknade återvinningsvärdet understiger det redovisade värdet görs en nedskrivning till tillgångens återvinningsvärde.

Varulager

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärde enligt den s k först in-först ut-principen respektive verkligt värde. Inkuransrisker har därvid beaktats.

Kortfristiga placeringar

Kortfristiga placeringar värderas till det lägsta av anskaffnings- eller marknadsvärdet med tillämpning av portföljmetoden.

Likvida medel

Likvida medel utgörs av Kassa och bank samt Kortfristiga placeringar. Kortfristiga placeringar utgörs till viss del av räntebärande värdepapper med längre löptid än tre månader. Dessa placeringar avser dock värdepapper med hög likviditet vilka lätt kan omvandlas till kassamedel.

Pensioner och liknande förpliktelser

Huvuddelen av Volvokoncernens åtaganden för pensioner fullgörs genom fortlöpande utbetalningar till fristående myndigheter eller organ vilka administrerar planerna. För dessa s k avgiftsbaserade pensionsplaner redovisas fortlöpande en pensionskostnad vilken motsvaras av de erlagda avgifterna. I vissa av Volvos dotterföretag, i huvudsak i Sverige och USA, förekommer förmånsbaserade planer avseende pensioner och sjukvårdsförmåner. För dessa planer beräknas en avsättning och årlig kostnad utifrån nuvärdet av den intjänade framtida förmånen. Avsättningar och årliga kostnader hänförliga till förmånsbaserade pensions- och sjukvårdsförmåner redovisas i Volvokoncernens resultat- och balansräkning med tillämpning av lokala regler och föreskrifter i respektive land.

Avsättningar för restvärdesrisker

Restvärdesrisker är hänförliga till operationella leasingavtal eller försäljningstransaktioner kombinerade med återköpsavtal eller restvärdesgarantier. Restvärdesrisker avser risker att Volvo i framtiden kan tvingas avyttra begagnade produkter med förlust om värdeutvecklingen för dessa produkter är sämre än vad som förutsågs vid av-

talens ingång. Avsättningar för restvärdesrisker sker löpande utifrån bedömning av de begagnade produkternas framtida nettoförsäljningsvärden. Vid bedömning av framtida nettoförsäljningsvärden beaktas nuvarande priser, förväntad framtida prisutveckling, förväntad lagerhållningstid samt förväntade direkta och indirekta försäljningskostnader. I fall där restvärdesrisker avser produkter vilka redovisas som anläggningstillgångar i Volvos balansräkning beaktas riskerna genom avskrivningar eller nedskrivningar på värdet av dessa tillgångar. I fall där restvärdesrisker avser produkter vilka ej redovisas som tillgångar i Volvos balansräkning beaktas riskerna under rubriken avsättningar.

Uppskjuten skatt, bokslutsdispositioner och obeskattade reserver

Skattelagstiftningen i Sverige och andra länder har ibland andra regler än vad som följer av god redovisningssed vad gäller tidpunkt för beskattning och mätning av vissa affärshändelser. Uppskjuten skatt redovisas på skillnader vilka härigenom uppstår mellan det skattemässiga värdet och det redovisade värdet av tillgångar och skulder, s k temporära skillnader, samt även på skattemässiga underskottsavdrag. Vad beträffar värderingen av uppskjutna skattefordringar, d v s värdet av framtida skattereduktioner, gäller att uppskjutna skattefordringar redovisas om det är sannolikt att beloppen kan utnyttjas mot framtida skattepliktiga överskott.

Skattelagarna i Sverige och i vissa andra länder ger företag möjlighet att skjuta upp skattebetalning genom avsättning till obeskattade reserver. I koncernens balansräkning behandlas dessa såsom temporära skillnader, d v s uppdelning sker mellan uppskjuten skatteskuld och eget kapital (bundna reserver). I koncernens resultaträkning fördelas avsättning till eller upplösning av obeskattade reserver mellan uppskjuten skatt och årets resultat.

Användning av uppskattade värden

I samband med upprättande av bokslut i enlighet med god redovisningssed gör företagsledningen uppskattningar och antaganden som påverkar tillgångars och skulders samt ansvarsförbindelsers redovisade värden på bokslutsdagen. Redovisade intäkter och kostnader påverkas också. Verkligt utfall kan komma att avvika från dessa uppskattningar.

Not 2 Förvärv och avyttringar av aktier och andelar i dotterbolag

Moderbolagets innehav av aktier och andelar i koncernföretag per 31 december 2002 framgår av förteckning på sidorna 75–77. Nedan specificeras viktigare förvärv, etableringar och avyttringar inom koncernen.

Volvo Aero Services LP

Under 2002 förvärvade VNA Holding Inc ytterligare 9% av aktierna i Volvo Aero Services LP (fd AGES Group ALP). Därefter äger Volvo 95% av Volvo Aero Services LP.

Prévost Holding BV

Den 1 oktober 2001 avyttrade Volvo Bussar 1% av innehavet i den kanadensiska och nordamerikanska busstillverkaren Prévost Holding BV till Henlys Group Plc. Därefter äger Volvo Bussar och Henlys Group Plc 50% vardera av Prévost Holding BV. Prévost Holding BV är därmed från och med den 1 oktober 2001 ett joint venture och redovisas enligt klyvningsmetoden i Volvokoncernens bokslut.

Acrivia AB (fd OmniNova Technology AB)

I april 2001 förvärvade Volvo Bussar 65% av aktierna i Acrivia AB, ett bolag för utveckling av tillverkningsprocesser för bussar och som även tillverkar ramar till den nya TX plattformen från TWR Sweden AB. Därefter äger Volvo Bussar 100% av Acrivia AB.

Low Cab-Over-Engine (LCOE)

Den 27 juli, 2001 träffade Volvo Trucks North America en överenskommelse om att avyttra sin LCOE-verksamhet (speciallastbilar med hytten över motorn och lågt insteg) till Grand Vehicle Works Holdings, LLC. Genom att avyttra LCOE-verksamheten uppfyllde Volvo de krav som ställts av det amerikanska justitiedepartementet för godkännande av förvärvet av Mack och Renault V.I.

Volvia

Den 8 februari, 2001, träffade Volvia, ett helägt dotterbolag till AB Volvo, ett avtal om att avyttra sin försäkringsverksamhet. Köparen är försäkringsbolaget If. Köpeskillingen för verksamheten uppgår till totalt 562.

Renault V.I. och Mack

Den 2 januari 2001 genomfördes AB Volvos förvärv av Renaults lastvagnsverksamhet Mack och Renault V.I. Förvärvet innebar att AB Volvo erhöll samtliga aktier i Renault V.I. i utbyte mot 15% av aktierna i AB Volvo. Förvärvsvärdet för aktierna fastställdes till 10,7 miljarder kronor, baserat på Volvo aktiens börskurs vid transaktionstidpunkten. I samband med förvärvet uppstod ett övervärde om 8,4 miljarder kronor, vilket skrivs av på 20 år. Vid samma tidpunkt förvärvades även Renault V.I. Finance för cirka 154 miljoner franska franc.

Eddo Restauranger AB

I december 2000 avyttrade AB Volvo och Volvo Personvagnar totalt 51% av innehavet i Eddo Restauranger till Amica AB, ett företag inom Fazerkoncernen. Eddo ägdes till 55% av AB Volvo och till 45% av Volvo Personvagnar. Amica AB erhöll aktierna i proportion till AB Volvos och Volvo Personvagnars innehav. AB Volvos kvarstående ägande i Eddo, 30% avyttdes under september 2002 till Amica AB.

Duffields of East Anglia Ltd

I juli 2000 förvärvade Volvo Lastvagnar Duffields of East Anglia Ltd, ett bolag som varit Volvoåterförsäljare sedan 1969. Duffields bedriver sin verksamhet i östra England genom tio helägda dotterbolag, två serviceverkstäder samt en fristående återförsäljare.

Volvo (Southern Africa) (Pty) Ltd

Det nya helägda bolaget Volvo (Southern Africa) (Pty) Ltd förvärvade i februari 2000 tillgångarna i en fd distributör i Sydafrika. Förvärvet uppgick till cirka 10 miljoner US-dollar, inklusive återförsäljare och en monteringsfabrik för lastbilar och buss chassier i Botswana. Företaget kommer att vara verksamt inom lastvagnar, bussar, anläggningsmaskiner samt marina och industriella drivsystem.

Truck Engine Parts Division

I februari 2000 övertog verkstadskoncernen Finnveden Volvo Aeros verksamhet för tillverkning av lastbilskomponenter, Truck Engine Parts Division.

I tabellen nedan specificeras effekterna under 2002, 2001 och 2000 på Volvokoncernens balansräkning och kassaflödesanalys i samband med **förvärv av dotterföretag och andra affärsenheter:**

	2000	2001	2002
Immateriella anläggningstillgångar	125	8.914	135
Fastigheter, maskiner och inventarier	68	9.126	95
Tillgångar i operationell leasing	–	10.195	286
Aktier och andelar	–9	433	–214
Varulager	348	9.361	234
Kortfristiga fordringar	300	8.774	382
Likvida medel	2	4.059	105
Övriga tillgångar	1	7.674	3
Eget kapital	–	–10.356	–
Minoritetskapital	–	–	119
Avsättningar	–7	–14.524	–33
Lån	–89	–2.543	–247
Kortfristiga skulder	–237	–30.020	–582
Förvärvade nettotillgångar	502	1.093	283
Erlagda likvida medel	–502	–1.093	–283
Likvida medel enligt förvärvsanalyser	2	4.059	105
Påverkan på koncernens likvida medel	–500	2.966	–178

Effekterna 2002 inkluderar helägda dotterbolag som tidigare redovisats enligt kapitalandelsmetoden.

I tabellen nedan specificeras effekterna under 2002, 2001 och 2000 på Volvokoncernens balansräkning och kassaflödesanalys i samband med **avyttringar av dotterföretag och andra affärsenheter:**

	2000	2001	2002
Immateriella anläggningstillgångar	–17	–354	–
Fastigheter, maskiner och inventarier	–132	–288	–5
Aktier och andelar	7	–	–
Varulager	–69	–939	–23
Övriga fordringar	–93	–12.139	–43
Likvida medel	–7	–1.824	–13
Minoritetskapital	10	176	–
Övriga avsättningar	158	2.922	–
Lån	38	420	–
Övriga skulder	172	583	52
Avyttrade nettotillgångar	67	–11.443	–32
Erhållna likvida medel	506	11.860	32
Likvida medel i avyttrade företag	–7	–1.824	–13
Påverkan på koncernens likvida medel	499	10.036	19

Not 3 Nettoomsättning

Nettoomsättning per affärs- och marknadsområde framgår av tabeller på sidan 85.

Not 4 Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader

	2000	2001	2002
Förluster på termins- och optionskontrakt	–700	–2.044	–195
Valutakursdifferenser på kundfordringar och leverantörsskulder	436	411	–266
Avskrivning goodwill	–491	–1.058	–1.094
Förändring av reserv för osäkra fordringar, kundfinansiering	–397	–1.326	–1.018
Förändring av reserv för osäkra fordringar, övrigt	–172	–415	–362
Överskottsmedel från Alecta (tidigare SPP)	683	43	–
Vinst vid avyttring av Volvias värdepappersportfölj	610	–	–
Vinst vid försäljning av Volvias försäkringsverksamhet	–	562	–
Justering resultat vid försäljning av Volvo Personvagnar	520	90	–
Övriga intäkter och kostnader	133	–359	–1.217
Total	622	–4.096	–4.152

Not 5 Resultat från andelar i intresseföretag

Volvos andel i intresseföretagens resultat före skatter framgår enligt nedan.

	Resultatandelar			Utdelning		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Bilia AB	120	151	128	41	42	44
Xian Silver Bus Corp	13	27	29	-	-	-
Turbec AB	-44	-67	-67	-	-	-
Petro Stopping Centers Holding LP	-46	-73	-57	-	-	-
Shanghai Sunwin Bus Corp	-	-31	-23	-	-	-
Aviation Lease Finance	-	24	51	-	-	-
Övriga bolag	33	-79	77	55	8	20

Innehav som inte längre redovisas enligt kapitalandelsmetoden

AB Volvofinans ¹	111	46	-	8	9	-
Scania AB ²	341	-	-	637	-	-
Arrow Truck Sales ³	-76	-	-	-	-	-
Acrivia AB (OmniNova Technology AB) ³	-17	-	-	-	-	-
Övriga bolag	-	-	-	-	15	-
Delsumma	435	-2	138	741	74	64

Resultat vid försäljning av andelar i intresseföretag

Eddo Restauranger AB ⁴	-	-	32
Volvofinans	-	61	-
Övriga bolag	9	-9	12
Delsumma	9	52	44
Summa resultat från andelar i intresseföretag	444	50	182

1 Avyttrat 2001.

2 Den 14 mars 2000 avtog EU-kommissionen Volvos föreslagna förvärv av Scania. Som en följd av detta redovisas Volvos innehav i Scania ej längre enligt kapitalandelsmetoden.

3 Fr o m 2001 dotterbolag till AB Volvo.

4 Avyttrat 2002.

Not 6 Resultat från övriga aktier och andelar

	2000	2001	2002
Erhållen utdelning			
Scania AB ¹	-	637	319
Henlys Group Plc	23	25	7
Innehav i Volvo Technology Transfer ²	-	26	-
Övrigt	3	6	3
Delsumma	26	694	329

Resultat vid försäljning

Mitsubishi Motors ³	-	768	-
Innehav i Volvo Technology Transfer ²	105	-10	-16
Övrigt ⁴	-61	-42	-4
Delsumma	44	716	-20
Summa	70	1.410	309

1 Redovisades enligt kapitalandelsmetoden år 2000 och redovisades som Resultat från andelar i intresseföretag.

2 Volvos riskkapitalbolag.

3 Exklusive 194 som avsåg kostnader för att avsluta distributionen av Mitsubishi Canter samt kostnader för avslutade utvecklingsprojekt.

4 Inklusive nedskrivning av aktier.

Not 7 Strukturkostnader

Strukturkostnader under 2001 uppgick till 3.862, fördelat på 3.106 för Lastvagnar, 392 för Bussar och 364 för Anläggningsmaskiner.

Strukturkostnader för Lastvagnar innefattade kostnader för integration av Mack och Renault Trucks i syfte att säkerställa samordningsvinster som blivit möjliga genom förvärvet. Åtgärder för integrationen omfattade reduktion av produktionskapaciteten i Nordamerika, vilket medförde ett beslut om nedläggning av Macks monteringsfabrik i Winnsboro och flyttning av produktion till Volvos anläggning i New River Valley. Integrationen medför vidare omstrukturering av det globala distributionssystemet och produktionsstrukturen. Förutom åtgärder avseende integrationen utgjordes strukturåtgärderna inom

Lastvagnar av betydande personalnedskärningar beroende på de rådande marknadsvillkoren, särskilt i Nordamerika. Inom Bussar var strukturkostnader hänförligt till stängning av Nova Bus fabrik för stadsbussar i Roswell, USA. Strukturkostnader inom Anläggningsmaskiner avsåg stängning av komponenttillverkning i Asheville, USA, och ett övergripande övertalighetsprogram.

Av de totala strukturkostnaderna var 2.259 hänförligt till avtalspensionering och övertalig personal, 573 var hänförligt till nedskrivningar av anläggningstillgångar och resterande 1.030 till övriga strukturkostnader.

Not 8 Rörelseresultat

Rörelseresultat per affärsområde framgår av tabell på sid 4. Avskrivningar ingår i rörelseresultatet och specificeras per typ av anläggningstillgång enligt nedan:

	2000	2001	2002
Immateriella anläggningstillgångar	648	1.265	1.586
Fastigheter, maskiner och inventarier	2.733	4.545	4.134
Tillgångar i operationell leasing	2.870	4.151	5.124
Summa	6.251	9.961	10.844

Not 9 Övriga finansiella intäkter och kostnader

Övriga finansiella intäkter och kostnader inkluderar valutakursförluster om 55 (vinst 59; vinst 52).

Resultat efter finansiella poster fördelas enligt följande:

	2000	2001	2002
Sverige	3.983	-4.062	-2.448
Utanför Sverige	1.828	2.198	4.323
Resultatandelar i intresseföretag	435	-2	138
Summa	6.246	-1.866	2.013

Skattekostnaden fördelas enligt följande:

	2000	2001	2002
Aktuell skatt:			
Sverige	-755	-111	-77
Utanför Sverige	-291	-503	-569
Delsumma	-1.046	-614	-646
Uppskjuten skatt:			
Sverige	23	820	762
Utanför Sverige	-243	162	-641
Delsumma	-220	982	121
Intresseföretag	-244	-42	-65
Summa skatt	-1.510	326	-590

Avsättning har skett för beräknade skattekostnader som bedöms kunna uppkomma till följd av tidigare taxeringsrevisioner i Volvo-koncernen. Yrkanden för vilka reservering ej bedömts erforderlig motsvarar en kostnad om 982 (1.151; 2.071). Beloppet ingår bland ansvarsförbindelser.

Uppskjuten skatt avser en beräknad skatt på förändringen av underskottsavdrag samt så kallade temporära skillnader. Uppskjutna skattefordringar redovisas i den mån det är sannolikt att beloppen kan utnyttjas mot framtida skattepliktiga överskott.

Vid utgången av 2002 hade koncernen underskottsavdrag om ca 17.300, varav ca 8.000 har beaktats vid beräkningen av uppskjuten skatt. Underskottsavdrag om ca 9.300 kan således utnyttjas för att reducera skattekostnaden kommande år. Av de totala förlustavdragen förfaller ca 4.300 inom fem år.

Svensk inkomstskatt uppgår till 28%. De främsta orsakerna till skillnaden i skattesats mellan svensk inkomstskattesats och koncernens skattesats med utgångspunkt från resultat efter finansiella poster framgår av nedanstående tabell.

	2000, %	2001, %	2002, %
Svensk inkomstskattesats	28	28	28
Skillnad i olika verksamhetsländers skattesats	2	6	8
Realisationsvinster	-2	7	-2
Övriga ej skattepliktiga intäkter	-2	28	-16
Avskrivning på goodwill	2	-17	17
Övriga ej avdragsgilla kostnader	2	-16	15
Redovisning av uppskjutna skattefordringar ¹	-5	-19	-13
Övrigt, netto	-3	2	-9
Skattesats för koncernen exkl kapitalandelsmetoden	22	19	28
Kapitalandelsmetoden	2	-2	1
Skattesats för koncernen	24	17	29

¹ Inklusive utnyttjande av underskottsavdrag.

Specifikation av uppskjutna skattefordringar och skatteskulder	2000	2001	2002
Uppskjutna skattefordringar:			
Underskottsavdrag, brutto	1.698	5.464	5.725
Andra skattemässiga avdrag	303	501	343
Internvinster i lager	221	359	280
Reserv för osäkra fordringar	157	596	536
Avsättningar för garantiåtaganden	555	1.203	997
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	708	4.641	4.971
Avsättningar för strukturåtgärder	206	895	622
Övriga avdragsgilla temporära skillnader	1.029	3.510	2.950
	4.877	17.169	16.424
Värderingsreserv	-613	-2.676	-3.063
Uppskjutna skattefordringar efter avdrag för värderingsreserv	4.264	14.493	13.361
Uppskjutna skatteskulder:			
Extraavskrivningar fastigheter, maskiner och inventarier	1.180	2.081	2.059
Extraavskrivningar leasingtillgångar	1.432	2.542	684
LIFO-värdering varulager	167	916	1.075
Utveckling av produkter och programvaror	-	571	951
Obeskattade reserver	721	543	564
Övriga skattepliktiga temporära skillnader	1.501	1.143	1.329
	5.001	7.796	6.662
Uppskjutna skattefordringar/-skulder, netto	-737	6.697	6.699

Ovanstående uppskjutna skattefordringar och skatteskulder redovisas i Volvos balansräkning delvis netto efter beaktande av kvittningsmöjligheter.

Not 11 Minoritetsandelar i nettoresultat och eget kapital

Minoritetsandelar i nettoresultat och eget kapital avsåg främst minoritetens andelar i Volvo Aero Norge AS (22%) och i Volvo Aero Services LP (tidigare The AGES Group, 5%). Henlys Group's andel (49%) i Prévost Holding BV redovisades som ett minoritetsintresse

till och med tredje kvartalet 2001. Från och med 1 oktober 2001 ökade Henlys ägarandel till 50% och Prévost Holding BV redovisas från detta datum enligt klyvningsmetoden.

Not 12 Immateriella och materiella anläggningstillgångar

Anskaffningsvärde	Värde enligt balansräkning 2000	Värde enligt balansräkning 2001	Investeringar	Försäljningar/utrangeringar	Förvärvade och avyttrade dotterbolag ⁴	Omräkningsdifferenser	Omklassificeringar	Värde enligt balansräkning 2002
Goodwill	7.323	15.974	-	-269	135	-963	-90	14.787
Inträdesavgifter flygmotorprojekt	1.678	2.089	272	-	-	4	-249	2.116
Utveckling av produkter och programvaror	-	2.039	1.664	-	-	11	235	3.949
Övriga immateriella tillgångar	1.889	2.263	75	-47	-	-159	-10	2.122
Summa immateriella anläggningstillgångar	10.890	22.365	2.011	-316	135	-1.107	-114	22.974
Byggnader	12.044	17.049	982	-335	134	-1.123	-19	16.688
Mark och markanläggningar	2.790	4.592	159	-259	21	-355	11	4.169
Maskiner och inventarier ¹	26.976	39.135	3.259	-1.723	72	-3.036	718	38.425
Anläggningar under uppförande inklusive förskottsbetalningar	1.388	2.752	402	-1	-	-294	-748	2.111
Summa fastigheter, maskiner och inventarier	43.198	63.528	4.802	-2.318	227	-4.808	-38	61.393
Tillgångar i operationell leasing	19.254	42.077	5.424	-4.572	451	-4.043	30	39.367
Summa materiella anläggningstillgångar	62.452	105.605	10.226	-6.890	678	-8.851	-8	100.760

Accumulerade avskrivningar	Värde enligt balansräkning 2000	Värde enligt balansräkning 2001	Avskrivningar ²	Försäljningar/utrangeringar	Förvärvade och avyttrade dotterbolag ⁴	Omräkningsdifferenser	Omklassificeringar	Värde enligt balansräkning 2002	Värde enligt balansräkning 2002 ³
Goodwill	2.354	2.961	1.094	-234	-	-231	-100	3.490	11.297
Inträdesavgifter flygmotorprojekt	1.221	1.306	57	-	-	4	-166	1.201	915
Utveckling av produkter och programvaror	-	3	307	-	-	19	162	491	3.458
Övriga immateriella tillgångar	390	570	128	14	-	-25	60	747	1.375
Summa immateriella anläggningstillgångar	3.965	4.840	1.586	-220	-	-233	-44	5.929	17.045
Byggnader	4.198	6.408	670	-180	69	-469	-53	6.445	10.243
Markanläggningar	255	484	60	-31	5	-59	-5	454	3.715
Maskiner och inventarier ¹	16.514	23.402	3.404	-1,413	63	-1.831	70	23.695	14.730
Anläggningar under uppförande inklusive förskottsbetalningar	-	-	-	-	-	-	-	-	2.111
Summa fastigheter, maskiner och inventarier	20.967	30.294	4.134	-1,624	137	-2.359	12	30.594	30.799
Tillgångar i operationell leasing	5.038	14.976	5.124	-2,182	165	-1.482	-759	15.842	23.525
Summa materiella anläggningstillgångar	26.005	45.270	9.258	-3,806	302	-3.841	-747	46.436	54.324

1 Maskiner och inventarier avser i allt väsentligt produktionsutrustning.

2 Inklusive nedskrivningar, 344.

3 Anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar.

4 Inkluderar helägda dotterbolag som tidigare var redovisade enligt kapitalandelsmetoden.

Investeringar i anläggningar uppgick till 6.813 (8,287; 5,430).
Investeringar i operationell leasing uppgick till 5.424 (5,852; 5,709).

Beslutade men vid utgången av 2002 ännu ej genomförda investeringar uppgick till 5,5 miljarder kronor (6,1; 6,8).

Not 13 Aktier och andelar

Koncernens innehav av aktier och andelar i utomstående företag

	Organisationsnummer	Procentuellt innehav ¹	Dec 31, 2001 Redovisat värde Mkr ²	Dec 31, 2002 Redovisat värde Mkr ²
Aktier i intresseföretag redovisade enligt kapitalandelsmetoden				
Bilia AB, Sverige	556112-5690	43	679	710
Shanghai Sunwin Bus Corp, Kina	-	50	193	139
Petro Stopping Centers Holdings, LP, USA	-	29	159	80
Blue Chip Jet HB, Sverige	969639-1011	40	156	151
Aviation Lease Finance, USA	-	49	162	172
Xian Silver Bus Corp., Kina	-	50	143	135
Arbustum Invest AB, Sverige	556543-4247	40	33	32
Merkvim Metal Works Ltd, Israel	-	27	22	22
Effero AB, Sverige	556357-2931	45	22	22
Övriga innehav			398	194
Summa aktier och andelar i intresseföretag³			1.967	1.657

Aktier och andelar i övriga bolag

	Organisationsnummer	Procentuellt innehav ¹	Dec 31, 2001 Redovisat värde Mkr ²	Dec 31, 2002 Redovisat värde Mkr ²
Scania AB, Sverige	556184-8564	46/31	24.051	24.026
Deutz AG, Tyskland	-	11	670	670
Henlys Group Plc, Storbritannien	-	10	524	524
Övriga innehav			586	615
Summa aktier och andelar i övriga bolag			25.831	25.835
Redovisat värde enligt koncernens balansräkning			27.798	27.492

1 I de fall två procenttal anges avser det första andel av kapitalet och det andra andel av röstvärdet.

2 Intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden. Övriga företag enligt anskaffningskostnadsmetoden.

3 Volvos andel av intresseföretagens egna kapital inklusive obeskattade reserver uppgick till 1.629 (1,951). Övervärdet var 28 (16).

Volvokoncernen har affärstransaktioner med vissa av intresseföretagen. Per den 31 december 2002 uppgick Volvokoncernens nettofordran på intresseföretagen till totalt 230 (31; 358).

Marknadsvärdet för Volvos innehav av aktier och andelar i börsnoterade bolag per den 31 december 2002 framgår nedan. Inga nedskrivningar har gjorts eftersom innehavens verkliga värden bedöms överstiga dess marknadsvärden.

	Redovisat värde	Marknadsvärde
Scania AB	24.026	15.276
Bilia AB	710	965
Deutz AG	670	104
Henlys Group	524	157
Summa innehav i börsnoterade företag	25.930	16.502
Innehav i onoterade företag	1.562	
Summa aktier och andelar	27.492	

Scania AB

Under 1999 förvärvade Volvo 43,5% av kapitalet och 28,6% av röstvärdet i Scania, en av världens ledande tillverkare av lastbilar och bussar. Från och med 2000 uppgår Volvos innehav i Scania till 45,5% av kapitalet och 30,6% av röstvärdet. Som en eftergift i samband med Europeiska Kommissionens godkännande av Volvos förvärv av Renault V.I. och Mack Trucks har Volvo åtagit sig att avyttra innehavet i Scania inom en tidsperiod av tre år från amerikanska Justitie-departementets godkännande av transaktionen. Amerikanska Justitie-departementet godkände Volvos förvärv av Renault V.I. och Mack Trucks under april 2001. Redovisat värde uppgår till 264 kr per aktie, vilket i stort motsvarar genomsnittligt anskaffningsvärde. Vid årsskiftet var Scantias aktiekurs 168:50 kr per B aktie och den genomsnittliga kursen under 2002 uppgick till 177 kr. Om Scania skulle värderas till kursen vid årsskiftet, skulle en nedskrivning vara erforderlig med 8.750 Mkr. För redovisning enligt U.S. GAAP, se vidare not 33.

Volvo har för avsikt att avyttra innehavet i Scania och diskussioner förs med ett flertal industriella köpare. Volvos bedömning är att en sammanhållen aktiepost representerar ett högre värde än den noterade börskursen och detta tillsammans med värderingar baserade på externa bedömningar om Scantias framtida intjäningsförmåga indikerar ett värde i nivå med redovisat belopp. Postens värde är svårbedömd, men Volvo anser att ovan angivna faktorer sammantaget motiverar att det redovisade värdet behålls oförändrat.

Eddo Restauranger AB

2002 avyttrade Volvo sitt innehav i Eddo med en realisationsvinst på 32.

Mitsubishi Motors Corporation (MMC)

2001 avyttrade Volvo sitt innehav samt alla rättigheter och skyldigheter gentemot MMC. Försäljningen medförde en realisationsvinst om 574, efter avdrag för avvecklingskostnader om 194.

AB Volvofinans

2001 avyttrade Volvo sitt innehav i Volvofinans. Försäljningsintäkten var 871 och realisationsvinsten 61.

Arrow Truck Sales

2001 ökade Volvo sitt innehav till 100% och Arrow blev därmed ett dotterbolag till AB Volvo.

SM Motors Pte Ltd

2001 avyttrade Volvo sitt innehav i SM Motors med en realisationsförlust på 13.

Shanghai Sunwin Bus Corporation

2000 tecknades avtal mellan Volvo och den kinesiska fordonstillverkaren Shanghai Automotive Industry Corporation (SAIC) gällande etablering i Shanghai av ett joint-venture-företag, Shanghai Sunwin Bus Corporation, för tillverkning och försäljning av stads- och förorts-bussar. SAIC och Volvo Bussar AB äger 50% var av bolaget.

Förändringar av Volvokoncernens innehav av aktier och andelar:	2000	2001	2002
Enligt balansräkning 31 december föregående år	29.213	30.481	27.798
Förvärv och avyttringar, netto	1.641	-2.844	97
Nyemissioner och aktieägartillskott	122	94	89
Resultatandelar i intresseföretag, efter skatt	208	8	76
Utdelningar	-741	-74	-64
Nedskrivningar	-60	-11	-9
Bolag som redovisats enl kapitalandelsmetoden men konsolideras fr o m 2002	-	-	-210
Omräkningsdifferenser	92	97	-203
Övrigt	6	47	-82
Enligt balansräkning den 31 december	30.481	27.798	27.492

Not 14 Långfristiga fordringar i kundfinansieringsverksamhet

	2000	2001	2002
Avbetalningsköp	12.115	13.668	14.239
Finansiell leasing	10.082	11.534	10.341
Övriga fordringar	712	873	627
Summa	22.909	26.075	25.207

Not 15 Övriga långfristiga fordringar

	2000	2001	2002
Konvertibelt förlagslån i Henlys	2.288	2.561	2.118
Övriga lån till utomstående	2.297	2.635	1.364
Förutbetalda pensioner	447	358	706
Uppskjutna skattefordringar	1.527	7.741	7.611
Övriga fordringar	705	1.161	686
Summa	7.264	14.456	12.485

Not 16 Varulager

	2000	2001	2002
Försäljningsprodukter	13.210	20.303	17.987
Produktionsmaterial m m	10.341	10.772	10.318
Summa	23.551	31.075	28.305

Förändring av inkuransreserv	2000	2001	2002
Enligt balansräkning 31 december föregående år	1.277	1.333	3.017
Förändring av inkuransreserv redovisad över resultaträkningen	155	252	248
Utrangeringar	-53	-162	-348
Förvärvade och avyttrade bolag	3	1.421	-1
Effekt av ändrade valutakurser	76	224	-262
Omklassificeringar etc	-125	-51	56
Enligt balansräkning den 31 december	1.333	3.017	2.710

Not 17 Kortfristiga fordringar i kundfinansieringsverksamhet

	2000	2001	2002
Avbetalningsköp	6.143	8.450	8.306
Finansiell leasing	5.195	5.913	5.269
Återförsäljarfinansiering	6.816	7.296	7.356
Övriga fordringar	728	1.050	860
Summa	18.882	22.709	21.791

Not 18 Övriga kortfristiga fordringar

	2000	2001	2002
Kundfordringar	16.174	21.658	17.155
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2.821	2.478	2.846
Mervärdesskatt	1.659	1.684	1.333
Fordran på Ford Motor Company	12.125	-	-
Övriga lån till externa parter	1.910	2.114	1.300
Förutbetalda pensioner	161	412	2
Aktuell inkomstskatt	842	988	634
Övriga fordringar	2.624	4.235	3.725
Summa, efter avdrag för reserver för osäkra fordringar om 1.079 (1.393; 1.101)	38.316	33.569	26.995

Förändring av reserv för osäkra kundfordringar	2000	2001	2002
Enligt balansräkning 31 december föregående år	1.147	1.101	1.393
Förändring av reserv redovisad över resultaträkningen	151	222	224
Upplösning av reserv hänförlig till konstaterade kundförluster	-10	-241	-290
Förvärvade och avyttrade bolag	4	303	-5
Effekt av ändrade valutakurser	67	42	-266
Omklassificeringar etc	-258	-34	23
Enligt balansräkning den 31 december	1.101	1.393	1.079

Not 19 Kortfristiga placeringar

Kortfristiga placeringar består huvudsakligen av räntebärande värdepapper och fördelar sig enligt nedan:

	2000	2001	2002
Statliga värdepapper	1.581	1.399	203
Bank och Finansinstitut	2.702	436	484
Värdepapper emitterade av företag	2.348	3.968	1.140
Fastighetsfinansierande institut	2.581	7.626	14.841
Övrigt	356	85	39
Summa	9.568	13.514	16.707

Not 20 Kassa och bank

	2000	2001	2002
Bankräkningar och kassa	5.802	4.941	4.157
Placeringslån i bank	598	8.928	4.714
Summa	6.400	13.869	8.871

Not 21 Eget kapital

Moderbolagets aktier är uppdelade i två serier, A och B. Båda slagen av aktier ger samma rättigheter, förutom att innehav av aktier i serie A berättigar till en röst per aktie medan innehav av aktier i serie B berättigar till en tiondels röst per aktie.

Totala antalet registrerade aktier vid årsskiftet 2002 uppgick till

441.520.885. Efter återköp av aktier under 2001, för närvarande uppgående till 5% av det totala antalet A- och B-aktier, uppgick antalet utestående Volvoaktier vid utgången av 2002 till 419.444.842. Genomsnittligt antal utestående aktier under 2002 var 419.444.842.

Antal utestående aktier och nominellt värde	A (st)	B (st)	Total (st)	Nom värde ¹
31 december 2002	131.674.699	287.770.143	419.444.842	2.649

¹ Nominella värdet per aktie är 6 kronor (totalt nominellt värde är baserat på 441,520,885 aktier).

Utdelningen är enligt svensk aktiebolagslag begränsad till det lägre av fritt eget kapital i koncernen respektive moderbolaget efter föreslagna avsättningar till bundet eget kapital. Fritt eget kapital i moderbolaget uppgick till 56.423 per den 31 december 2002.

Vid utgången av 2002 uppgick volvoanknutna stiftelsers innehav i Volvo till 0,32% av aktiekapitalet och 0,65% av röstvärdet.

Enligt koncernens balansräkning den 31 december 2002 uppgick fritt eget kapital till 61.536 (70.239; 71.885). Härav beräknas 0 åtgå för avsättning till bundet kapital.

Förändring av eget kapital	Aktiekapital	Bundet eget kapital	Fritt eget kapital	Totalt eget kapital
Enligt balansräkning 31 december 1999	2.649	12.553	82.490	97.692
Kontantutdelning	–	–	–3.091	–3.091
Nettoresultat	–	–	4.709	4.709
Kapitalandelsmetoden ¹	–	119	–119	–
Förskjutningar mellan fritt och bundet eget kapital	–	–261	261	–
Omräkningsdifferenser	–	1.385	–417	968
Återköp av egna aktier	–	–	–11.808	–11.808
Övriga förändringar	–	8	–140	–132
Enligt balansräkning 31 december 2000	2.649	13.804	71.885	88.338
Kontantutdelning	–	–	–3.356	–3.356
Nettoresultat	–	–	–1.467	–1.467
Kapitalandelsmetoden ¹	–	21	–21	–
Förskjutningar mellan fritt och bundet eget kapital	–	–3.410	3.410	–
Omräkningsdifferenser	–	1.850	–828	1.022
Återköp av egna aktier	–	–	–8.336	–8.336
Nyemitterade aktier till Renault SA	–	–	10.356	10.356
Avsättning avseende pensionsåtaganden ²	–	–	–1.417	–1.417
Övriga förändringar	–	32	13	45
Enligt balansräkning 31 december 2001	2.649	12.297	70.239	85.185
Kontantutdelning	–	–	–3.356	–3.356
Nettoresultat	–	–	1.393	1.393
Kapitalandelsmetoden ¹	–	45	–45	–
Förskjutningar mellan fritt och bundet eget kapital	–	4.219	–4.219	–
Omräkningsdifferenser	–	–2.468	238	–2.230
Avsättning avseende pensionsåtaganden ²	–	–	–2.542	–2.542
Övriga förändringar	–	–	–172	–172
Enligt balansräkning 31 december 2002	2.649	14.093	61.536	78.278

1 Huvudsakligen intresseföretagens bidrag till koncernens nettoresultat, med avdrag för erhållen utdelning.

2 Förmånsbaserade planer för pensioner i Volvos amerikanska dotterbolag redovisas i enlighet med U.S. GAAP (FAS 87). I enlighet med dessa regler

skall en justering till minimiskuld avseende pensionsförpliktelser redovisas som en minskning av eget kapital. Justeringen till minimiskuld motsvarar underskott i pensionsplaner med avdrag för oredovisade kostnader avseende tjänstgöring under tidigare år. Se not 22 och not 33.

Not 22 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	2000	2001	2002
Avsättningar för pensioner	1.294	6.677	9.643
Avsättningar för övriga förpliktelser	1.338	7.970	6.593
Summa	2.632	14.647	16.236

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser motsvarar det försäkringstekniskt beräknade värdet för åtaganden som ej försäkrats hos tredje part eller tryggats genom överföring av medel till pensionsstiftelser. Det inkluderar åtaganden som förfaller till betalning inom ett år. De svenska koncernbolagen har försäkrat pensionsborgerärens rättigheter hos tredje part.

Koncernens pensionskostnader uppgick under året till 4.472 (3.332; 1.548). Huvuddelen utgörs av löpande inbetalningar till fristående organ som administrerar pensionsplaner, s k avgiftsbaserade planer. Koncernens pensionskostnader under 2000 reducerades med 683, avseende överskottsmedel från Alecta (tidigare SPP), se nedan.

För anställda i koncernens svenska bolag bildades 1996 två koncerngemensamma pensionsstiftelser för tryggnad av pensionsåtagande enligt ITP-planen. I samband med bildandet tillfördes stiftel-

serna ett förvaltningskapital som motsvarade värdet av pensionsförpliktelserna vid denna tidpunkt. Under 2000 fusionerades de två stiftelserna samman till Volvos pensionsstiftelse, vilken efter försäljningen av Volvo Personvagnar är gemensam för Volvokoncernen och Volvo Personvagnar. Under 2001 och 2002 överförde Volvokoncernen, netto, 40 respektive 0 till pensionsstiftelsen. Under 2000 erhöles 105. Kapitalvärdet av Volvokoncernens pensionsförpliktelser tryggade av dessa stiftelser uppgick vid 2002 års utgång till 4.355. Förvaltningskapitalet i Volvos svenska pensionsstiftelse, vilket placeras i svenska och utländska aktier och fonder samt i räntebärande värdepapper, sjönk under 2001 och 2002 i värde till följd av nedgången på aktiemarknaden. Värdet på stiftelsens kapital understeg därvid kapitalvärdet av pensionsförpliktelserna per årets utgång med 1.099. Med anledning härav redovisas en avsättning för täckning av detta underskott i Volvokoncernens balansräkning den 31 december

2002. Avsättningen har i sin helhet belastat koncernens redovisade rörelseresultat, varav 292 under 2001 och 807 under 2002.

Under mitten av 1990-talet och framåt uppstod överskott inom försäkringsbolaget Alecta genom förvaltningen av ITP-pensionsplanen. De överskott som uppstått fram till och med 1998 fördelade Alecta företagsvis genom beslut i december 1998. Enligt uttalande från Redovisningsrådets akutgrupp skulle de överskottsmedel som samlats i Alecta redovisas i företagen då de beloppsmässigt kunde nuvärdesberäknas på ett tillförlitligt sätt. Regelverket för hur återbäring skulle ske fastställdes under våren 2000 och 683 redovisades som intäkt i Volvos bokslut under 2000. Per utgången av 2002 kvarstod ett överskott om 2 vilket ännu ej var likvidreglerat.

Genom förvärvet den 2 januari 2001 av Mack Trucks Inc. och Renault VI. tillfördes Volvokoncernen avsättningar för pensioner och

liknande förpliktelser om totalt 8,3 miljarder kronor. Avsättningar avsåg förpliktelser för pensioner och liknande förmåner, främst sjukvårdsförmåner, vilka ej tryggats genom överföring av medel till fristående pensionsplaner. Under 2001 tillkom dessutom ökade avsättningar inom de förvärvade verksamheterna, bland annat på grund av avtalspensioneringar i samband med beslutade strukturåtgärder.

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser hos Volvos dotterföretag i USA har redovisats enligt lokala regler (U.S. GAAP). I enlighet med U.S. GAAP har således s k minimum liability adjustments redovisats i koncernens bokslut för 2001 och 2002 vilken har medfört att ökade avsättningar för pensioner har skett till följd av underskott inom fristående pensionsplaner. I nedanstående tabell specificeras hur redovisningen av s k minimum liability adjustments har påverkat koncernens balansräkning per respektive års utgång.

	2000	2001	2002
Långfristig fordran avseende förutbetalda pensioner	-	274	71
Uppskjutna skattefordringar	-	-	122
Summa tillgångar	-	274	193
Eget kapital	-	-1.417	-2.542
Avsättningar för pensioner	-	1.691	2.735
Summa eget kapital och skulder	-	274	193

Ytterligare information avseende Volvokoncernens utestående förpliktelser för pensioner och liknande förmåner samt ställningen i koncernens pensionsplaner lämnas i not 33. Se även not 1 beträffande förändrade redovisningsprinciper från och med 2003.

Not 23 Övriga avsättningar

	Värde enligt balansräkning 2000	Värde enligt balansräkning 2001	Avsätt- ningar och återföringar	Inspråk- tagande	Förvärvade och avyttrade bolag	Omräk- nings- differenser	Omklassi- ficeringar	Värde enligt balansräkning 2002
Garantiåtaganden	3.644	5.989	6.414	-5.829	-6	-517	-74	5.977
Avsättningar i försäkrings- verksamhet	2.488	265	61	-62	-	-18	173	419
Strukturåtgärder	798	2.342	115	-782	-	-196	-62	1.417
Avsättningar för restvärderisker	725	1.716	355	-188	-	-189	4	1.698
Avsättningar för servicekontrakt	1.276	1.705	78	-262	1	-109	65	1.478
Övriga avsättningar	3.745	5.366	1.337	-1.250	10	-545	-98	4.820
Summa	12.676	17.383	8.360	-8.373	5	-1.574	8	15.809

Not 24 Långfristiga skulder

Nedanstående uppställning visar koncernens långfristiga skulder där de största lånen är fördelade per valuta. Merparten är emitterade av Volvo Treasury AB och Volvo Group Finance Europe BV.

Uppgifter om lånevillkor avser 31 december 2002. Volvo säkrar valuta- och ränterisker med hjälp av derivatinstrument. Se vidare not 32.

Obligationslån	2000	2001	2002
GBP 1999/2003, 4,6%	142	154	–
DKK 1998/2005, 4,0%	389	317	310
SEK 1997–2002/2004–2008, 4,05–9,8%	2.952	2.502	5.950
JPY 1999–2002/2004–2011, 0,3–1,7%	4.812	2.130	888
HKD 1999/2006, 7,99%	122	136	113
CZK, 2001/2004–2007, 2,92–6,5%	–	466	306
USD 1997–2001/2004–2008, 1,42–6,0%	667	2.070	2.154
EUR 1995–2002/2004–2010, 0,1–7,62%	21.144	22.907	24.120
Övriga obligationslån	644	33	29
Summa obligationslån	30.872	30.715	33.870

Övriga lån	2000	2001	2002
USD 1997–2001/2003–2017 1,42–13,0%	4.905	10.023	7.280
EUR 1990–2002/2004–2014 3,22–9,59%	747	1.453	1.841
GBP 2002/2005 4,44–7,18%	858	915	1.028
SEK 1988–1999/2009–2013 4,3–6,15%	822	650	224
BRL 1998–2001/2004–2009 7,85–21,64%	849	641	435
CAD 1996–2002/2008–2017 3,55–4,0%	558	80	972
AUD 2002/2006 5,32%	–	–	400
Övriga lån	795	274	369
Summa övriga långfristiga lån	9.534	14.036	12.549
Förutbetalda leasing intäkter	–	1.898	1.481
Restvärdesskulder	–	7.250	5.121
Övriga långfristiga skulder	265	231	102
Summa	40.670	54.130	53.123

Säkerheter är ställda för 1.358 (1.703; 693) av ovanstående lån.

De långfristiga skulderna förfaller till betalning enligt följande:

2004	15.732
2005	9.813
2006	4.227
2007	8.624
2008 eller senare	8.023
Summa	46.419

Den övervägande delen av övriga långfristiga skulder förfaller till betalning inom 5 år.

Vid årets slut uppgick beviljade men ej utnyttjade kreditfaciliteter, vilka kan utnyttjas utan förbehåll, till ca 18 miljarder kronor (22; 23). Av dessa faciliteter var ca 16 miljarder kronor s k stand-by faciliteter för upplåning med varierande löptider fram till slutet av 2007. Det utgår en avgift för beviljade kreditfaciliteter, normalt ej överstigande 0,25% av de outnyttjade kreditfaciliteterna.

Not 25 Kortfristiga skulder

Balansräkningens belopp för lån omfattar:

	2000	2001	2002
Banklån	7.160	7.417	5.442
Övriga lån	18.668	29.400	20.576
Summa	25.828	36.817	26.018

Banklån innefattar kortfristig del av långfristiga skulder med 1.046 (1.484; 2.917). Övriga lån innefattar kortfristig del av långfristiga

skulder med 11.138 (12.608; 7.750) samt commercial papers med 8.762 (15.966; 10.724).

Den vägda genomsnittliga räntesatsen för de räntebärande kortfristiga skulderna uppgick till 5,5% (5,4; 6,6).

Av koncernens kortfristiga skulder utgjorde 48.599 (50.935; 27.742) eller 65% (58; 52) ej räntebärande skulder.

Balansräkningens belopp för övriga kortfristiga skulder omfattar:

	2000	2001	2002
Förskott från kunder	3.512	3.112	2.589
Aktuell inkomstskatt	697	707	621
Löner och källskatter	2.527	4.368	4.335
Mervärdesskatt	735	772	1.056
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	6.960	7.724	7.315
Förutbetalda leasing intäkter	-	2.033	1.652
Restvärdesskulder	-	4.341	3.985
Övriga skulder	1.934	5.156	4.832
Summa	16.365	28.213	26.385

Banklån för vilka säkerheter har ställts uppgick vid årets utgång till 588 (472; 473). Motsvarande belopp för andra kortfristiga skulder utgjorde 1.775 (1.732; 1.506).

Not 26 Ställda panter

	2000	2001	2002
Inteckningar i fast egendom	109	264	356
Företagsinteckningar	350	394	495
Fordringar	1.065	1.063	1.180
Varulager	254	199	66
Bankräkningar, lån och placeringar	1.207	1.802	1.513
Övrigt	5	15	-
Summa	2.990	3.737	3.610

Skulder för vilka ovanstående panter ställts som säkerhet uppgick vid årets utgång till 3.721 (3.907; 2.672).

Not 27 Ansvarsförbindelser

	2000	2001	2002
Regressåtaganden	509	2.490	1.649
Garantier			
Banklån och växelskulder – intresseföretag	48	67	219
Banklån – kunder och övriga	1.516	3.067	1.688
Skatteanspråk	2.071	1.151	982
Övriga ansvarsförbindelser	2.645	3.666	4.796
Summa	6.789	10.441	9.334

Regressåtaganden avser överlåtna fordringar i kundfinansieringsverksamheten, med avdrag för skuldförda kreditrisker. Skatteanspråk avser framställda eller förväntade yrkanden mot Volvokoncernen, för vilka reservering ej bedömts erforderlig.

Rättsliga processer

I mars 1999 var en Volvo FH12 lastbil inblandad i en brand i Mont Blanc-tunneln. Branden, som varade i 50 timmar, orsakade avsevärda skador på tunneln. 39 personer omkom i branden och sammanlagt 34 fordon blev instängda i tunneln. Det är fortfarande oklart vad som orsakade branden. Mont Blanc-tunneln som varit stängd sedan branden, öppnades åter för trafik under 2002.

En expertgrupp har utsetts av en domstol i Nanterre, Frankrike, för att utreda orsakerna till branden och vilka skador den orsakade. Det är för närvarande inte möjligt att förutse resultatet av denna undersökning eller vissa andra pågående franska utredningar. En av dessa utredningar omfattar eventuellt straffansvar för branden. I december 2000 presenterades en delrapport inom ramen för utredningen av straffansvaret. Ett flertal individer och bolag med anknytning till branden är sedan tidigare föremål för utredning av straffansvar. Sedan juli 2002 omfattas även Volvo Lastvagnar AB av denna utredning. På Volvo Lastvagnar ABs begäran utförs för närvarande ytterligare utredningar om orsakerna till branden.

En stämningsansökan har getts in till en domstol i Nanterre av det försäkringsbolag som försäkrade det franska bolag som skötte driften av tunneln. Käranden begär ersättning för förluster på grund av branden från vissa Volvobolag och tillverkaren av trailern. Käranden har vidare begärt att målet vilandeförklaras i avvaktan på att ovan nämnda expertgrupp presenterar resultatet av sin utredning. Vissa Volvobolag har dessutom involverats i en rättegång vid en domstol i Bonneville. Kärande i denna rättegång är det franska bolag som skötte driften av tunneln och svarande är Bureau Central Français, samt ägaren till lastbilen och dess försäkringsbolag. Denna rättegång överlappar delvis förfarandet i Nanterre. Volvobolag är även inblandade i rättegångar beträffande avgränsade frågor avseende branden i Aosta, Italien, och Bryssel, Belgien. Volvo kan för närvarande inte förutse resultatet av dessa rättegångar.

AB Volvo och Renault SA har en tvist avseende det slutliga värdet på förvärvade tillgångar och skulder i Renault VI och Mack. Denna tvist kan resultera i en ändrad värdering, vilket påverkar beloppet av förvärvade likvida medel samt Volvos redovisade goodwill-belopp. Utgången av tvisten kan inte bedömas med säkerhet. Det är Volvos uppfattning att tvisten inte kommer att leda till ett högre goodwill-belopp.

Volvo är inblandat i ett antal andra rättegångar av mindre betydelse. Volvo bedömer inte att dessa sammantaget medför någon betydande påverkan på koncernens finansiella ställning.

Not 28 Kassaflöde

Övriga ej kassapåverkande poster avsåg riskreserveringar och förluster avseende osäkra kundfordringar och kundfinansieringsfordringar, 1.306 (1.541; 522), underskott i den svenska pensionsstiftelsen 807 (-; -), överskottsmedel från SPP - (-; -508), realisationsvinster vid försäljning av dotterföretag och andra affärsenheter, - (-829; -573), samt övrigt -158 (-173; -120).

Nettoinvesteringar i kundfinansieringsfordringar medförde under 2002 ett negativt kassaflöde om 5,7 miljarder kronor (3,7; 4,5). Härav reducerades likvida medel med 14,9 miljarder kronor (16,6; 15,5) avseende nyinvesteringar i finansiella leasingkontrakt och avbetalningskontrakt.

Nettoinvesteringar i aktier och andelar under 2002 uppgick till -0,1 miljarder kronor. Nettoinvesteringar i aktier och andelar under 2001 uppgick till 3,9 miljarder kronor, i huvudsak hänförligt till försäljningen av Volvos innehav i Mitsubishi Motors Corporation. Nettoinvesteringar i aktier och andelar under 2000 om -1,6 miljarder kronor varav -1,3 miljarder kronor avsåg ytterligare investeringar i Scania.

Kassaflöde från förvärvade och avyttrade dotterföretag och andra affärsenheter, netto uppgick under 2002 till -0,1 miljarder kronor och avsåg främst förvärv av ytterligare aktier i Volvo Aero Services LP. Kassaflöde från förvärvade och avyttrade dotterföretag och andra affärsenheter, netto 2001 uppgick till 13,0 miljarder kronor och inkluderade främst erhållen slutlikvid för förförsäljningen av Volvo Personvagnar om 12,1 miljarder, avyttringen av Volvias försäkringsverksamhet samt förvärvade likvida medel inom Mack Trucks och Renault VI.

Nettoinvesteringar i lån till utomstående uppgick under 2002, 2001 och 2000 till 1,7, 0,2 respektive 0,3 miljarder kronor.

Årets förändring av obligationslån och övriga lån reducerade likvida medel med 0,1 miljarder kronor (ökning 6,2; 8,1). Årets nyupplåning, främst emission av obligationslån och commercial paper-program, tillförde 33,1 miljarder kronor (31,4; 9,5). Årets amorteringar uppgick till 33,2 miljarder kronor (25,2; 11,4).

Not 29 Leasing

Framtida inbetalningar från ej annullerbara finansiella och operationella leasingkontrakt (minimileaseavgifter) vid årets slut uppgick till 28.327 (31.109; 26.445), varav 25.737 (28.183; 28.664) avsåg kundfinansieringsbolag. De framtida inbetalningarna fördelas enligt följande:

	Finansiell leasing	Operationell leasing
2003	5.596	4.126
2004–2007	10.483	6.868
2008 och senare	376	878
Summa	16.455	11.872
Reserv för osäkra fordringar avseende framtida inbetalningar	-156	
Ej intjänade finansiella intäkter	-689	
Nuvärde av framtida inbetalningar från ej annullerbara leasingkontrakt	15.610	

Framtida hyresutbetalningar (minimileaseavgifter) avseende ej annullerbara hyreskontrakt vid årets slut uppgick till 4.335 (5.192; 4.385).

De framtida hyresutbetalningarna fördelas enligt följande:

	Finansiell leasing	Operationell leasing
2003	299	1.069
2004–2007	701	1.657
2008 och senare	48	561
Summa	1.048	3.287

Hyreskostnader fördelas enligt följande:

	2000	2001	2002
Finansiell leasing:			
Variabla avgifter	-1	-4	-11
Operationell leasing:			
Variabla avgifter	-80	-82	-46
Hyresutbetalning	-837	-899	-1.238
Leasingavgifter avseende objekt som vidareuthyrs	1	14	16
Summa	-917	-971	-1.279

Redovisat värde på tillgångar under finansiella leasingavtal:

	2001	2002
Anskaffningsvärde:		
Byggnader	71	110
Mark och markanläggningar	40	32
Maskiner och inventarier	23	24
Tillgångar i operationell leasing	2.330	1.499
Summa	2.464	1.665

Akkumulerade avskrivningar:

Byggnader	-14	-65
Mark och markanläggningar	-8	-
Maskiner och inventarier	-11	-11
Tillgångar i operationell leasing	-914	-646
Summa	-947	-719

Redovisat värde enligt balansräkning:

Byggnader	57	48
Mark och markanläggningar	32	32
Maskiner och inventarier	12	13
Tillgångar i operationell leasing	1.416	853
Summa	1.517	946

Not 30 Personal

I enlighet med bolagsstämans beslut skall styrelsens arvode utgöra ett fast belopp om 3.250.000 kronor att fördelas enligt styrelsens bestämmande. Till styrelseordförande Lars Ramqvist utgår 1.000.000 kronor. Fast och rörlig lön samt övriga förmåner för koncernchef och ställföreträdande koncernchef bereds och fastställs av styrelsen. Fast och rörlig lönedel i enlighet med vad som beskrivs nedan, och övriga förmåner för övriga ledande befattningshavare bereds och fastställs av dennes chef i samråd med chefens överordnad.

Leif Johansson, VD och koncernchef, erhöll under 2002 9.838.891 kronor i fast lön samt övriga förmåner motsvarande 500.834 kronor. För 2002 var den rörliga lönedelen 2.542.000 kronor, denna avsattes till pension jämte 6% i uppräknings, totalt 2.694.520 kronor. Den rörliga lönedelen motsvarar 25,8 % av den fasta årslönen. Beräkningsgrunden är operativt resultat och kassaflöde. Leif Johansson erhöll inga personaloptioner 2002, då uppsatta mål för 2001 ej nåddes. Leif Johansson har rätt till pension från 55 års ålder. Pensionen, som är förmånsbestämd och oantastbar, intjänas successivt fram till pensionsåldern och är fullt intjänad vid 55 års

ålder. Tidigare intjänad pension hos annan arbetsgivare samordnas, vilket medför att Volvo inte bär hela pensionskostnaden för Leif Johansson. För tiden mellan 55 och 65 år utgår pension med 70% av den pensionsmedförande lönen och Volvo avsatte för detta 6.466.500 kr under 2002. För tiden efter 65 år utgår pension med 50% av den pensionsmedförande lönen och Volvo avsatte för detta 5.149.900 kronor under 2002, samt 1.966.100 kronor till familjepension. Pensionsmedförande lön utgörs av 12 gånger den aktuella månadslönen, Volvos interna förmånsvärde för tjänstebil samt av en genomsnittligt intjänad rörlig lönedel, maximerad till 50% av lönen, under de senaste fem kalenderåren. Leif Johansson har en uppsägningstid om 12 månader vid uppsägning från AB Volvos sida och 6 månader om han själv säger upp sig. Vid uppsägning från Volvos sida har Leif Johansson rätt till avgångsvederlag motsvarande två års fast och rörlig lön. Avgångsvederlaget reduceras för eventuella inkomster efter avslutad anställning hos Volvo.

Leif Johansson, koncernledningen och dotterbolagens ledningar samt ett antal nyckelpersoner har förutom fast lön en rörlig lönedel.

Den rörliga lönedelen följer av ett av Volvos styrelse 1993 antaget och 2000 och 2001 reviderat system, och baseras på Volvokoncernens och/eller det egna bolagets resultat och kassaflöde. Rörlig lön kan uppgå till maximalt 50% av fast lön. Förutom Leif Johansson bestod koncernledningen av 15 personer. Dessa övriga ledande befattningshavares sammanlagda fasta lönesumma uppgick till 53 miljoner kronor, rörlig lönedel 11 miljoner kronor och övriga förmåner 5 miljoner kronor.

Koncernledning och i vissa övriga ledande befattningshavares och högre chefers anställningsavtal innehåller regler om avgångsvederlag vid uppsägning från företagets sida samt regler om förtida ålderspension. Reglerna om avgångsvederlag innebär att den anställda vid uppsägning från företagets sida är berättigad till vederlag motsvarande månadslönen i 12 eller 24 månader beroende på ålder vid uppsägningen. I vissa avtal som ersätter tidigare ingångna avtal är den anställda berättigad till avgångsvederlag motsvarande månadslönen i 30 till 42 månader. För avtal ingångna efter våren 1993 avräknas från avgångsvederlaget, om den anställda påbörjar annat arbete, 75% av inkomsten från det nya arbetet. Förtida ålderspension kan erhållas från 60 års ålder. Pensionen intjänas successivt fram till pensionsåldern och är fullt intjänad vid 60 års ålder. Fram till ordinarie pensionsålder utgår då 70% av den pensionsmedförande lönen. Från ordinarie pensionsålder utgår 50% av den pensionsmedförande lönen.

Volvo har för närvarande två optionsprogram till ledande befattningshavare, ett köptionsprogram och ett personaloptionsprogram. Optionsprogrammen har ingen utspädningseffekt på Volvoaktien. Optionerna kan endast utnyttjas om innehavaren är anställd vid slutet av intjäningsperioden. Om innehavarens anställning avslutas på annat vis än genom avsked eller egen uppsägning, kan optionerna utnyttjas i relation till hur stor del av intjäningsperioden innehavaren varit anställd. Om innehavaren pensioneras under intjäningsperioden har han eller hon rätt att utnyttja samtliga optioner.

I oktober 1998 tillkännagav Volvo ett nytt köptionsprogram med två tilldelningstillfällen, ett 1999 och ett 2000. Vid den första tilldelningen i maj 1999 tilldelades optioner till cirka 100 ledande befattningshavare i Volvokoncernen. Vid den andra tilldelningen i april 2000 tilldelades optioner till ca 60 ledande befattningshavare.

Köptionerna som tilldelades i maj 1999, med löptid från och med 18 maj 1999 till 4 maj 2004, ger innehavaren rätt att från en tredje part för varje option förvärva 1,03 B-aktier i Volvo till ett lösenpris av 290,70 kronor. Optionspriset, som grundade sig på en marknadsmässig värdering, fastställdes vid förvärvstillfället av Trygg-Hansa Livförsäkrings AB till 68:70 kronor. Antalet optioner motsvarar en del

av befattningshavarens intjänade rörliga lönedel. Totalt tecknades 91.341 optioner. Optionerna finansieras till hälften av företaget och till hälften av optionsinnehavarens rörliga lönedel.

Den andra tilldelningen skedde i april 2000. Dessa köptionsprogram har en löptid från och med 28 april 2000 till och med 27 april 2005 och ger innehavaren rätt att från en tredje part för varje option förvärva en B-aktie i Volvo till ett lösenpris av 315,35 kronor. Optionspriset, som grundade sig på en marknadsmässig värdering, fastställdes vid förvärvstillfället av UBS Warburg till 55:75 kronor. Totalt tecknades 120.765 optioner. Optionerna finansieras till hälften av företaget och till hälften av optionsinnehavarens rörliga lönedel.

I januari 2000 togs ett beslut att införa ett incitamentsprogram för ledande befattningshavare inom Volvokoncernen i form av så kallade personaloptioner. Beslutet avser tilldelning av optioner för år 2000 och 2001. Under januari 2000 tilldelades således totalt 595.000 optioner till 62 ledande befattningshavare varav koncernchef och VD Leif Johansson erhöll 50.000 optioner. Befattningshavarna har inte erlagt någon betalning för optionerna. De under januari 2000 tilldelade personaloptionerna ger innehavaren rätt att från och med 31 mars 2002 till 31 mars 2003 lösa in sina optioner alternativt erhålla det värde som utgörs av skillnaden mellan den då aktuella aktiekursen och fastställd lösenkurs vid tilldelning. Lösenpriset är 239,35 kronor, vilket motsvarar 110% av fastställd aktiekurs vid tilldelning. Det teoretiska optionsvärdet vid tilldelning beräknades till 35 kronor, baserat på Black & Scholes optionsvärderingsmodell. Volvo har säkrat de åtaganden (inklusive sociala avgifter) som företaget ingått i samband med denna tilldelning, för framtida kursuppgångar genom en Total Return Swap. För det fall att aktiekursen kommer Volvo, för varje utestående option, till utställaren av swappen betala ut skillnaden mellan lösenkursen och den aktuella aktiekursen.

Den andra tilldelningen under ovanstående personaloptionsprogram skedde i maj 2001. Denna tilldelning, som baserades på graden av uppfyllnad av finansiella mål, omfattade totalt 163.109 optioner till 71 ledande befattningshavare varav koncernchef och VD Leif Johansson erhöll 13.600 optioner. Befattningshavarna har inte erlagt någon betalning för optionerna. Dessa optioner ger innehavaren rätt att från och med 4 maj 2003 till 3 maj 2004 lösa in sina optioner alternativt erhålla det värde som utgörs av skillnaden mellan den då aktuella aktiekursen och fastställd lösenkurs vid tilldelning. Lösenpriset är 159 kronor, vilket motsvarar 100% av fastställd aktiekurs vid tilldelning. Det teoretiska optionsvärdet vid tilldelning beräknades till 22 kronor, baserat på Black & Scholes optionsvärderingsmodell. Volvo har säkrat de åtaganden (inklusive sociala avgifter) som företa-

Medelantal anställda	2000		2001		2002	
	Antal	varav kvinnor, %	Antal	varav kvinnor, %	Antal	varav kvinnor, %
AB Volvo						
Sverige	115	55	105	53	132	54
Dotterbolag						
Sverige	24.737	18	24.463	17	24.434	18
Västra Europa	10.316	17	26.043	13	24.996	14
Östra Europa	1.734	10	1.862	13	2.087	14
Nordamerika	11.875	33	13.450	18	12.759	17
Sydamerika	2.084	10	2.071	11	2.057	11
Asien	2.616	13	2.599	10	2.526	13
Övriga marknader	787	14	1.438	10	1.555	11
Koncernen totalt	54.264	20	72.031	15	70.546	16

get ingått i samband med denna tilldelning, för framtida kursuppgångar genom en Total Return Swap. För det fall att aktiekursen vid slutdatum understiger lösenkursen kommer Volvo, för varje utestående option, till utställaren av swappen betala ut skillnaden mellan lösenkursen och den aktuella aktiekursen. Samtliga åtaganden avseende personaloptionsprogrammen, inklusive Total Return Swapparna, marknadsvärderas löpande. Förändringar i åtagandena redovisas i

resultaträkningen, kostnaden för personaloptionsprogrammen uppgick till 36 Mkr under 2002 (intäkt 15, kostnad 50). Per den 31 december 2002 uppgick avsättningen för personaloptionsprogrammen till 70 Mkr. Då målen för 2001 ej uppfyllts skedde ingen tilldelning av personaloptioner under 2002. Det utgick ingen betalning för vinstdelning till anställda under 2002, 2001 eller 2000.

Löner och ersättningar, Mkr	2000			2001			2002		
	Styrelse och VD ¹	varav tantiem	Övriga anställda	Styrelse och VD ¹	varav tantiem	Övriga anställda	Styrelse och VD ¹	varav tantiem	Övriga anställda
AB Volvo									
Sverige	23,9	1,0	73,2	24,4	1,9	70,3	22,7	3,4	93,9
Dotterbolag									
Sverige	64,4	11,7	7.272,5	64,4	11,3	7.277,4	64,6	9,0	7.553,4
Västra Europa	112,7	8,8	3.290,6	356,0	14,2	7.661,3	381,7	15,7	7.802,2
Östra Europa	3,2	0,4	144,8	11,7	3,8	214,4	6,1	0,0	247,0
Nordamerika	103,5	16,3	3.484,6	174,5	14,3	7.135,9	170,1	13,2	6.200,9
Sydamerika	27,9	0,0	376,5	48,5	2,7	355,3	37,5	1,8	298,2
Asien	36,6	1,4	610,5	47,7	1,2	660,1	43,5	1,1	700,1
Övriga marknader	5,5	–	134,7	13,0	–	231,1	9,2	0,0	295,7
Koncernen totalt	377,7	39,6	15.387,4	740,2	49,4	23.605,8	735,4	44,2	23.191,4

Löner, ersättningar och sociala kostnader, Mkr	2000			2001			2002		
	Löner och ersättningar	Sociala kostnader	varav pensionskostnader	Löner och ersättningar	Sociala kostnader	varav pensionskostnader	Löner och ersättningar	Sociala kostnader	varav pensionskostnader
AB Volvo²	97,1	90,4	70,3	94,7	111,9	92,5	116,6	192,8	167,9
Dotterbolag	15.668,0	5.654,2	1.477,9	24.251,3	8.995,1	3.239,7	23.810,2	10.016,0	4.304,1
Koncernen totalt³	15.765,1	5.744,6	1.548,2	24.346,0	9.107,0	3.332,2	23.926,8	10.208,8	4.472,0

1 Inklusive nuvarande och tidigare styrelseledamöter, VD och vice VD.

2 Av **moderbolagets** pensionskostnader avser 47,1 (21,9; 51,3) styrelse och VD. Bolagets utestående pensionsförpliktelser till dessa uppgår till 334,7 (319,1; 301,8).

3 Av **koncernens** pensionskostnader avser 135,9 (100,3; 116,1) styrelse och VD. Koncernens utestående pensionsförpliktelser till dessa uppgår till 490,0 (442,3; 397,6).

Not 31 Ersättning till revisorer

För verksamhetsåret 2002 uppgick arvoden och övriga ersättningar till externa revisorer till 157 (195; 130), varav 67 (74; 51) avseende revision, fördelat på PricewaterhouseCoopers 63 (60; 38) och övriga 4 (14; 13), samt 90 (121; 79) avseende konsultationer utförda av PricewaterhouseCoopers.

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisorer att utföra samt rådgivning eller annat biträde som förädlas av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter. Allt annat är andra uppdrag.

Volvokoncernen är exponerad för olika typer av finansiella risker. Koncerngemensamma policies ligger till grund för respektive koncernbolags handlingsprogram. Uppföljning och kontroll sker kontinuerligt i respektive bolag samt centralt. Huvuddelen av Volvokoncernens finansiella transaktioner sker genom Volvos internt bank Volvo Treasury, som bedriver sin verksamhet inom fastställda riskmandat och limiter.

Valutarisker

Volvos valutarisker är relaterade till förändringar i kontrakterade och förväntade betalningsflöden (kommersiell exponering), betalningsflöden relaterade till lån och placeringar (finansiell exponering), samt omvärdering av tillgångar och skulder i utländska dotterbolag (exponering av eget kapital). Målet för Volvos valutariskhantering är att

minimera den kortsiktiga effekten av valutakursförändringarnas negativa inverkan på Volvos resultat och finansiella ställning varför värdet av framtida betalningsflöden säkras. Enligt policy så skall inte koncernbolagen ta något valutarisk.

Kommersiell exponering

Enligt koncernens valutapolicy så skall förväntade flöden valutasäkras vilka utgör kontrakterade och budgeterade flöden. I syfte att säkra värdet av framtida betalningsflöden i utländsk valuta använder Volvo termiskontrakt och valutaoptioner. Enligt koncernens valutapolicy säkras 50–80% av nettoflödet i respektive valuta för de kommande 6 månaderna, 30–60% för månad 7 till 12 och kontrakterade flöden överstigande 12 månader skall normalt säkras. Nominellt belopp av samtliga termins- och optionskontrakt per den 31 december 2002 är 20,9 miljarder kronor (12,1; 16,7).

Volvokoncernens utestående kontrakt avseende kommersiell exponering, 31 december 2002

Tabellen visar termins- och optionskontrakt som tecknats i syfte att kurssäkra framtida kommersiella betalningsflöden.

Miljoner		Valutor			Övriga valutor	Marknadsvärde ²
		Inflöde USD	Inflöde GBP	Inflöde EUR	Netto SEK	
Förfalloår 2003	belopp	538	200	613	1.089	
	kurs ¹	9,56	14,50	9,22		
Förfalloår 2004	belopp	154	3	437	-409	
	kurs ¹	10,23	14,47	9,07		
Förfalloår 2005	belopp	99	-3	-	-316	
	kurs ¹	10,23	15,01	-		
Summa		791	200	1.050	364	
varav optionskontrakt		87	-	391	-405	
Marknadsvärde av utestående valutakontrakt²		633	60	34	128	855

1 Genomsnittlig kontraktskurs.

2 Utestående valutakontrakt värderade till marknadsvärde.

Volvokoncernens nettoflöde per valuta

Miljoner		Valutor			Övriga valutor	Totalt
		Inflöde USD	Inflöde GBP	Inflöde EUR	Netto SEK	
Nettoflöde 2002	belopp	735	369	1.057	6.600	28.800
	kurs ³	9,7287	14,5816	9,1596		
Nettoflöde SEK,³		7.100	5.400	9.700	6.600	28.800
Kurssäkrad andel, %⁴		73	54	58		

3 Genomsnittlig valutakurs under räkenskapsåret.

4 Utestående valutakontrakt avseende kommersiell exponering med förfalloår 2003 i procent av nettoflöde 2002.

Finansiell exponering

Koncernens bolag arbetar i lokal valuta. Genom att lån och placeringar huvudsakligen görs i lokal valuta undviks finansiell exponering. I de bolag som innehar lån och placeringar i utländsk valuta sker säkring i enlighet med Volvos finansiella policy, vilket innebär en minimering av den finansiella exponeringen.

Exponering av eget kapital

I samband med omvärdering av koncernens tillgångar och skulder i utländska dotterbolag till svenska kronor, uppstår risken att förändringar i valutakursen har en påverkan på koncernens balansräkning. När Volvo bildar eller förvärvar dotterbolag så sker det normalt i ett

långsiktigt perspektiv. Eget kapital används i syfte att finansiera anläggningstillgångar vilka inte förväntas att bli avyttrade inom en överskådlig tid.

Utifrån ovanstående så sker kurssäkring av eget kapital i första hand då ett utländskt dotterbolag är överkapitaliserat. För att undvika en ökad exponering av eget kapital skall storleken på det egna kapitalet optimeras utifrån de kommersiella och legala förutsättningarna. Nettotillgångar i utländska dotter- och intresseföretag uppgick vid utgången av 2002 till 23,8 miljarder kronor.

Kurssäkringsbehov av investeringar i intresseföretag och minoritetsandelar avgörs från fall till fall.

Volvokoncernens utestående derivatinstrument – kommersiell exponering

	31 dec 2000			31 dec 2001			31 dec 2002		
	Nominellt belopp	Redovisat värde	Marknadsvärde	Nominellt belopp	Redovisat värde	Marknadsvärde	Nominellt belopp	Redovisat värde	Marknadsvärde
Valutaterminkontrakt									
– fordran	19.017	71	1.513	9.780	16	554	25.857	149	1.017
– skuld	24.910	-89	-2.817	20.022	-271	-1.753	10.210	-5	-202
Köpta optioner									
– fordran	808	-	2	173	-	0	4.484	-	94
– skuld	1.736	-3	-4	75	-1	-1	117	-	-1
Utställda optioner									
– fordran	385	-	0	-	-	-	-	-	-
– skuld	568	-	0	-	-	-	3.458	-	-53
Delsumma		-21	-1.306		-256	-1.200		144	855
Råvarutermins- kontrakt									
– fordran	-	-	-	-	-	-	223	-	272
– skuld	-	-	-	-	-	-	88	-	-113
Summa		-21	-1.306		-256	-1.200		144	1.014

Nominellt belopp representerar kontraktens bruttobelopp. Merparten av de utestående kontrakten har värderats till aktuellt marknadsvärde och i övriga fall har diskonterade kassaflöden använts för att beräkna marknadsvärdet.

Ränterisker

Med ränterisker avses risken att förändringar i räntenivån skall påverka koncernens resultat. Genom att matcha räntebindningstiden på finansiella tillgångar och skulder kan Volvo minska effekten av ränteförändringar. Ränteswappar används för att förändra räntebindningstiden för koncernens finansiella tillgångar och skulder. Valutaränteswappar möjliggör upplåning i utländska valutor från olika marknader utan att tillföra valutarisk.

Volvo innehar även standardiserade ränteterminskontrakt (futures)

och FRA:s (forward rate agreement). Merparten av dessa kontrakt används för att säkra räntenivåer för kort upplåning eller placering.

Likviditetsrisker

Volvo försäkras sig om att hålla en god finansiell beredskap genom att ständigt hålla en viss andel av omsättningen i likvida tillgångar. En god balans mellan kort och lång upplåning samt upplåningsberedskap i form av kreditfaciliteter skall säkra det långsiktiga finansieringsbehovet.

Volvokoncernens utestående derivatinstrument – Finansiell exponering

	31 dec 2000			31 dec 2001			31 dec 2002		
	Nominellt belopp	Redovisat värde	Marknads- värde	Nominellt belopp	Redovisat värde	Marknads- värde	Nominellt belopp	Redovisat värde	Marknads- värde
Ränteswappar									
– fordran	64.345	561	2.990	62.456	3.670	4.549	78.571	2.822	4.404
– skuld	57.488	-366	-2.969	86.328	-3.888	-4.633	73.257	-1.568	-2.536
Räntetermins- kontrakt									
– fordran	174.576	0	201	230.323	120	120	260.921	216	216
– skuld	201.657	-28	-247	250.390	-126	-126	255.503	-217	-220
Valutaterminkontrakt									
– fordran	32.741	34	1.046	6.306	96	100	15.962	211	202
– skuld	21.668	-76	-2.894	21.465	-428	-435	5.443	-70	-72
Köpta optioner, caps och floors									
– fordran	52	-	1	-	-	-	-	-	-
– skuld	-	-	-	-	-	-	200	-	-7
Utställda optioner, caps och floors									
– fordran	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– skuld	55	-	0	-	-	-	-	-	-
Summa		125	-1.873		-556	-425		1.394	1.987

Kreditrisk i finansiella instrument

Kreditrisk i finansiella placeringar

Likviditet i koncernen placeras huvudsakligen i lokala cashpools eller direkt hos Volvo Treasury. Volvo Treasury placerar likviditeten på penning- och kapitalmarknaderna. Därmed koncentreras kreditrisken till koncernens internbank.

Alla placeringar måste uppfylla kraven på låg kreditrisk och hög likviditet. Motparter för både placeringar och derivattransaktioner bör enligt Volvos kreditpolicy erhållit en rating om A eller bättre hos något av de väletablerade kreditrating-instituten.

Motpartsrisk

De derivatinstrument som Volvo använder för att reducera sin valuta- och ränterisk medför en motpartsrisk, d v s att motparten inte fullföljer sin del av terminskontraktet eller optionskontraktet, vilket innebär att en potentiell vinst inte blir realiserad. Transaktioner med derivatinstrument sker i huvudsak via Volvo Treasury vilket innebär att motpartsrisken koncentreras till koncernens internbank. När det är möjligt, tecknas kvittningsavtal (s k master netting agreements) med respektive motpart för att reducera exponeringen. Motpartsriskeponeringen i ränte- och valutakontrakten motsvaras av det positiva marknadsvärdet d v s potentiella vinster på dessa kontrakt. Risk-

exponeringen beräknas dagligen. Motpartsriskeponeringen på futureskontrakt begränsas genom daglig eller månatlig kontantöverföring motsvarande värdeförändring på öppna kontrakt. Beräknad exponering för valutaterminkontrakt, ränteswappar och ränteterminskontrakt, köpta optioner samt råvarukontrakt uppgår till 1.219, 4.620; 94 samt 272 per den 31 december, 2002.

Volvo har inte någon väsentlig riskeponering mot någon individuell kund eller motpart.

Beräkning av marknadsvärdet för finansiella instrument

Volvo har använt allmänt vedertagna metoder för att beräkna marknadsvärdet på koncernens finansiella instrument per den 31 december 2000, 2001 och 2002. För instrument med en kortare återstående löptid än tre månader, t ex likvida medel samt vissa kortfristiga lån har det bokförda värdet antagits utgöra en god approximation av marknadsvärdet.

För värdering har i första hand använts officiella kurser/priser noterade på marknaden. I de fall sådana saknas har värderingen skett genom diskontering av framtida kassaflöden till marknadsränta för respektive löptid. Dessa värden representerar ett beräknat värde och kommer inte nödvändigtvis att realiseras.

Beräknat marknadsvärde av Volvos finansiella instrument

	31 dec 2000		31 dec 2001		31 dec 2002	
	Redovisat värde	Marknadsvärde	Redovisat värde	Marknadsvärde	Redovisat värde	Marknadsvärde
Poster i balansräkningen						
Aktier och andelar för vilka:						
ett marknadsvärde kan beräknas ¹	27.589	20.955	25.245	17.661	25.220	15.537
ett marknadsvärde ej kan beräknas ²	372	–	586	–	615	–
Långfristiga fordringar och lån	28.646	29.095	32.432	32.860	30.581	29.066
Kortfristiga fordringar och lån	33.078	35.338	24.822	24.765	23.090	23.854
Kortfristiga placeringar	9.568	9.603	13.514	13.399	16.707	16.659
Långfristiga lån och skulder	40.670	41.792	54.130	56.903	53.123	55.244
Kortfristiga lån	25.828	27.000	36.817	35.898	26.018	26.770
Poster utanför balansräkningen						
Volvokoncernens utestående valutakontrakt avseende kommersiell exponering						
	–21	–1.306	–256	–1.200	144	855
Volvokoncernens utestående råvarukontrakt						
	–	–	–	–	–	159
Volvokoncernens utestående räntekontrakt avseende finansiell exponering						
	125	–1.873	–556	–425	1.394	1.987

1 Avser främst Volvos ägande i Mitsubishi Motors Corporation 2000 samt Scania AB 2000–2002.

2 Ingen enskild av dessa aktieposter representerar något väsentligt belopp.

Not 33 Nettoresultat och Eget kapital enligt U.S. GAAP

En sammanfattning av nettoresultat och eget kapital i Volvokoncernen beräknat enligt amerikanska redovisningsprinciper (U.S. GAAP) lämnas i nedanstående tabeller.

Tillämpning av U.S. GAAP ger följande approximativa effekt på nettoresultat och eget kapital:

	2000	2001	2002
Nettoresultat			
Nettoresultat enligt svenska redovisningsprinciper	4.709	–1.467	1.393
Poster som ökar respektive minskar redovisat resultat			
Derivatinstrument och säkringar (A)	–654	–298	1.772
Företagsförvärv (B)	–91	–744	1.094
Aktier och andelar (C)	24	–	–
Räntekostnader (D)	–3	18	22
Leasing (E)	16	13	15
Marknadsnoterade värdepapper (F)	–548	–153	–9.616
Strukturkostnader (G)	–281	–579	–
Pensioner och liknande förpliktelser (H)	–170	456	669
Överskottsmedel från Alecta (I)	–523	111	410
Utveckling av programvaror (J)	384	–212	–212
Produktutvecklingskostnader (K)	–	–1.962	–1.236
Inträdesavgifter flygmotorprojekt (L)	–336	–324	–219
Skatteeffekt på gjorda justeringar (M)	600	821	–357
Nettoförändring av resultat	–1.582	–2.853	–7.658
Nettoresultat beräknat enligt U.S. GAAP	3.127	–4.320	–6.265
Nettoresultat i kronor per aktie enligt U.S. GAAP	7:40	–10:20	–14:90
Vägt genomsnitt av antal utestående aktier (i tusental)	421.684	422.429	419.445

Eget kapital	2000	2001	2002
Eget kapital enligt svenska redovisningsprinciper	88.338	85.185	78.278
Poster som ökar respektive minskar redovisat eget kapital			
Derivatinstrument och säkringar (A)	-1.286	-1.584	188
Företagsförvärv (B)	1.317	4.125	5.219
Aktier och andelar (C)	36	36	36
Räntekostnader (D)	112	130	152
Leasing (E)	-163	-149	-134
Marknadsnoterade värdepapper (F)	-6.066	-7.328	-9.813
Strukturkostnader (G)	579	-	-
Pensioner och liknande förpliktelser (H)	109	272	-20
Överskottsmedel från Alecta (I)	-523	-412	-2
Utveckling av programvaror (J)	754	542	330
Produktutvecklingskostnader (K)	-	-1.962	-3.263
Inträdesavgifter flygmotorprojekt (L)	-387	-719	-855
Skatteeffekt på gjorda justeringar (M)	1.941	3.155	1.066
Nettoförändring av redovisat eget kapital	-3.577	-3.894	-7.096
Eget kapital beräknat enligt U.S. GAAP	84.761	81.291	71.182

Väsentliga skillnader mellan svenska och amerikanska redovisningsprinciper

A. Derivatinstrument och säkringar. Volvo använder terminskontrakt och valutaoptioner i syfte att säkra värdet av framtida betalningsflöden i utländsk valuta samt råvaruinköp. I Volvokoncernens bokslut sker ej värdering av utestående kontrakt, som med stor säkerhet kommer att täckas av prognosticerade flöden genom varutransaktioner. Enligt U.S. GAAP tillämpas inte säkringsredovisning för dessa instrument och följdaktligen redovisas utestående terminskontrakt och optioner till marknadsvärden. De vinster och förluster som därigenom uppkommer inkluderas vid beräkning av resultatet. För 2002

beräknades realiserade vinster, netto avseende termins- och optionskontrakt till 870 (förluster 944; förluster 1.286).

Volvo använder derivatinstrument för att säkra värdet av dess finansiella ställning. I enlighet med U.S. GAAP, redovisas samtliga utestående derivatinstrument till marknadsvärde. De vinster och förluster som därigenom uppkommer inkluderas vid beräkning av resultatet. Delar av Volvos säkringar av finansiell exponering kvalificerar för säkringsredovisning enligt U.S. GAAP. I dessa fall redovisas även den säkrade balansposten till marknadsvärde avseende den risk och period som säkrats och värdeförändringar inkluderas vid beräkning av resultatet.

Derivatinstrument och säkringar

	Nettoresultat			Eget kapital		
	2000	2001 ¹	2002	2000	2001 ¹	2002
Derivatinstrument kommersiell exponering	-654	342	1.814	-1.286	-944	870
Derivatinstrument finansiell exponering	-	-685	43	-	-685	-642
Derivatinstrument säkring av finansiella balansposter	-	808	426	-	808	1.234
Justering till marknadsvärde för säkrade balansposter	-	-765	-511	-	-763	-1.274
Effekt av byte av redovisningsprincip	-	2	-	-	-	-

Derivatinstrument och säkringar beräknade enligt U.S. GAAP den 31 december

-654 -298 1.772 -1.286 -1.584 188

¹ Volvokoncernens nettoresultat och eget kapital i enlighet med U.S. GAAP, 2001, har omräknats i not 33 i årsredovisningen för 2002 på grund av ett beräkningsfel i 2001 års siffror.

B. Företagsförvärv. Förvärv av vissa dotterbolag redovisas på skilda sätt enligt Volvos redovisningsprinciper och enligt U.S. GAAP. Skillnaden hänför sig framför allt till redovisning och avskrivning av goodwill.

Fr o m 2002 tillämpar Volvo SFAS 141 "Business Combinations" och SFAS 142 "Goodwill and Other Intangible Assets" vid beräkningen av nettoresultat och eget kapital i enlighet med U.S. GAAP. I enlighet med övergångsreglerna i SFAS 142 har Volvo identifierat "Reporting units" och fastställt redovisat värde samt verkligt värde för varje "Reporting unit" den 1 januari 2002. Inga nedskrivningar av goodwill har redovisats till följd av de värderingar som utförts i enlighet med övergångsreglerna. I Volvos resultaträkning för 2002 upprättad i enlighet med svenska redovisningsprinciper, har resultatet belastats med 1.094 avseende avskrivningar av goodwill. I enlighet med SFAS 142 skall goodwill och andra immateriella tillgångar utan tidsbegränsad nyttjandeperiod ej skrivas av enligt plan utan istället

prövas årligen för nedskrivningsbehov. Avskrivning av goodwill redovisad i enlighet med svenska redovisningsprinciper återföres följdaktligen vid beräkningen av nettoresultat och eget kapital i enlighet med U.S. GAAP. Vidare har prövning skett av behovet av nedskrivningar avseende redovisad goodwill den 31 december 2002. Inga nedskrivningar har redovisats till följd av dessa prövningar.

Under 2001 förvärvade AB Volvo samtliga aktier i Renault V.I. och Mack Trucks av Renault SA i utbyte mot 15% av aktierna i AB Volvo. I samband med förvärvet uppstod en goodwill om 8,4 miljarder kronor. Motsvarande belopp enligt US GAAP uppgick till 11,5 miljarder kronor. Skillnaden är huvudsakligen hänförlig till principen för fastställande av köpeskillningens storlek. I enlighet med svenska redovisningsprinciper fastställs köpeskillningen då ett dotterföretag förvärfas genom emission av egna aktier till marknadsvärdet för dessa aktier vid transaktionens genomförande. Enligt U.S. GAAP fastställs köpeskillningen utifrån aktiernas marknadsvärde under en period före och

efter tidpunkten då villkoren för förvärvet fastställdes och offentliggjordes. Goodwill-värdet kan komma att justeras efter avgörande av tvisten mellan AB Volvo och Renault SA avseende det slutliga värdet på förvärvade tillgångar och skulder i Renault V.I. och Mack Trucks.

AB Volvo förvärvade 1995 utestående 50% av aktierna i Volvo Construction Equipment Corporation (fd VME) från Clark Equipment Company, USA. I samband med förvärvet redovisades ett övervärde

(goodwill) på 2,8 miljarder kronor. I Volvokoncernens bokslut skrevs aktieinnehavet ner med 1,8 miljarder kronor, vilket beräknades motsvara den del av övervärdet, som vid förvärvet hänförde sig till varumärket Volvo. I enlighet med U.S. GAAP har övervärdet uppgående till 2,8 miljarder kronor skrivits av över dess bedömda nyttjandeperiod (20 år) till och med 2001. Fr o m 2002 sker ej planenlig avskrivning av goodwill i enlighet med FAS 142 (se ovan).

Goodwill	Nettoresultat			Eget kapital		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Goodwill enligt svenska redovisningsprinciper den 31 december	-491	-1.058	-1.094	4.969	13.013	11.297
Poster som påverkar redovisning av goodwill						
Förvärv av Renault V.I. och Mack Trucks Inc.	-	-153	430	-	2.899	3.329
Förvärv av Volvo Construction Equipment Corporation	-91	-91	51	1.317	1.226	1.277
Övriga förvärv	-	-	613	-	-	613
Nettoförändring enligt U.S. GAAP	-91	-244 ¹	1.094	1.317	4.125	5.219
Goodwill beräknad enligt U.S. GAAP den 31 december	-582	-1.302	0	6.286	17.138	16.516

¹ Resultatet beräknat enligt U.S. GAAP var totalt 744 lägre än enligt svenska redovisningsprinciper, varav 244 avsåg högre goodwill avskrivningar och 500 avsåg övriga förvärvsjusteringar.

C. Aktier och andelar. Vid beräkning av Volvos andel i intresseföretagens nettoresultat och eget kapital enligt U.S. GAAP har hänsyn tagits till skillnader mellan dessa bolags redovisning enligt Volvos principer och U.S. GAAP.

Resultat från andelar i intresseföretag redovisas före skatt enligt svenska redovisningsprinciper och efter skatt enligt amerikanska redovisningsprinciper. Skatt hänförlig till intresseföretagen uppgick till 65 (42; 244).

D. Räntekostnader. I enlighet med U.S. GAAP aktiveras räntekostnader som uppstått i samband med finansiering av byggnation av fastigheter m m och skrivs av över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. I Volvokoncernens bokslut redovisas dessa räntekostnader det år de uppstår.

E. Leasing. Vissa leasingtransaktioner redovisas på skilda sätt enligt Volvos redovisningsprinciper och enligt U.S. GAAP. Skillnaden avser sale-leaseback-affärer före 1997.

F. Marknadsnoterade värdepapper. Vid redovisning enligt U.S. GAAP tillämpar Volvo SFAS 115: "Accounting for certain investments in debt and equity securities". SFAS 115 avser aktier och andra värdepapper med noterade marknadsvärden. Dessa värdepapper skall klassificeras som antingen "innehav till slutförfall" redovisade till anskaffningskostnad, "trading" redovisade till marknadsvärde med realiserade vinster och förluster inkluderade i resultaträkningen eller

"tillgängliga för försäljning" redovisade till marknadsvärde med realiserade vinster och förluster i "Other comprehensive income" och därigenom inkluderade i eget kapital.

Den 31 december 2002 uppgick realiserade förluster efter avdrag för realiserade vinster avseende värdepapper "tillgängliga för försäljning" till 9.763 (7.211; 6.101). Försäljning av aktier "tillgängliga för försäljning" tillförde - (3,2 miljarder; -) kronor under 2002 och realisationsvinst före skatt för dessa värdepapper uppgick till - (0,6 miljarder; -) kronor.

I enlighet med beskrivningen ovan skall värdepapper klassificerade som "tillgängliga för försäljning" redovisas till marknadsvärde vid utgången av varje räkenskapsår med realiserade vinster eller förluster inkluderade i "Other comprehensive income". Om marknadsvärdet har understigit det redovisade värdet under en längre tidsperiod förutsätts det dock enligt U.S. GAAP att värdenedgången är "annat än tillfällig" ("other than temporary"). I sådana fall är det enligt U.S. GAAP tvingande att en nedskrivning redovisas över resultaträkningen med en motsvarande återföring av realiserade förluster i "Other comprehensive income". Nedskrivningar uppgående till 9.683, främst avseende Volvos innehav i Scania, har följaktligen belastat nettoresultatet enligt U.S. GAAP under 2002. Det kvarstående värdet av realiserade förluster före skatt vilka inkluderats i "Other comprehensive income" uppgick efter dessa nedskrivningar till 80.

I enlighet med svenska redovisningsprinciper har inga nedskrivningar gjorts eftersom innehavens verkliga värden bedöms överstiga dess marknadsvärden. Se vidare i not 13.

Sammanställning av värdepapper tillgängliga för försäljning respektive trading	Redovisat värde	Marknadsvärde	FAS 115-justering, brutto	Skatt och minoritetsintresse	FAS 115-justering, netto
Trading 31 december 2002	16.130	16.080	-50	14	-36
Trading 1 januari 2002	11.862	11.745	-117	33	-84
Förändring 2002			67	-19	48
Tillgängliga för försäljning					
Kortfristiga placeringar	422	422	-	-	-
Aktier och konvertibla förlagslån	27.338	17.575	-9.763	22	-9.741
Tillgängliga för försäljning					
31 december 2002	27.760	17.997	-9.763	22	-9.741
1 januari 2002	29.458	22.247	-7.211	2.019	-5.192
Förändring 2002			-2.552	-1.997	-4.549

Redovisat värde och marknadsvärde för dessa marknadsnoterade värdepapper fördelar sig enligt följande:

	1 januari 2002		31 december 2002	
	Redovisat värde	Marknadsvärde	Redovisat värde	Marknadsvärde
Tillgängliga för försäljning				
Kortfristiga placeringar	1.652	1.654	422	422
Aktier och konvertibla förlagslån	27.806	20.593	27.338	17.575
Trading	11.862	11.745	16.130	16.080

G. Strukturkostnader. T o m 2000 redovisades kostnader för strukturåtgärder det år genomförandet av dessa beslutats i respektive bolags styrelse. Enligt U.S. GAAP redovisas kostnader för strukturåtgärder endast under förutsättning att en tillräckligt detaljerad plan för åtgärdernas genomförande föreligger vid redovisningsperiodens utgång. Fr o m 2001 tillämpas Redovisningsrådets Rekommendation RR 16 Avsättningar, ansvarsförbindelser och eventualtillgångar, vilken i allt väsentligt överensstämmer med U.S. GAAP.

H. Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser. Huvuddelen av Volvokoncernens pensionsåtaganden (t ex folkpension och ATP) är avgiftsbaserade, d v s de fullgörs genom fortlöpande utbetalningar till fristående myndigheter eller organ som administrerar pensionsplanerna. För dessa planer föreligger ingen skillnad i redovisning mellan svenska och amerikanska redovisningsprinciper.

Övriga pensionsåtaganden är förmånsbaserade, d v s den anställda har rätt att erhålla pension på en viss nivå, vanligtvis i förhållande

till slutlönen. Den årliga pensionskostnaden beräknas i dessa fall utifrån nuvärdet av framtida pensionsutbetalningar. I Volvokoncernens redovisning beräknas avsättningar för pensioner och årets pensionskostnad av de enskilda bolagen enligt lokala regler och föreskrifter. Enligt U.S. GAAP skall avsättningar för pensioner och årets pensionskostnad alltid beräknas enligt SFAS 87 "Employers Accounting for Pensions". Skillnaden jämfört med svenska regler (FAR4) utgörs främst i valet av aktuariell metod, diskonteringsränta och att amerikansk kapitalvärdesberäkning utgår från en beräknad lön vid pensioneringstillfället.

I följande tabeller på sidorna 62–64 lämnas information avseende antaganden, årliga kostnader, förpliktelser och finansieringsnivåer för Volvokoncernens mest väsentliga förmånsbaserade planer. Tabellerna innehåller vidare en avstämning mellan redovisade kostnader och nettoavsättningar enligt U.S. GAAP respektive svenska redovisningsprinciper.

De aktuariella beräkningarna har upprättats med tillämpning av antaganden som specificeras i nedanstående tabell. Specificerade antagande för diskonteringsräntor avser de diskonteringsräntor vilka har tillämpats vid fastställande av förpliktelseernas storlek vid utgången av året. Specificerade antagande för förväntad avkastning på förvalt-

ningstillgångar avser antagande som legat till grund för beräkning av årliga pensionskostnader. Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar under 2003 kommer generellt att vara lägre än under 2002, främst till följd av sjunkande räntenivåer vid utgången av 2002.

	2000	2001	2002
Sverige			
Diskonteringsränta	5,5	5,5	5,5
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	7,0	7,0	7,0
Förväntad löneökningstakt	3,0	3,0	3,0
USA			
Diskonteringsränta	7,5	7,0–7,25	6,75
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	9,0	9,0–9,5	9,0–9,5
Förväntad löneökningstakt	6,0	5,0	3,5
Frankrike			
Diskonteringsränta	–	5,5	5,5
Förväntad löneökningstakt	–	3,0	3,0
Storbritannien			
Diskonteringsränta	5,75	5,75	5,5
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	6,5	7,0	7,0
Förväntad löneökningstakt	3,75	3,75	3,5

Årets pensionskostnader enligt U.S. GAAP	2000	2001	2002
Förmåner intjänade under året	339	468	480
Räntekostnader	406	1.273	1.263
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	–535	–1.435	–1.214
Avskrivningar, netto	–12	36	137
Pensionskostnader avseende förmånsbaserade planer i Sverige, USA, Frankrike och Storbritannien	198	342	666
Pensionskostnader avseende övriga planer (huvudsakligen avgiftsbaserade planer)	2.203	2.534	3.137
Totala pensionskostnader enligt U.S. GAAP ^{1,2}	2.401	2.876	3.803
Totala pensionskostnader enligt svenska redovisningsprinciper ^{1,2}	2.231	3.332	4.472
Justering av årets resultat enligt U.S. GAAP före skatteeffekt	–170	456	669

1 Exklusive avdrag avseende överskottsmedel från Alecta om 683 under 2000 enligt svenska redovisningsprinciper och 160 under 2000, 111 under 2001, och 410 under 2002 enligt U.S. GAAP. Se (I) i denna not.

2 Exklusive kostnader för ersättningar vid uppsägningar som uppstått på grund av de strukturåtgärder som vidtagits under 2001. Dessa kostnader uppgår till 402 enligt såväl svenska redovisningsprinciper som U.S. GAAP.

Förpliktelser i förmånsbaserade planer	Sverige Pensioner (ITP-planen)	USA Pensioner	Frankrike Pensioner	Storbritannien Pensioner	USA Övriga förmåner
Förpliktelser, 31 december 2000	3.768	2.437	-	1.347	1.143
Förvärvade och avyttrade bolag, netto	-	8.693	2.554	-	5.657
Förmåner intjänade under året	97	286	30	56	88
Räntekostnader	198	847	143	86	513
Villkorsförändringar	-	273	-	-	394
Avgångspensioner	-	263	139	-	129
Reduktioner	-	-60	-	-	-13
Tillskjutna medel från arbetstagare	-	-	-	18	-
Aktuariella vinster (-) och förluster (+)	99	1	37	41	32
Omräkning av utländska valutor	-	1.349	163	125	829
Utbetalda ersättningar	-99	-876	-354	-73	-551
Förpliktelser, 31 december 2001	4.063	13.213	2.712	1.600	8.221
Förvärvade och avyttrade verksamheter, netto	-	1	-	-	-
Förmåner intjänade under året	169	239	24	48	70
Räntekostnader	209	831	134	89	509
Villkorsförändringar	-	368	-	-	-105
Avgångspensioner	24	-	44	-	-
Reduktioner	-	-26	-8	-	-6
Tillskjutna medel från arbetstagare	-	-	-	17	-
Aktuariella vinster (-) och förluster (+)	-366	157	133	94	145
Omräkning av utländska valutor	-	-2.346	-65	-143	-1.424
Utbetalda ersättningar	-105	-896	-492	-42	-579
Förpliktelser, 31 december 2002	3.994	11.541	2.482	1.663	6.831

Förvaltningstillgångarnas verkliga värde i fonderade planer	Sverige Pensioner (ITP-planen)	USA Pensioner	Frankrike Pensioner	Storbritannien Pensioner	USA Övriga förmåner
Förvaltningstillgångar, 31 december 2000	3.661	2.392	-	1.363	-
Förvärvade och avyttrade verksamheter, netto	-	8.709	-	-	355
Verklig avkastning på förvaltningstillgångar	-162	-810	-	-140	12
Tillskjutna medel från arbetsgivare	14	109	-	42	211
Tillskjutna medel från arbetstagare	-	-	-	17	-
Omräkning av utländska valutor	-	1.268	-	115	34
Utbetalda ersättningar	-	-914	-	-73	-475
Förvaltningstillgångar, 31 december 2001	3.513	10.754	-	1.324	137
Verklig avkastning på förvaltningstillgångar	-358	-1.516	-	-208	1
Tillskjutna medel från arbetsgivare	-	60	-	56	97
Tillskjutna medel från arbetstagare	-	-	-	17	-
Omräkning av utländska valutor	-	-1.641	-	-108	-19
Utbetalda ersättningar	-	-887	-	-42	-144
Förvaltningstillgångar, 31 december 2002	3.155	6.770	-	1.039	72

Avsättningar netto för pensioner och liknande förpliktelser	Sverige Pensioner (ITP planen)	USA Pensioner	Frankrike Pensioner	Storbritannien Pensioner	USA Övriga förmåner	Övriga planer	Summa
Förvaltningstillgångar i förhållande till förpliktelser, 31 december 2001	-550	-2.459	-2.712	-276	-8.084		
Oredovisade aktuariella vinster (-) och förluster (+)	1.155	2.004	-	279	-93		
Oredovisade tillgångar (-) och förpliktelser (+) enligt övergångsregler FAS87, netto	-52	-	-	-21	34		
Oredovisade kostnader avseende tjänstgöring under tidigare år	-	400	-	10	398		
Justering till minimiskuld	-546	-1.417	-	-	-		
Avsättningar netto för pensioner och liknande förpliktelser enligt U.S. GAAP, 31 december 2001	7	-1.472	-2.712	-8	-7.745	-1.675	-13.605
Förvaltningstillgångar i förhållande till förpliktelser, 31 december 2002	-839	-4.771	-2.482	-624	-6.759		
Oredovisade aktuariella vinster (-) och förluster (+)	1.350	3.952	133	613	70		
Oredovisade tillgångar (-) och förpliktelser (+) enligt övergångsregler FAS87, netto	-33	-	-	-18	7		
Oredovisade kostnader avseende tjänstgöring under tidigare år	-	600	-	9	225		
Justering till minimiskuld	-1.090	-3.817	-	-417			
Avsättningar netto för pensioner och liknande förpliktelser enligt U.S. GAAP, 31 december 2002	-612	-4.036	-2.349	-437	-6.457	-1.657	-15.548
Skillnad mellan redovisning enligt svenska redovisningsprinciper och U.S. GAAP	-397	-	-	417	-	-	20
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser enligt svenska redovisningsprinciper, 31 december 2002	-1.009	-4.036	-2.349	-20	-6.457	-1.657	-15.528
varav redovisas under rubriken							
Förutbetalda pensioner (fordringar)	-	600	-	-	-	108	708
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	-1.009	-4.636	-2.349	-20	-6.457	-1.765	-16.236

Prognosticerade förpliktelser, ackumulerade förpliktelser och förvaltningstillgångar för pensionsplaner, där de ackumulerade förpliktelserna överstiger förvaltningstillgångarna, uppgick till 17.198, 16.492 och 10.963 per den 31 december 2002 och 13.872, 13.351 och 11.142 per den 31 december 2001.

Andra förmånsplaner

Utöver pensionsplaner har vissa dotterbolag icke fonderade förmånsplaner. Dessa förekommer primärt i USA och ska täcka sjukvård och

andra förmåner för pensionerade anställda, som uppfyller krav på viss minimiålder och tjänstgöringstid. Planerna är vanligen tilläggsförsäkringar med pensionstillägg som justeras periodvis och innehåller andra särskilda kostnadsfördelningar såsom självrisker och extraförsäkringar. Den beräknade kostnaden för sjukvårdsförmåner för pensionerad personal resultatavräknas under tjänstgöringstiden i överensstämmelse med SFAS 106, "Employers' Accounting for Postretirement Benefits Other Than Pensions".

Årets kostnader för övriga förmåner enligt U.S. GAAP:	2000	2001	2002
Förmåner intjänade under året	45	88	70
Räntekostnader	76	513	509
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	-	-27	0
Avskrivningar, netto	-4	4	36
Årets kostnader för övriga förmåner	117	578	615

En ökning av sjukvårdskostnader med en procentenhet varje år skulle öka värdet av ackumulerade förpliktelse per den 31 december 2002 med ca 191 samt årets kostnader med ca 14. En minskning med 1% skulle minska värdet på ackumulerade förpliktelse med ca 180 samt minska årets kostnader med ca 13. För 2001 skulle en ökning med 1% öka värdet på ackumulerade förpliktelse med ca 206 samt öka årets kostnader med ca 15. En minskning med 1% skulle minska värdet på ackumulerade förpliktelse med ca 194 samt minska årets kostnader med ca 14.

Beräkningar gjorda per den 31 december 2002, visar en årlig ökning av det vägda genomsnittet för sjukvårdsförmåner per capita med 10%. Procentnivån antas minska gradvis till 5% och beräknas sedan att ligga kvar på den nivån.

De diskonteringsräntor som använts vid beräkning av värdet på förpliktelse avseende övriga förmåner per den 31 december 2000, 2001 och 2002 var 7,5%, 7,0–7,25% och 6,75%.

I. Överskottsmedel från Alecta. Under mitten av 1990-talet och framåt uppstod överskott inom försäkringsbolaget Alecta (tidigare SPP) genom att avkastningen från ITP-försäkringarnas förvaltning överstigit motsvarande pensionsåtagandens ökningstakt. De överskott som uppstod fram till och med 1998 fördelade Alecta företagsvis genom beslut i december 1998. Enligt uttalande från Redovisningsrådets akutgrupp skall överskottsmedel från Alecta redovisas i företagen då de beloppsmässigt kan nuvärdesberäknas på ett tillförlitligt sätt. Regelverket för hur återbäring skall ske fastställdes under 2000. I enlighet med svenska redovisningsprinciper, redovisades en intäkt om 683 i koncernens resultaträkning under 2000. Enligt U.S. GAAP redovisas överskottsmedlen då de återbetalas.

J. Utveckling av programvaror. Enligt U.S. GAAP (SOP 98–1, "Accounting for the costs of computer software developed or obtained for internal use"), skall utgifter av denna art aktiveras och skrivs av över dess bedömda nyttjandeperiod. I Volvos redovisning enligt U.S. GAAP tillämpas SOP 98–1 fr o m 1999. Till och med 2000 kostnadsfördes utgifter för detta ändamål fortlöpande i Volvos redo-

visning. Fr o m 2001 tillämpar Volvo Redovisningsrådets Rekommendation RR 15 Immateriella tillgångar. Redovisning av utveckling av programvaror enligt RR 15 överensstämmer i allt väsentligt med US GAAP. Skillnader mellan svenska och amerikanska redovisningsprinciper avser därmed utgifter under 1999 och 2000.

K. Produktutvecklingskostnader. Fr o m 2001 tillämpar Volvo Redovisningsrådets Rekommendation RR15, Immateriella tillgångar, vilken i allt väsentligt överensstämmer med motsvarande rekommendation utfärdad av International Accounting Standards Committee (IASC). Enligt RR 15 skall utgifter för utveckling av nya produkter, produktions- och informationssystem redovisas som immateriella tillgångar om sådana utgifter med hög säkerhet kommer att leda till framtida ekonomiska fördelar för företaget. Anskaffningsvärdet för sådan immateriell tillgång skall avskrivas över dess bedömda nyttjandeperiod. Rekommendationen skall inte tillämpas retroaktivt på tidigare räkenskapsår. Enligt U.S. GAAP kostnadsförs samtliga utgifter för utveckling av nya- och befintliga produkter då de uppstår.

L. Inträdesavgifter flygmotorprojekt. Vid deltagande i flygmotorprojekt i samarbete med andra företag erlägger Volvo Aero i vissa fall en inträdesavgift för att delta i projekten. Dessa inträdesavgifter aktiveras och skrivs av på 5–10 år. Enligt U.S. GAAP kostnadsförs sådana inträdesavgifter då de uppstår.

M. Skatteeffekt på gjorda investeringar. Uppskjuten skatt redovisas generellt avseende temporära skillnader vilka uppstår genom skillnader mellan U.S. GAAP och svenska redovisningsprinciper. Under 2002 infördes en ny lagstiftning i Sverige genom vilken det inte längre är tillåtet att kvitta förluster vid avyttring av näringsbetingade aktier mot vinster i verksamheten. Till följd av den nya lagstiftningen har en skattekostnad uppgående till 2.123 belastat Volvos nettoresultat enligt U.S. GAAP vilken avser nedskrivning av uppskjutna skattefordringar hänförliga till realiserade förluster på aktieinnehav klassificerade som "tillgängliga för försäljning".

Comprehensive income	2000	2001	2002
Nettoresultat beräknat enligt U.S. GAAP	3.127	-4.320	-6.265
Other comprehensive income, netto efter skatt			
Omräkningsdifferenser	966	1.015	-2.222
Orealiserade vinster och förluster på värdepapper (SFAS 115):			
Orealiserade vinster (+) eller förluster (-) under året	-3.787	-1.532	-2.425
Avgår: Omklassificering av vinster (-) eller förluster (+) vilka ingår i årets nettoresultat	-1	733	7.558
Justeringar till minimiskuld avseende pensioner och liknande förpliktelse ("minimum liability adjustments")	-132	-1.622	-3.234
Övrigt	-119	41	-165
Other comprehensive income delsumma	-3.073	-1.365	-488
Comprehensive income beräknat enligt U.S. GAAP	54	-5.685	-6.753

Kompletterande U.S. GAAP information

Klassificering

Enligt SFAS 95 omfattar "cash and cash equivalents" endast medel med en löptid som är tre månader eller kortare från förvärvstidpunk-

ten. En del av Volvos likvida medel (se not 19 och 20) uppfyller inte detta krav. Följaktligen skulle förändringar i denna del av likvida medel redovisas som investeringar enligt SFAS 95.

Moderbolaget AB Volvo

Organisationsnummer 556012-5790.

Förvaltningsberättelse

I resultat från aktier och andelar i koncernföretag ingår utdelningar med 770 Mkr (24.814; 589), nedskrivningar av aktier med 531 Mkr (12.217; 372) samt lämnade koncernbidrag om netto 3.835 Mkr (3.450; erhållna 928). Resultat från övriga aktier och andelar inkluderar utdelning från Scania AB med 319 Mkr (637; 637) samt år 2001 även realisationsvinst på 595 Mkr avseende försäljningen av innehavet i Mitsubishi Motors Corporation.

Bokfört värde av aktier och andelar i koncernföretag uppgick till 38.950 Mkr (38.140; 39.729), varav 38.537 Mkr (37.725; 39.314) avsåg aktier i helägda dotterbolag. Dotterbolagens motsvarande egna kapital (inklusive kapitalandel i obeskattade reserver men exklusive minoritetens andel) uppgick till 49.657 Mkr (39.752; 63.636).

Av aktier och andelar i utomstående företag avsåg 628 Mkr (659; 679) intresseföretag som i koncernbokslutet redovisas enligt kapitalandelsmetoden. De delar av intresseföretagens egna kapital som motsvarar AB Volvos ägarandel var sammanlagt 861 Mkr (844; 616). I aktier och andelar i utomstående företag ingår börsnoterade aktier i Scania AB, Billia AB, Deutz AG samt Henlys Group Plc bokförda till 26.131 Mkr. Börsvärdet på dessa innehav uppgick vid årsskiftet till 16.502 Mkr. Inga nedskrivningar har gjorts eftersom innehavens verkliga värden bedöms överstiga dess marknadsvärden. Ytterligare information angående innehavet i Scania framgår av not 11 sidan 72.

Finansiella nettotillgångar/skulder uppgick till 3.281 Mkr (12.207; -5.178).

Eget riskbärande kapital (eget kapital med tillägg av obeskattade reserver) uppgick till 67.841 Mkr eller 85% av balansomslutningen. Vid utgången av 2001 var motsvarande andel 82%.

Resultaträkning				
Mkr		2000	2001	2002
Nettoomsättning		377	500	441
Kostnad för sålda produkter		-377	-500	-441
Bruttoresultat		-	-	-
Administrationskostnader	not 1	-393	-424	-560
Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader	not 2	93	0	16
Resultat från aktier och andelar i koncernföretag	not 3	1.558	9.599	-3.599
Resultat från aktier och andelar i intresseföretag	not 4	-166	22	54
Resultat från övriga aktier och andelar	not 5	663	1.258	326
Rörelseresultat		1.755	10.455	-3.763
Ränteintäkter och liknande resultatposter	not 6	266	455	503
Räntekostnader och liknande resultatposter	not 6	-353	-467	-261
Övriga finansiella intäkter och kostnader	not 7	-44	-163	-34
Resultat efter finansiella poster		1.624	10.280	-3.555
Bokslutsdispositioner	not 8	-133	2	-
Skatter	not 9	-115	832	1.070
Nettoresultat		1.376	11.114	-2.485

Balansräkning				
Mkr		31 dec 2000	31 dec 2001	31 dec 2002
Tillgångar				
Anläggningstillgångar				
Rättigheter	not 10	13	0	0
Summa immateriella anläggningstillgångar		13	0	0
Fastigheter, maskiner och inventarier	not 10	30	35	31
Summa materiella anläggningstillgångar		30	35	31
Aktier och andelar i koncernföretag	not 11	39.729	38.140	38.950
Långfristiga fordringar hos koncernföretag		761	-	-
Aktier och andelar i utomstående företag	not 11	28.587	26.224	26.168
Övriga långfristiga fordringar	not 12	266	1.282	2.362
Summa finansiella anläggningstillgångar		69.343	65.646	67.480
Summa anläggningstillgångar		69.386	65.681	67.511
Omsättningstillgångar				
Kortfristiga fordringar hos koncernföretag		1.590	6.072	2.543
Övriga kortfristiga fordringar	not 13	13.071	524	250
Kortfristiga placeringar hos koncernföretag	not 14	-	17.873	9.045
Kassa och bank		7	7	-
Summa omsättningstillgångar		14.668	24.476	11.838
Summa tillgångar		84.054	90.157	79.349
Eget kapital och skulder				
Eget kapital				
Aktiekapital (441.520.885 aktier à 6 kronor)	not 15	2.649	2.649	2.649
Reservfond		7.241	7.241	7.241
Summa bundet eget kapital		9.890	9.890	9.890
Kvarstående vinst		51.110	51.150	58.908
Nettoresultat		1.376	11.114	-2.485
Summa fritt eget kapital		52.486	62.264	56.423
Summa eget kapital		62.376	72.154	66.313
Obeskattade reserver	not 16	1.527	1.528	1.528
Avsättningar				
Avsättningar för pensioner	not 17	309	342	425
Övriga avsättningar	not 18	117	37	41
Summa avsättningar		426	379	466
Långfristiga skulder				
Skulder till koncernföretag	not 19	4.230	4.455	4.330
Summa långfristiga skulder		4.230	4.455	4.330
Kortfristiga skulder				
Lån från koncernföretag		14.168	1.800	1.081
Leverantörsskulder		38	46	36
Övriga skulder till koncernföretag		1.109	9.616	5.312
Övriga kortfristiga skulder	not 20	180	179	283
Summa kortfristiga skulder		15.495	11.641	6.712
Summa eget kapital och skulder		84.054	90.157	79.349
Ställda panter		-	-	-
Ansvarsförbindelser	not 21	133.856	150.295	133.330

Kassaflödesanalys			
Mkr	2000	2001	2002
Den löpande verksamheten			
Rörelseresultat	1.755	10.455	-3.763
Avskrivningar som belastat detta resultat	17	17	2
Övriga ej kassapåverkande poster	not 22	631	-815
Förändringar i rörelsekapital:			
Ökning (-)/minskning (+) av fordringar	207	-219	50
Ökning (+)/minskning (-) av skulder och avsättningar	-620	65	-36
Erhållna räntor och liknande poster	148	662	504
Erlagda räntor och liknande poster	-330	-410	-263
Övriga finansiella poster	7	-206	-8
Betalda inkomstskatter	-147	-530	210
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1.668	26.143	-4.119
Investeringsverksamheten			
Investeringar i anläggningar	-10	-9	-1
Försäljning av anläggningar	0	0	3
Aktier och andelar i koncernföretag, netto	not 22	15.849	-1.544
Aktier och andelar i utomstående företag, netto	not 22	3.181	66
Återstår efter nettoinvesteringar	-5.815	45.164	-5.595
Finansieringsverksamheten			
Ökning (+)/ minskning (-) av lån	not 22	-15.659	-775
Lämnade lån, netto	not 22	60	891
Utdelning till AB Volvos aktieägare	-3.091	-3.356	-3.356
Återköp av egna aktier	-11.808	-8.336	0
Förändring av likvida medel	-6.280	17.873	-8.835
Likvida medel vid årets början	6.287	7	17.880
Likvida medel vid årets slut	7	17.880	9.045

Likvida medel

I likvida medel ingår Kassa och bank samt Kortfristiga placeringar hos Volvo Treasury.

Noter

Belopp i miljoner kronor (Mkr) där annat ej anges. Beloppen inom parentes anger tidigare års värden, där första värdet avser 2001 och det andra 2000.

En redogörelse för Volvos redovisningsprinciper återfinns i not 1 på sidorna 33–36. Redovisning av koncernbidrag har skett i enlighet med Redovisningsrådets uttalande 1998. Koncernbidragen redovisas bland Resultat från aktier och andelar i koncernföretag. Överskottsmedel från Alecta redovisas i enlighet med uttalande från Redovisningsrådets akutgrupp.

Redovisningsrådets rekommendation RR9, Inkomstskatter, tillämpas i moderbolaget fr o m 1 januari 2001.

Från och med 2002 redovisas samtliga resultat från aktier och andelar som en del av rörelseresultatet istället för som tidigare bland finansiella poster. Jämförelseåren har omarbetats i enlighet med den förändrade klassificeringen.

Inköp och försäljning mellan koncernföretag

Av nettoomsättningen avsåg 320 (353; 253) koncernföretag, medan inköpen från koncernföretag uppgick till 191 (188; 249).

Anställda

Antalet anställda var vid årets slut 124 personer (122; 122). Löner och lönebikostnader uppgick till 309 (207; 187). Uppgifter om medelantal anställda samt löner och ersättningar finns i not 30.

Ersättning till revisorer

Arvoden och övriga ersättningar till externa revisorer uppgick för verksamhetsåret 2002 till 23 (51; 42), varav 2 (3; 4) avseende revision, fördelat på PricewaterhouseCoopers 2 (3; 4) och övriga 0 (0; 0), samt 21 (48; 38) avseende konsultationer utförda av PricewaterhouseCoopers.

Not 1 Administrationskostnader

I administrationskostnader ingår avskrivningar på 2 (17; 17) varav 2 (3; 4) avser maskiner och inventarier, – (1; –) byggnader och – (13; 13) rättigheter i Volvo Ocean Race.

Not 2 Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader

Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader inkluderar överskottsmedel från Alecta med – (3; 89).

Not 3 Resultat från aktier och andelar i koncernföretag

Av resultatet avser 770 (24.814; 589) utdelningar från koncernföretag. Koncernbidrag uppgår netto till –3.835 (–3.450; 928). Avyttringar av aktier har inneburit realisationsresultat på –3 (452; 413). Nedskrivningar av aktieinnehav har gjorts med 531 (12.217; 372).

2001 såldes dotterbolaget Herkules VmbH, innehavaren av aktierna i Mitsubishi Motors Corporation, till DaimlerChrysler varvid en vinst på 172 redovisades i AB Volvo.

Av 2000 års resultat avsåg 382 ytterligare realisationsvinst avseende 1999 års försäljning av Volvo Personvagnar Holding till Ford Motor Company.

Not 4 Resultat från aktier och andelar i intresseföretag

Utdelningar från intresseföretag som i koncernboks slutet redovisas enligt kapitalandelsmetoden uppgår till 44 (42; 49). Resultatandelen i Blue Chip Jet HB uppgår till –25 (–20; –28). Försäljning av aktier i

Eddo Restauranger AB resulterade i en vinst uppgående till 35. I resultatet 2000 ingick en nettoförlust vid försäljning av aktier på 187, vilket främst avsåg innehavet i AB Volvofinans.

Not 5 Resultat från övriga aktier och andelar

Av resultatet avsåg 326 (663; 662) utdelningar från övriga bolag. I detta belopp ingår utdelning från Scania AB med 319 (637; 637) och Henlys Group Plc med 7 (26; 23). Överföring av aktier i samt

rättigheter och skyldigheter gentemot Mitsubishi Motors Corporation till dotterföretaget Herkules VmbH, resulterade 2001 i en vinst om 595.

Not 6 Ränteintäkter och räntekostnader

Av ränteintäkter och liknande resultatposter, 503 (455; 266), utgjorde räntor från koncernföretag 503 (420; 141) och av räntekostnader

och liknande resultatposter, 261 (467; 353), avsåg 221 (451; 340) räntor till koncernföretag.

Not 7 Övriga finansiella intäkter och kostnader

Bland övriga finansiella intäkter och kostnader ingår intäkter för garantiprovisioner från dotterföretag, realiserad vinst (förlust) för säkring av personaloptionsprogram, kostnader för bekräftade kredit-

faciliteter, kostnader för Volvoaktiens registrering på olika fondbörser samt 2001 även tillkommande finansiella kostnader med anledning av tidigare genomförd taxeringsrevision.

Not 8 Bokslutsdispositioner

	2000	2001	2002
Avsättning till periodiseringsfond	-250	-	-
Återföring av skatteutjämningsreserv (K)	114	-	-
Avskrivning utöver plan	3	-1	-
lanspråktagen ersättningsfond	-	3	-
Summa	-133	2	-

Not 9 Skatter

	2000	2001	2002
Aktuell skatt	-117	-280	-51
Uppskjuten skatt	2	1.112	1.121
Summa	-115	832	1.070

Aktuell skatt fördelas enligt följande:

Aktuell skatt	2000	2001	2002
Aktuell skatt för perioden	-217	-	-
Justering av aktuell skatt för tidigare perioder	100	-280	-51
Summa	-117	-280	-51

Avsättning har skett för beräknade skattekostnader som bedömts kunna uppkomma till följd av den taxeringsrevision som genomfördes i huvudsak under 1992. Yrkanden för vilka reservering ej bedömts erforderlig motsvarar en kostnad om - (-; 297). Beloppet ingår bland ansvarsförbindelser.

Uppskjuten skatt avser en beräknad skatt på förändringen av

underskottsavdrag samt så kallade temporära skillnader. Uppskjutna skattefordringar redovisas i den mån det är sannolikt att beloppet kan utnyttjas mot framtida skattepliktiga överskott.

Uppskjuten skatt på förändring av underskottsavdrag uppgår till 1.111 (1.110; -) och på förändring av övriga temporära skillnader till 10 (2; 2). Inga skatter har redovisats direkt mot eget kapital.

Specifikation av periodens skatteintäkt/kostnad

	2000	2001	2002
Resultat före skatt	1.491	10.282	-3.555
Skatt enligt gällande skattesats (28%)	-417	-2.879	995
Realisationsvinster och -förluster	43	81	1
Skattefria utdelningar	296	7.353	350
Redovisning av uppskjuten skatt	-	-	-70
Ej avdragsgilla nedskrivningar av aktieinnehav	-104	-3.421	-150
Övriga ej avdragsgilla kostnader	-41	-39	-11
Övriga ej skattepliktiga intäkter	8	17	6
Justering av aktuell skatt för tidigare perioder	100	-280	-51
Periodens skatteintäkt/kostnad	-115	832	1.070

Specifikation av uppskjutna skattefordringar

	2000	2001	2002
Underskottsavdrag	-	1.110	2.221
Reserv för osäkra fordringar	1	1	1
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	113	117	125
Övriga avdragsgilla temporära skillnader	4	2	4
Uppskjutna skattefordringar	118	1.230	2.351

Not 10 Immateriella och materiella anläggningstillgångar

	Värde enligt balansräkning 2000	Värde enligt balansräkning 2001	Investeringar	Försäljningar/ utrangeringar	Omklassificering	Värde enligt balansräkning 2002
Anskaffningsvärde						
Rättigheter	52	52	–	–	–	52
Summa immateriella anläggningstillgångar	52	52	–	–	–	52
Byggnader	12	17	–	–2	–	15
Mark och markanläggningar	5	8	–	–1	–	7
Maskiner och inventarier	49	47	–	–	–	47
Anläggningar under uppförande	–	1	1	–	–1	1
Summa materiella anläggningstillgångar	66	73	1	–3	–1	70

	Värde enligt balansräkning 2000 ²	Värde enligt balansräkning 2001 ²	Årets avskrivningar ¹	Försäljningar/ utrangeringar	Värde enligt balansräkning 2002 ²	Bokfört värde enligt balansräkning 2002 ³
Akkumulerade avskrivningar						
Rättigheter	39	52	–	–	52	0
Summa immateriella anläggningstillgångar	39	52	–	–	52	0
Byggnader	1	2	–	–1	1	14
Mark och markanläggningar	–	–	–	–	–	7
Maskiner och inventarier	35	36	2	–	38	9
Anläggningar under uppförande	–	–	–	–	–	1
Summa materiella anläggningstillgångar	36	38	2	–1	39	31

Taxeringsvärdet för byggnader var 7 (8; 4) samt för mark 4 (4; 2). Investeringar i materiella anläggningstillgångar uppgick till 1 (10; 10). Beslutade men vid utgången av 2002 ännu ej genomförda investeringar uppgick till 2 (1; 1).

- 1 Inklusive nedskrivningar.
- 2 Inklusive ackumulerade nedskrivningar.
- 3 Anskaffningsvärde minus avskrivningar.

Not 11 Aktier och andelar

Innehavet av aktier och andelar specificeras i AB Volvos innehav av aktier på sidorna 75–77. Förändringar av innehavet av aktier och andelar framgår nedan:

	Koncernföretag			Utomstående företag		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Enligt balansräkning 31 december föregående år	33.528	39.729	38.140	27.596	28.587	26.224
Förvärv/nyteckningar	855	15.581	1.055	1.335	1	–25
Avyttringar	–12	–22.388	–3	–316	–2.344	–6
Aktieägartillskott	5.730	17.435	289	–	–	–
Nedskrivningar	–372	–12.217	–531	–28	–20	–25
Enligt balansräkning 31 december	39.729	38.140	38.950	28.587	26.224	26.168

Aktier och andelar i koncernföretag

I VNA Holding Inc förvärvades nyemitterade preferensaktier för 1.054.

Aktieägartillskott lämnades till Volvo China Investment Co Ltd med 107, varefter aktierna skrevs ned med motsvarande belopp. Aktieägartillskott lämnades även till Volvo Holding Mexico, 89, Volvo Technology Transfer AB, 50, Volvo Bussar AB, 28, samt till Celero Support AB, 15.

Nedskrivning gjordes vid årskiftet av innehavet i Sotrof AB, 400.

2001: Samtliga aktier i Renault V.I. förvärvades från Renault SA, betalades med egna Volvoaktier och bokfördes till ett värde av 10.700. Därefter avyttrades aktierna koncerninternt till Volvo Holding France SA.

Aktierna i Mack Trucks Inc förvärvades från Renault V.I. för 3.225 och nyemitterade aktier tecknades för 1.490. Vid årskiftet skrevs innehavet ned med 1.490.

Aktieägartillskott på 8.678 lämnades till det nybildade dotterbolaget Volvo Global Trucks AB, som därefter förvärvade Volvo Lastvagnar AB för motsvarande belopp.

Aktierna i Volvo Powertrain AB och Volvo Parts AB förvärvades från Volvo Lastvagnar AB.

Aktierna i Mitsubishi Motors Corporation och samtliga rättigheter och skyldigheter gentemot bolaget med ett sammanlagt värde av 3.010, lämnades som aktieägartillskott till ett nybildat dotterbolag; Herkules VmbH, med säte i Tyskland. Bolaget såldes därefter till DaimlerChrysler.

Aktieägartillskott lämnades till Volvo Holding Sverige AB, 4.900, Volvo Aero AB, 299, Volvo Parts AB, 200, Volvo Holding Mexico, 159 och Volvo Technology Transfer AB, 100.

Nedskrivning har skett av innehaven i Sotrof AB, 6.966 och VFHS Finans AB, 3.460.

2000: Nyemitterade aktier tecknades i VNA Holding Inc, 411, Volvo Truck & Bus Ltd, 211 samt i Volvo China Investment Co Ltd, 194.

Aktier i Eddo Restauranger AB förvärvades koncerninternt och därefter avyttrades aktier, bokförda till 6, till Amica AB. Kvarvarande innehav, med bokfört värde 6, redovisas därefter som aktier i utomstående bolag.

Aktieägartillskott lämnades till VFHS Finans AB, 3.460, Volvo Bussar AB, 1.054, Volvo Holding Sverige AB, 767 samt Volvo Aero AB, 302.

Aktier och andelar i utomstående bolag

Förvärvskostnaderna för Scaniaaktier köpta tidigare år minskade med 25.

Under 1999 förvärvade AB Volvo 43,5% av kapitalet och 28,6% av röstvärdet i Scania, en av världens ledande tillverkare av lastbilar och bussar. Från och med 2000 uppgår AB Volvos innehav i Scania till 45,5% av kapitalet och 30,6% av röstvärdet. Som en eftergift i samband med Europeiska Kommissionens godkännande av AB Volvos förvärv av Renault VI och Mack Trucks har AB Volvo åtagit sig att avyttra innehavet i Scania inom en tidsperiod av tre år från amerikanska Justitiedepartementets godkännande av transaktionen. Amerikanska Justitiedepartementet godkände AB Volvos förvärv av Renault VI och Mack Trucks under april 2001. Bokfört värde uppgår till 267 kr per aktie, vilket motsvarar genomsnittligt anskaffningsvär-

de. Vid årsskiftet var Scantias aktiekurs 168:50 kr per B aktie och den genomsnittliga kursen under 2002 uppgick till 177 kr. Om Scania skulle värderas till kursen vid årsskiftet, skulle en nedskrivning vara erforderlig med 9,049 Mkr.

AB Volvo har för avsikt att avyttra innehavet i Scania och diskussioner förs med ett flertal industriella köpare. AB Volvos bedömning är att en sammanhållen aktiepost representerar ett högre värde än den noterade börskursen och detta tillsammans med värderingar baserade på externa bedömningar om Scantias framtida intjäningsförmåga indikerar ett värde i nivå med redovisat belopp. Postens värde är svårbedömd, men AB Volvo anser att ovan angivna faktorer sammantaget motiverar att det bokförda värdet behålls oförändrat.

Andelarna i Blue Chip Jet HB skrevs ned med 25, vilket motsvarar årets resultatandel.

Resterande aktier i Eddo Restauranger AB avyttrades till Amica AB.

2001: Samtliga aktier i Mitsubishi Motors Corporation, bokförda till 2.344, överfördes till ett helägt tyskt dotterföretag vilket därefter avyttrades till DaimlerChrysler.

2000: Protorp Förvaltnings AB, vilka aktier var bokförda till 12, likviderades.

Aktier i Bilia AB med ett bokfört värde om 29 såldes i samband med Bilias erbjudande om återköp av aktier.

Samtliga aktier i AB Volvofinans, bokförda till 253, avyttrades koncerninternt till Volvo Finance Holding AB.

10% av andelarna i Blue Chip Jet HB såldes till Försäkringsaktiebolaget Skandia och Volvo Personvagnar AB.

Not 12 Övriga långfristiga fordringar

	2000	2001	2002
Lån till utomstående	137	–	–
Uppskjutna skattefordringar	118	1.230	2.351
Övriga fordringar	11	52	11
Summa	266	1.282	2.362

Fr o m 2001 redovisas uppskjutna skattefordringar som långfristiga fordringar.

Not 13 Övriga kortfristiga fordringar

	2000	2001	2002
Inkomstskattefordringar	74	258	–
Kundfordringar	20	27	45
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	407	52	48
Övriga fordringar	12.570	187	157
Summa	13.071	524	250

Övriga fordringar år 2000 avsåg främst fordran på Ford Motor Company, vilken reglerades under 2001. Reserven för osäkra fordringar uppgick vid årets utgång till 5 (5; 5).

Not 14 Kortfristiga placeringar hos koncernföretag

Kortfristiga placeringar hos koncernföretag omfattar placeringar hos Volvo Treasury på 9,045 (17,873; –).

Not 15 Eget kapital

	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital	Summa eget kapital
	Aktiekapital	Reservfond		
Enligt balansräkning 31 december 1999	2.649	7.241	66.009	75.899
Utdelning	–	–	–3.091	–3.091
Återköp av egna aktier	–	–	–11.808	–11.808
Nettoresultat 2000	–	–	1.376	1.376
Enligt balansräkning 31 december 2000	2.649	7.241	52.486	62.376
Utdelning	–	–	–3.356	–3.356
Återköp av egna aktier	–	–	–8.336	–8.336
Emission av aktier till Renault SA	–	–	10.356	10.356
Nettoresultat 2001	–	–	11.114	11.114
Enligt balansräkning 31 december 2001	2.649	7.241	62.264	72.154
Utdelning	–	–	–3.356	–3.356
Nettoresultat 2002	–	–	–2.485	–2.485
Enligt balansräkning 31 december 2002	2.649	7.241	56.423	66.313

Aktiekapitalets fördelning på olika aktieslag m m framgår av kommentar till koncernens bokslut (not 21).

Not 16 Obeskattade reserver

Sammansättning och förändring av obeskattade reserver	Värde enligt balansräkning 2000	Koncernintern överföring 2001	Boksluts-dispositioner 2001	Värde enligt balansräkning 2001	Boksluts-dispositioner 2002	Värde enligt balansräkning 2002
Periodiseringsfond	1.525	–	–	1.525	–	1.525
Akkumulerade överavskrivningar						
Mark	–	–	3	3	–	3
Maskiner och inventarier	2	–	–2	–	–	–
Ersättningsfond	–	3	–3	–	–	–
Summa	1.527	3	–2	1.528	–	1.528

Not 17 Avsättningar för pensioner

Avsättningar för pensioner och liknande förmåner motsvarar det försäkringstekniskt beräknade värdet för åtaganden som ej försäkrats hos tredje part eller tryggats genom överföring av medel till pensionsstiftelser. Det inkluderar åtaganden som förfaller till betalning inom ett år. AB Volvo har försäkrat pensionsborgenärernas rättigheter hos tredje part. Av redovisat belopp avsåg 60 (10; 0) avtalsenliga åtaganden inom ramen för PRI-systemet.

Under 1996 bildades två koncerngemensamma pensionsstiftelser för tryggnad av pensionsåtaganden enligt ITP-planen. Volvos Pensionsstiftelse 1995 avsåg pensionsmedel intjänade t o m 1995 och Volvos Pensionsstiftelse 1996 avsåg pensionsmedel intjänade från och med 1996. Under 2000 slogs stiftelserna samman till en

stiftelse. Pensionsmedel om 0 (0; 0) har överförts från AB Volvo till Volvos Pensionsstiftelse.

Pensionskostnaderna i AB Volvo uppgick till 168 (93; 70) efter erhållen gottgörelse från Volvos Pensionsstiftelse med – (–; 24).

Kapitalvärdet av samtliga pensionsförpliktelser i AB Volvo uppgick vid 2002 års utgång till 761. Dessa har tryggats dels genom "Avsatt till pensioner" och dels genom medel i pensionsstiftelser. På AB Volvo belöpande tillgångar i pensionsstiftelserna värderade till marknadsvärde understeg motsvarande förpliktelser med 60. Med anledning härav redovisas en avsättning för täckning av detta underskott.

Redovisning av överskottsmedel från Alecta framgår av kommentar till koncernens bokslut (not 22).

Not 18 Övriga avsättningar

Övriga avsättningar inkluderar avsättningar för skatter med 21 (24; 68).

Not 19 Långfristiga skulder

De långfristiga lånen förfaller till betalning enligt följande:	
2004	4.258
2005	-
2006 eller senare	72
Summa	4.330

Långfristiga skulder till koncernföretag inkluderar lån från Volvo Treasury på 1.054 (-; 3.104) samt Renault VI. på 3.204 (3.329; -).

Not 20 Övriga kortfristiga skulder

	2000	2001	2002
Inkomstskatteskulder	-	-	6
Löner och källskatter	30	30	38
Övriga skulder	95	50	93
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	55	99	146
Summa	180	179	283

Inga säkerheter är ställda för de kortfristiga skulderna.

Not 21 Ansvarsförbindelser

Av ansvarsförbindelserna 133.330 (150.295; 133.856) var 133.298 (149.829; 133.548) lämnade för koncernföretag.

Garantier för olika kreditprogram ingår med belopp som motsvarar kreditramarna. Dessa uppgår till 129.471 (147.246; 130.691), varav för koncernföretag 129.446 (146.786; 130.686).

Vid utgången av respektive år uppgick utnyttjat belopp till 69.672 (72.804; 58.448), varav för koncernföretag 69.640 (72.793; 58.140).

Not 22 Kassaflöde

	2000	2001	2002
Övriga ej kassapåverkande poster			
Nedskrivningar av aktieinnehav	400	12.237	557
Utdelningar och koncernbidrag	507	5.119	-1.408
Resultat vid försäljning av aktier	-227	-1.047	-32
Övrigt	-49	-	68
Summa	631	16.309	-815

Ytterligare information framgår av not 3-5.

Aktier och andelar i koncernföretag, netto

Investeringar	-6.675	-7.671	-1.616
Försäljningar	411	23.520	72
Nettoinvesteringar i aktier och andelar i koncernföretag	-6.264	15.849	-1.544

Renault VI. såldes 2001 koncerninternt för 10.700. Erhållna likvider vid försäljningen av Volvo Personvagnar Holding AB innebar ett positivt kassaflöde

om - (12.539; 382). Övriga investeringar och försäljningar av koncernföretag framgår av not 11.

Aktier och andelar i utomstående företag, netto

Investeringar	-1.328	-1	25
Försäljningar	119	3.182	41
Nettoinvesteringar i aktier och andelar i utomstående bolag	-1.209	3.181	66

Mitsubishi Motors Corporation avyttrades under 2001 för 3.182. Övriga investeringar och försäljningar av utomstående företag framgår av not 11.

Ökning/minskning av lån

Nyupptagna lån	14.434	104	1.054
Amorteringar	-	-15.763	- 1.829
Förändring lån, netto	14.434	-15.659	- 775

Lämnade lån, netto

Nya lämnade lån	-	-40	-
Erhållna amorteringar	-	100	891
Förändring lämnade lån, netto	-	60	891

AB Volvos innehav av aktier

AB Volvos innehav av aktier och andelar i utomstående företag	Organisations- nummer	Procentuellt innehav ¹	31 dec 2001	31 dec 2002
			Bokfört värde Mkr	Bokfört värde, Mkr
Scania AB, Sverige ²	556184-8564	46/31	24.351	24.325
Deutz AG, Tyskland ²	–	11	670	670
Bilia AB, Sverige ²	556112-5690	43	612	612
Henlys Group Plc, Storbritannien ²	–	10	524	524
Blue Chip Jet HB, Sverige	969639-1011	40	41	16
Eddo Restauranger AB, Sverige	–	–	7	–
Övriga innehav			19	21
Summa bokfört värde, utomstående företag			26.224	26.168

AB Volvos innehav av aktier och andelar i koncernföretag	Organisations- nummer	Procentuellt innehav ¹	31 dec 2001	31 dec 2002
			Bokfört värde Mkr	Bokfört värde, Mkr
Volvo Global Trucks AB, Sverige	556605-6759	100	8.420	8.420
Volvo Lastvagnar AB, Sverige	556013-9700	100	–	–
Volvo Lastvagnar Sverige AB, Sverige	556411-6878	100	–	–
Volvo Kuorma- ja Linja-autot Oy Ab, Finland	–	100	–	–
Volvo Truck Latvia Sia, Lettland	–	100	–	–
Volvo Truck Czech S R O, Tjeckien	–	100	–	–
Volvo Truck Slovak, Slovakien	–	100	–	–
Volvo Ukraine LLC, Ukraina	–	100	–	–
Volvo do o Beograd, Jugoslavien	–	100	–	–
Volvo Trucks (Deutschland) GmbH, Tyskland	–	100	–	–
Volvo Europa Truck NV, Belgien	–	100	–	–
Volvo Trucks (Schweiz) AG, Schweiz	–	100	–	–
Volvo Truck España, SA, Spanien	–	100	–	–
Volvo Trucks Canada Inc., Kanada	–	100	–	–
Volvo Trucks de Mexico, Mexiko	–	100	–	–
Volvo do Brasil Veiculos Ltda, Brasilien	–	100	–	–
Volvo Peru Sociedad Anonima, Peru	–	100	–	–
Volvo Truck (Thailand) Co. Ltd., Thailand	–	100	–	–
Volvo Truck East Asia (Pte) Ltd., Singapore	–	100	–	–
Volvo Truck Korea Ltd., Sydkorea	–	100	–	–
Volvo Truck Australia Pty Ltd., Australien	–	100	–	–
Volvo India Ltd., Indien	–	100	–	–
Renault V.I., Frankrike	–	–	–	–
France Vehicules Industriels, Frankrike	–	100	–	–
Renault Trucks UK Ltd., Storbritannien	–	100	–	–
Renault Trucks Nederland BV, Nederländerna	–	100	–	–
Renault VI Belgique, Belgien	–	100	–	–
Renault LKW Deutschland GmbH, Tyskland	–	100	–	–
Renault Lastbiler Danmark A/S, Danmark	–	100	–	–
Renault Vehicules Industriels Suisse, Schweiz	–	100	–	–
Renault Vehiculos Industriales SA, Spanien	–	100	–	–
Renault Trucks, España, Spanien	–	100	–	–

¹ I de fall två procenttal anges avser det första andel av kapitalet och det andra andel av röstvärdet.

² Innehavens marknadsvärde återfinns i not 13 (Koncernens noter).

AB Volvos innehav av aktier och andelar i koncernföretag	Organisations-nummer	Procentuellt innehav ¹	31 dec 2001	31 dec 2002
			Bokfört värde Mkr	Bokfört värde, Mkr
Renault Vehicules Industriels Italia Spa, Italien	-	100	-	-
Renault LKW Osterreich GmbH, Österrike	-	100	-	-
Renault Trucks Polska SP Z.OO, Polen	-	100	-	-
Renault Trucks Hungaria KFT, Ungern	-	100	-	-
Renault Trucks CR, SRO, Tjeckien	-	100	-	-
Renault Trucks Argentina, Argentina	-	100	-	-
SARL Renault Trucks Algerie, Algeriet	-	100	-	-
Mack Trucks Inc., USA	-	100	3.225	3.225
Kansas City Mack Sales & Service, Inc., USA	-	100	-	-
Mack Canada, Kanada	-	100	-	-
Mack Leasing System, Inc., USA	-	100	-	-
Mack de Venezuela, C.A., Venezuela	-	100	-	-
Mack Vehiculos Industriales, C.A., Venezuela	-	100	-	-
Mack Trucks South Africa Pty, Sydafrika	-	100	-	-
Mack Vehucolos Industriales de Mexico SA de CV, Mexico	-	100	-	-
Mack Trucks Australia Pty Ltd., Australien	-	100	-	-
Volvo Bussar AB, Sverige	556197-3826	100	2.885	2.912
Säffle Karosseri AB, Sverige	556058-3485	100	-	-
Carrus Oy, Finland	-	100	-	-
Volvo Busse Deutschland GmbH, Tyskland	-	100	-	-
Volvo Poland Sp.Zo. O, Polen	-	100	-	-
Prévost Holding BV, Kanada ¹	-	50	-	-
Acrivia AB, Sverige	556540-1691	100	-	-
Volvo Construction Equipment NV, Nederländerna	-	100	2.582	2.582
Volvo Wheel Loaders AB, Sverige	556310-1319	100	-	-
Volvo Construction Equipment Components AB, Sverige	556527-6820	100	-	-
Volvo Articulated Haulers AB, Sverige	556360-1615	100	-	-
Volvo Construction Equipment Customer Support AB, Sverige	556310-1301	100	-	-
Volvo Construction Equipment International AB, Sverige	556310-1293	100	-	-
Volvo Construction Equipment Cabs AB, Sverige	556527-6838	100	-	-
Volvo Construction Equipment Europe Ltd., Storbritannien	-	100	-	-
Volvo Construction Equipment Europe GmbH, Tyskland	-	100	-	-
Volvo Compact Service Equipment GmbH, Tyskland	-	100	-	-
Volvo Motor Graders Ltd., Kanada	-	100	-	-
AB Volvo Penta, Sverige	556034-1330	100	421	421
Volvo Penta Norden AB, Sverige	556127-7533	100	-	-
Volvo Penta Central Europe GmbH, Tyskland	-	100	-	-
Volvo Penta España, SA, Spanien	-	100	-	-
Volvo Penta Asia (Pte) Ltd., Singapore	-	100	-	-
Volvo Aero AB, Sverige	556029-0347	100	2.885	2.885
Volvo Aero Engine Services AB, Sverige	556328-9171	100	-	-
Volvo Aero Support AB, Sverige	556413-0184	100	-	-
Volvo Aero Norge AS, Norge	-	78	-	-

AB Volvos innehav av aktier och andelar i koncernföretag (forts.)	Organisationsnummer	Procentuellt innehav ¹	31 dec 2001	31 dec 2002
			Bokfört värde Mkr	Bokfört värde, Mkr
VNA Holding Inc., USA	–	100	2.456	3.510
Volvo Trucks North America, Inc., USA	–	100	–	–
Volvo Construction Equipment North America Inc., USA	–	100	–	–
Volvo Penta of The Americas, Inc., USA	–	100	–	–
Volvo Aero North America Inc., USA	–	100	–	–
Volvo Treasury North America Inc., USA	–	100	–	–
Volvo Aero Services LP, USA	–	95	–	–
Volvo Treasury AB, Sverige	556135-4449	100	3.044	3.044
Volvo Powertrain AB, Sverige	556000-0753	100	166	166
Volvo Parts AB, Sverige	556365-9746	100	200	200
Volvo Group Insurance Försäkrings AB, Sverige	516401-8037	100	182	182
Volvo Information Technology AB, Sverige	556103-2698	100	8	8
Volvo Financial Services AB, Sverige	556000-5406	100	486	486
Sotrof AB, Sverige	556519-4494	100	2.888	2.488
Volvo Technology Transfer AB, Sverige	556542-4370	100	236	286
Celero Support AB, Sverige	556039-1798	100	25	25
Volvo Holding Sverige AB, Sverige	556539-9853	100	5.693	5.693
Volvo Group Finance Europe BV, Nederländerna	–	100	1.003	1.003
Volvo Construction Equipment Korea Co. Ltd., Sydkorea	–	100	–	–
Volvo Truck & Bus Ltd., Storbritannien	–	100	413	413
Volvo China Investment Co. Ltd., Kina	–	100	275	275
Volvo Holding Mexico, Mexiko	–	100	189	278
Volvo Holding Danmark AS, Danmark	–	100	104	104
Volvo Norge AS, Norge	–	100	56	56
Volvo Bus de Mexico, Mexiko	–	100	50	50
Övriga bolag			248	238
Summa bokfört värde, koncernföretag²			38.140	38.950

1 Fr o m 1 oktober 2001 är Prévost Høling BV ett joint venture tillsammans med Henlys Plc och redovisas i Volvokoncernen enligt klyvningsmetoden.

2 AB Volvos andel av dotterbolagens egna kapital (inklusive kapitaldel i obeskickade reserver) utgjorde 49.657 (39.752).

Förslag till vinstfördelning

Koncernen

Enligt koncernens balansräkning den 31 december 2002 uppgick fritt eget kapital till 61.536 Mkr (70.239). Härav beräknas 0 Mkr åtgå för avsättning till bundet kapital.

AB Volvo	Mkr
Kvarstående vinstmedel	58.908
Tillkommer nettoresultat för 2002	-2.485
Summa	56.423

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att ovanstående belopp disponeras enligt följande:

	Mkr
Till aktieägarna utdelas 8:00 kronor per aktie	3.356
Till nästa år överföres	53.067
Summa	56.423

Göteborg den 6 februari 2003

	Lars Ramqvist	
Per-Olof Eriksson	Louis Schweitzer	Tom Hedelius
Leif Johansson		Finn Johnsson
Patrick Faure		Ken Whipple
Lars-Göran Larsson	Olle Ludvigsson	Johnny Rönnkvist

Revisionsberättelse har avgivits den 6 februari 2003

Olof Herolf
Auktoriserad revisor
PricewaterhouseCoopers

Olov Karlsson
Auktoriserad revisor
PricewaterhouseCoopers

Revisionsberättelse för AB Volvo

Vi har granskat årsredovisningen och koncernredovisningen samt bokföringen och styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i AB Volvo för år 2002. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen, koncernredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma den samlade informationen i årsredovisningen och koncernredovisningen. Som underlag till vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger därmed en rättvisande bild av bolagets och koncernens resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige.

Vi tillstyrker att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen, disponerar vinsten i moderbolaget enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Göteborg den 6 februari 2003

Olof Herolf
Auktoriserad revisor
PricewaterhouseCoopers

Olov Karlsson
Auktoriserad revisor
PricewaterhouseCoopers

11-årsöversikt

Koncernens resultaträkning											
Mkr	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Nettoomsättning	83.002	111.155	155.866	171.511	156.060	183.625	212.936	125.019	130.070	189.280	186.198
Kostnad för sålda produkter	-66.143	-85.840	-115.092	-128.529	-121.249	-138.990	-163.876	-99.501	-104.548	-155.592	-151.569
Bruttoresultat	16.859	25.315	40.774	42.982	34.811	44.635	49.060	25.518	25.522	33.688	34.629
Forsknings- och utvecklingskostnader	-6.243	-4.438	-4.652	-7.343	-8.271	-8.659	-10.104	-4.525	-4.876	-5.391	-5.869
Försäljningskostnader	-8.717	-11.480	-15.737	-17.418	-14.895	-17.160	-19.042	-8.865	-10.140	-15.766	-16.604
Administrationskostnader	-4.151	-6.131	-7.711	-7.399	-6.685	-7.018	-8.091	-4.791	-4.974	-6.709	-5.658
Övriga rörelseintäkter och kostnader	517	-1.146	-3.262	-1.657	-1.087	-3.141	-2.634	-611	622	-4.096	-4.152
Resultat från andelar i intresseföretag	120	-1.749	5.861	2.119	314	2.929	444	567	444	50	182
Resultat från övriga aktier och andelar	157	444	1.667	788	9.007	1.168	4.526	170	70	1.410	309
Resultat vid försäljning av dotterbolag	-	-	-	3.032	-	-	-	26.695	-	-	-
Strukturkostnader ¹	-1.450	-1.600	-	-1.817	-	-	-2.331	-	-	-3.862	-
Rörelseresultat	-2.908	-785	16.940	13.287	13.194	12.754	11.828	34.158	6.668	-676	2.837
Ränteintäkter och liknande resultatposter	3.694	4.041	2.927	3.801	4.530	3.197	1.268	1.812	1.588	1.275	1.217
Räntekostnader och liknande resultatposter	-4.906	-5.458	-3.572	-3.686	-3.114	-2.699	-1.315	-1.505	-1.845	-2.274	-1.840
Övriga finansiella intäkter och kostnader	-629	-440	83	-354	-407	-76	-162	131	-165	-191	-201
Resultat efter finansiella poster	-4.749	-2.642	16.378	13.048	14.203	13.176	11.619	34.596	6.246	-1.866	2.013
Skatter	138	-468	-2.783	-3.741	-1.825	-2.583	-3.140	-2.270	-1.510	326	-590
Minoritetsandelar i resultat	1.291	-356	-365	-45	99	-112	-42	-104	-27	73	-30
Nettoresultat	-3.320	-3.466	13.230	9.262	12.477	10.481	8.437	32.222	4.709	-1.467	1.393

1 1995 nedskrivning av övervärde i Volvo Construction Equipment.

Koncernens resultaträkning med Financial Services redovisat enligt kapitalandelsmetoden											
Mkr	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Nettoomsättning	81.858	109.978	154.668	166.541	150.425	178.531	205.712	116.382	120.392	180.615	177.080
Kostnad för sålda produkter						-135.027	-158.077	-92.772	-97.131	-149.477	-145.453
Bruttoresultat						43.504	47.635	23.610	23.261	31.138	31.627
Forsknings- och utvecklingskostnader						-8.659	-10.104	-4.525	-4.876	-5.391	-5.869
Försäljningskostnader						-16.763	-18.468	-8.117	-9.285	-14.663	-15.393
Administrationskostnader						-6.889	-7.950	-4.632	-4.651	-6.474	-5.464
Övriga rörelseintäkter och kostnader						-3.015	-2.515	-587	309	-3.071	-2.989
Resultat från Financial Services						375	681	1.066	1.499	325	490
Resultat från andelar i intresseföretag						3.033	354	478	341	-86	126
Resultat från övriga aktier och andelar						1.168	4.526	170	70	1.408	309
Resultat vid försäljning av dotterbolag						-	-	26.695	-	-	-
Strukturkostnader						-	-2.331	-	-	-3.862	-
Rörelseresultat	-2.908	-785	16.940	13.287	13.194	12.754	11.828	34.158	6.668	-676	2.837

Koncernens balansräkning											
Mkr	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Immateriella anläggningstillgångar	298	2.284	4.545	5.626	2.277	3.284	5.778	6.618	6.925	17.525	17.045
Fastigheter, maskiner och inventarier	18.377	25.922	25.991	25.094	26.458	30.793	36.207	19.788	22.231	33.234	30.799
Tillgångar i operationell leasing	1.753	2.235	2.205	2.847	4.968	13.501	22.285	12.337	14.216	27.101	23.525
Aktier och andelar	30.494	26.299	18.548	18.087	12.412	4.583	3.393	29.213	30.481	27.798	27.492
Varulager	18.368	21.390	23.380	23.929	23.148	27.993	32.128	21.438	23.551	31.075	28.305
Fordringar i kundfinansierings- verksamhet	9.083	8.019	9.351	10.336	15.552	32.304	46.798	34.313	41.791	48.784	46.998
Räntebärande fordringar	405	602	1.516	2.766	4.080	4.667	4.735	18.617	19.228	8.079	5.490
Övriga fordringar ¹	16.469	26.323	28.597	26.708	25.603	27.087	34.197	24.019	26.352	39.946	33.990
Likvida medel	21.760	21.442	24.449	23.306	26.661	20.603	20.224	29.269	15.968	27.383	25.578
Tillgångar	117.007	134.516	138.582	138.699	141.159	164.815	205.745	195.612	200.743	260.925	239.222
Eget kapital ¹	29.721	27.088	43.332	51.200	57.876	61.951	69.375	97.692	88.338	85.185	78.278
Minoritetskapital	3.919	6.686	838	605	504	899	860	544	593	391	247
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	5.085	6.139	6.097	6.890	3.150	3.296	2.936	2.130	2.632	14.647	16.236
Övriga avsättningar	11.653	14.235	13.914	14.602	14.988	19.657	25.187	14.832	14.941	18.427	16.721
Lån	42.641	42.675	33.551	28.166	31.886	41.217	64.230	53.345	66.233	81.568	72.437
Övriga skulder	23.988	37.693	40.850	37.236	32.755	37.795	43.157	27.069	28.006	60.707	55.303
Eget kapital och skulder	117.007	134.516	138.582	138.699	141.159	164.815	205.745	195.612	200.743	260.925	239.222
Ställda panter	4.114	4.613	6.527	5.434	6.503	6.743	5.388	3.930	2.990	3.737	3.610
Ansvarsförbindelser	6.808	8.656	7.581	7.450	6.188	5.406	6.737	6.666	6.789	10.441	9.334

¹ Fr o m 1997 har anpassning skett till Redovisningsrådets rekommendation, Inkomstskatter, RR 9. Se Not 1 till koncernens räkenskaper.

Koncernens balansräkning exklusive Financial Services ¹											
Mkr	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Immateriella anläggningstillgångar			4.544	5.623	2.258	3.262	5.692	6.518	6.781	17.366	16.919
Fastigheter, maskiner och inventarier			25.246	23.430	24.720	28.755	33.944	17.318	19.652	30.370	27.789
Tillgångar i operationell leasing			0	0	49	1.366	1.817	1.611	4.245	15.020	11.155
Aktier och andelar			20.782	20.699	16.359	9.894	11.744	35.296	37.366	35.145	34.750
Varulager			23.047	23.813	23.042	27.756	31.883	21.053	22.998	30.557	27.564
Fordringar i kundfinansieringsverksamhet			0	0	0	227	384	9	15	114	99
Räntebärande fordringar			1.516	2.720	4.060	4.664	4.715	18.617	19.286	12.426	8.495
Övriga fordringar			28.596	26.110	24.312	25.802	31.398	21.075	24.882	38.815	34.256
Likvida medel			21.811	20.637	23.170	16.605	15.439	24.465	10.958	24.874	24.154
Tillgångar			125.542	123.032	117.970	118.331	137.016	145.962	146.183	204.687	185.181
Eget kapital			43.332	51.200	57.876	61.951	69.375	97.692	88.338	85.185	78.278
Minoritetskapital			703	351	448	859	804	544	593	391	247
Avsättningar för pensioner och liknande			6.060	6.855	3.126	3.266	2.904	2.118	2.619	14.632	16.218
Övriga avsättningar			11.806	12.525	12.618	15.962	19.435	9.861	8.277	14.085	13.893
Lån			24.266	16.301	13.432	1.047	5.018	12.206	18.233	29.710	22.494
Övriga skulder			39.375	35.800	30.470	35.246	39.480	23.541	28.123	60.684	54.051
Eget kapital och skulder			125.542	123.032	117.970	118.331	137.016	145.962	146.183	204.687	185.181

¹ Financial Services redovisat enligt kapitalandelsmetoden.

Koncernens kassaflödesanalys											
Mdr	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Rörelseresultat ¹	-2,9	-0,8	16,9	13,3	13,2	12,8	11,8	7,5	6,7	-0,7	2,8
Avskrivningar	3,1	3,8	5,1	5,6	5,4	6,8	9,6	5,2	6,3	10,0	10,8
Övriga ej kassapåverkande poster ²						-3,5	-4,9	-0,3	-0,4	0,5	2,0
Förändringar i rörelsekapital ²	4,6	3,5	-8,9	-7,3	-11,2	4,7	1,5	-1,0	-3,3	6,4	1,0
Finansiella poster och inkomstskatt ²						-0,4	-2,0	-1,7	-1,3	-2,1	-1,3
Kassaflöde från den löpande verksamheten	4,8	6,5	13,1	11,6	7,4	20,4	16,0	9,7	8,0	14,1	15,3
Investeringar i anläggningar	-2,9	-3,5	-4,3	-6,5	-8,2	-9,9	-10,5	-4,9	-5,4	-8,1	-6,7
Investeringar i leasingtillgångar	-1,3	-1,7	-2,5	-2,6	-3,9	-9,8	-12,7	-5,6	-5,7	-5,8	-5,2
Försäljning av anläggningar och leasingtillgångar	0,3	0,8	1,4	1,3	2,0	1,8	2,6	1,6	2,1	2,6	3,2
Fordringar i kundfinansieringsverksamhet, netto	-3,7	1,9	-1,5	-1,6	-4,8	-15,5	-12,8	-7,1	-4,5	-3,7	-5,7
Aktier och andelar, netto	-0,2	0,5	8,2	2,0	14,1	10,7	5,5	-25,9	-1,6	3,9	-0,1
Förvärv och avyttringar av dotterbolag och andra affärsenheter, netto	0,3	0,4	-	-4,4	-0,9	-1,3	-5,6	31,0	0,0	13,0	-0,2
Återstår efter nettoinvesteringar	-2,7	4,9	14,4	-0,2	5,7	-3,6	-17,5	-1,2	-7,1	16,0	0,6
Förändring av lån	3,2	-5,9	-8,3	1,5	6,8	5,6	19,5	16,3	8,1	6,2	-0,1
Lån till utomstående, netto	0,5	-0,2	-0,9	-0,9	-1,9	-0,4	-0,3	-3,2	0,3	0,2	1,7
Återköp egna aktier	-	-	-	-	-	-	-	-	-11,8	-8,3	-
Utdelning till AB Volvos aktieägare	-1,2	-0,6	-0,6	-1,5	-1,9	-2,0	-2,2	-2,6	-3,1	-3,4	-3,4
Övrigt	0,4	0,2	-1,3	0,7	-5,0	-5,9	-0,2	-0,1	0,0	0,1	0,1
Förändring av likvida medel, exklusive omräkningsdifferenser	0,2	-1,6	3,3	-0,4	3,7	-6,3	-0,7	9,2	-13,6	10,8	-1,1
Omräkningsdifferenser på likvida medel	1,8	1,3	-0,3	-0,7	-0,3	0,3	0,3	-0,2	0,3	0,6	-0,7
Förändring av långsiktiga värdepappersinnehav	0,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Förändring av likvida medel	2,9	-0,3	3,0	-1,1	3,4	-6,0	-0,4	9,0	-13,3	11,4	-1,8

1 1999, exklusive reavinst vid försäljning av Volvo Personvagnar om 26,7 miljarder kronor.

2 Redovisas på en rad 1992–1996.

Operativt kassaflöde exklusive Financial Services											
Mdr	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Rörelseresultat				12,9	12,8	12,4	11,1	6,4	5,2	-1,0	2,3
Avskrivningar				4,8	4,4	5,0	6,4	3,1	3,8	7,0	7,8
Övriga ej kassapåverkande poster						-4,0	-5,5	-0,5	-1,6	0,0	1,0
Förändringar i rörelsekapital				-6,3	-11,1	3,4	0,7	-1,7	-3,0	6,0	0,4
Finansiella poster och inkomstskatt						-0,5	-2,3	-1,7	-0,8	-2,3	-1,1
Kassaflöde från den löpande verksamheten				11,4	6,1	16,3	10,4	5,6	3,6	9,7	10,4
Investeringar i anläggningar				-6,4	-8,0	-9,5	-10,2	-4,7	-5,1	-7,7	-6,3
Investeringar i leasingtillgångar				-0,8	-0,8	-0,5	-0,9	-0,5	-0,6	-0,5	-0,1
Försäljning av anläggningar och leasingtillgångar				1,2	1,8	1,0	1,5	0,8	0,7	1,1	1,1
Fordringar i kundfinansieringsverksamhet, netto				-	-	0,3	-0,3	0,1	0,0	0,8	0,0
Operativt kassaflöde				5,4	-0,9	7,6	0,5	1,3	-1,4	3,4	5,1

Export från Sverige											
Mkr	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Volvokoncernen, totalt	30.344	36.130	43.330	56.059	54.589	58.569	64.401	52.719	46.251	50.394	52.730

Löner och ersättningar (inklusive sociala avgifter)											
Mkr	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Volvokoncernen, totalt	16.857	19.489	24.156	27.248	25.997	26.951	30.064	19.832	21.510	33.453	34.136

Nyckeltal ⁵											
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Bruttomarginal, % ^{1,2}	20,3	22,8	26,2	25,1	22,3	24,4	23,2	20,3	19,3	17,2	17,9
Forsknings- och utvecklingskostnader i % av nettoomsättning ^{1,2}	7,5	4,0	3,0	4,3	5,3	4,9	4,9	3,9	4,1	3,0	3,3
Försäljningskostnader i % av nettoomsättning ^{1,2}	10,5	10,3	10,1	10,2	9,5	9,4	9,0	7,0	7,7	8,1	8,7
Administrationskostnader i % av nettoomsättning ^{1,2}	5,0	5,5	4,9	4,3	4,3	3,9	3,9	4,0	3,9	3,6	3,1
Rörelsemarginal, %	-3,6	-0,7	11,0	8,0	8,8	7,1	5,7	29,3	5,5	-0,4	1,6
Avkastning på eget kapital, %	neg	neg	36,5	19,3	23,7	17,2	13,0	34,9	5,0	neg	1,7
Räntetäckningsgrad, ggr	0,2	0,6	5,5	4,6	5,5	5,8	9,6	23,1	4,5	neg	2,2
Självfinansieringsgrad, % ³	122	148	247	151	73	115	78	108	89	125	176
Självfinansieringsgrad exklusive Financial Services, % ³				190	87	181	108	127	72	137	196
Finansiell nettoställning, Mkr	-18.117	-20.592	-6.999	201	10.672	16.956	12.232	28.758	9.392	-7.042	-6.063
Finansiell nettoställning i procent av eget kapital och minoritetskapital	-53,9	-61,0	-15,9	0,4	18,3	27,0	17,4	29,3	10,6	-8,2	-7,7
Andel eget kapital och minoritetskapital, %	28,8	25,1	31,9	37,4	41,4	38,1	34,1	50,2	44,3	32,8	32,8
Andel eget kapital och minoritetskapital exklusive Financial Services, % ⁴			35,1	41,9	49,4	53,1	51,2	67,3	60,8	41,8	42,4
Andel eget kapital, %	25,4	20,1	31,3	36,9	41,0	37,6	33,7	49,9	44,0	32,6	32,7

1 Nyckeltalen redovisas som en följd av den nya årsredovisningslagen 1997. Värderna för perioden 1992 till 1996 har omräknats enligt den nya lagen.

2 1992–1996 inklusive Financial Services. Fr o m 1997 redovisas Financial Services enligt kapitalandelsmetoden.

3 Fr o m 1999 presenteras Volvos kassaflödesanalys i enlighet med Redovisningsrådets Rekommendation, Redovisning av kassaflöden, RR7. Tidigare års värden har omräknats i enlighet med den nya presentationsformen.

4 Financial Services hade en marginell påverkan på andelen eget kapital och minoritetskapital före 1994.

5 Fr o m 1997 har anpassning skett till Redovisningsrådets rekommendation, Inkomstskatter, RR 9. Se not 1 till koncernens räkenskaper. Resultat per aktie är beräknat som nettoresultat delat med genomsnittligt antal aktier.

AKTIESTATISTIK

Data per aktie (justerat för emissioner och split) ¹											
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Resultat, kr ¹	-8:60	-8:90	31:80	20:20	26:90	23:20	19:10	73:00	11:20	-3:50	3:30
Utdelning, kr	1:55	1:55	3:40	4:00 ⁸	4:30	5:00	6:00	7:00	8:00	8:00	8:00 ⁹
Aktiekurs vid årets slut, kr, B-aktie	69	108	140	136	151	213	186	220	156:50	176	142
Direktavkastning, %, B-aktie ²	2,3	1,4	2,4	2,9	2,9	2,3	3,2	3,2	5,1	4,5	5,6
Effektiv avkastning, %, B-aktie ³	13	60	32	0	30	46	-10	22	-23	17,6	-14,8
P/E-tal (kurs/resultat), B-aktie ⁴	neg	neg	4	7	6	9	9	3	14	neg	43
EBIT-multipel ⁵	neg	36	7	7	16	9	11	10	10	25	23
Utdelningsandel, % ⁶	neg	neg	11	20	16	22	31	10	71	neg	242
Eget kapital, kr ⁷	77	70	98	110	125	140	157	221	222	203	187
Avkastning på eget kapital, %	neg	neg	36,5	19,3	23,7	17,2	13,0	34,9	5,0	neg	1,7

Övriga aktiedata											
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Antal ägare vid årets slut	163.800	147.300	182.700	206.700	176.800	225.500	210.600	238.000	230.000	214.000	211.000
Antal utestående A-aktier vid årets slut, miljoner	25,3	25,3	142,2	142,2	142,2	138,6	138,6	138,6	124,7	131,7	131,7
Antal utestående B-aktier vid årets slut, miljoner	52,3	52,3	301,9	321,4	321,4	302,9	302,9	302,9	272,6	287,8	287,8
Genomsnittligt antal utestående aktier, miljoner			415,9	458,9	463,6	452,5	441,5	441,5	421,7	422,4	419,4
Årlig omsättning A-aktier, Stockholm, miljoner	16,6	32,8	54,1	23,2	23,7	23,7	34,5	27,0	42,4	40,3	27,3
Årlig omsättning B-aktier, Stockholm, miljoner	169,7	465,5	363,3	363,3	316,4	362,7	371,3	479,6	391,2	344,4	349,4
Årlig omsättning A- och B-aktier, London, miljoner	178,9	150,7	287,5	232,8	301,0	260,8	425,5	215,8	143,0	169,0	60,8
Årlig omsättning ADR, Nasdaq, miljoner	9,4	11,5	19,0	73,5	83,0	51,8	50,5	54,9	16,0	15,0	11,0

1 Fr o m 1997 har anpassning skett till Redovisningsrådets rekommendation, Inkomstskatter, RR9. Se not 1 till koncernens räkenskaper. Resultat per aktie är beräknat som nettoresultat delat med genomsnittligt antal utestående aktier.

2 Utdelning i kronor per aktie dividerad med börskurs vid årets slut.

3 Börskurs vid årets slut inklusive under året utbetald utdelning dividerad med börskurs vid årets ingång (1997 inklusive inlösen, 1996 inklusive utdelning en aktie i Swedish Match, 2000 inklusive premie i samband med återköp).

4 Börskurs vid årets slut dividerad med resultat per aktie.

5 Marknadsvärde vid årets slut plus finansiell nettoskuld och minoritetsandel dividerat med rörelseresultat, exklusive jämförelsestörande poster.

6 Utdelning dividerad med resultat per aktie.

7 Eget kapital dividerat med antalet utestående aktier vid årets slut.

8 Samt en aktie i Swedish Match per Volvoaktie, à 21:74 (vägt genomsnitt de 10 första handelsdagarna efter börsnotering).

9 Enligt styrelsens förslag.

De största aktieägarna i Volvo, 31 december 2002 ¹			
	Antal aktier	Röstandel, % ²	Kapitalandel, % ²
Renault SA	88.304.177	20,0	20,0
Franklin Templeton funds	26.049.296	1,5	5,9
Robur aktiefonder	14.570.794	5,8	3,3
Alecta	13.858.100	4,0	3,1
SHB	8.976.256	5,2	2,0
AMF Pension	7.387.000	3,0	1,7
Skandia	7.374.466	4,1	1,7
Nordea fonder	7.113.750	1,5	1,6
SEB fonder	6.938.404	2,3	1,6
Fjärde AP-fonden	6.777.795	2,2	1,5
Totalt	187.350.038	49,6	42,4

Aktiefördelning, 31 december 2002			
Innehav	Antal ägare	Röstandel, % ²	Kapitalandel, % ¹
1-1.000 aktier	198.883	6,3	7,2
1.001-10.000 aktier	10.726	4,7	5,9
10.001-100.000 aktier	716	3,4	4,6
100.001-	246	85,6	82,3
Totalt	210.571	100	100

1 Som ett resultat av återköpet av egna aktier ägde AB Volvo 5% av bolagets egna aktier den 31 december, 2002.

2 Baserat på samtliga aktier.

REDOVISNING PER AFFÄRSOMRÅDE

Nettoomsättning		1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Mkr												
Lastvagnar¹	Västra Europa	13.520	14.025	21.121	22.548	21.244	22.280	27.837	30.006	30.415	60.841	61.406
	Östra Europa	518	599	948	1.299	1.721	2.274	3.089	2.265	3.158	5.526	6.424
	Nordamerika	6.933	11.817	13.951	13.069	8.510	12.206	17.659	22.303	17.048	33.630	33.721
	Sydamerika	484	3.188	4.780	4.641	2.759	3.832	3.777	2.190	3.111	3.993	3.277
	Asien	1.675	2.170	2.474	2.863	2.577	2.410	2.047	2.010	3.432	4.659	5.919
	Övriga marknader	1.130	330	1.379	1.330	1.443	1.503	1.267	1.492	1.911	7.919	8.005
	Totalt	24.260	32.129	44.653	45.750	38.254	44.505	55.676	60.266	59.075	116.568	118.752
Bussar	Västra Europa	2.581	3.380	3.838	4.709	4.660	5.082	5.528	5.735	6.767	6.263	6.695
	Östra Europa	3	62	102	34	80	190	366	226	182	373	409
	Nordamerika	1	43	34	736	1.575	2.314	5.574	6.871	7.723	6.847	3.838
	Sydamerika	728	897	1.005	1.087	853	1.002	910	469	732	757	366
	Asien	572	986	868	844	1.112	1.562	1.519	943	1.269	1.839	2.022
	Övriga marknader	566	119	289	285	247	432	389	469	514	596	705
	Totalt	4.451	5.487	6.136	7.695	8.527	10.582	14.286	14.713	17.187	16.675	14.035
Anläggningsmaskiner²	Västra Europa				4.199	7.163	7.836	9.557	9.901	10.029	10.326	10.383
	Östra Europa				112	93	263	336	193	255	341	454
	Nordamerika				1.403	3.385	5.680	6.548	5.725	5.823	6.145	5.667
	Sydamerika				556	598	991	957	498	776	847	709
	Asien				339	937	1.036	1.092	1.903	2.484	2.773	3.048
	Övriga marknader				307	628	847	882	662	626	703	751
Totalt				6.916	12.804	16.653	19.372	18.882	19.993	21.135	21.012	
Volvo Penta	Västra Europa	1.478	1.541	1.753	2.065	2.048	2.219	2.725	2.986	3.204	3.789	3.846
	Östra Europa	0	0	0	1	2	34	23	26	30	38	99
	Nordamerika	483	859	1.326	1.139	1.142	1.332	1.412	1.770	2.257	2.175	2.261
	Sydamerika	92	74	92	99	109	136	153	134	160	213	127
	Asien	407	434	464	458	486	643	476	692	794	988	1.141
	Övriga marknader	82	78	107	116	98	102	142	153	154	177	195
Totalt	2.542	2.986	3.742	3.878	3.885	4.466	4.931	5.761	6.599	7.380	7.669	
Volvo Aero	Västra Europa	2.146	2.281	2.400	2.590	2.950	3.682	4.231	4.560	4.651	4.788	3.422
	Östra Europa	0	0	13	27	8	6	47	16	42	87	28
	Nordamerika	1.244	1.326	1.104	1.100	1.071	3.066	3.502	4.557	5.040	5.841	4.573
	Sydamerika	13	4	0	4	4	257	284	193	134	187	177
	Asien	6	5	66	66	89	264	336	491	701	708	497
	Övriga marknader	9	11	5	3	21	201	184	136	145	173	140
Totalt	3.418	3.627	3.588	3.790	4.143	7.476	8.584	9.953	10.713	11.784	8.837	
Övrigt och elimineringsar ¹	9.034	10.912	10.636	4.321	2.669	3.436	4.781	6.807	6.825	7.073	6.775	
Nettoomsättning exklusive Financial Services	43.705	55.141	68.755	72.350	70.282	87.118	107.630	116.382	120.392	180.615	177.080	
Financial Services	Västra Europa	1.144	1.177	1.198	4.758	5.384	4.461	5.465	6.300	6.240	5.314	5.573
	Östra Europa					0	0	86	185	257	360	424
	Nordamerika				6	54	509	1.152	1.620	2.626	3.216	3.344
	Sydamerika					153	72	297	455	452	451	403
	Asien					0	0	0	1	0	24	49
	Övriga marknader				206	44	52	224	76	103	130	132
Totalt	1.144	1.177	1.198	4.970	5.635	5.094	7.224	8.637	9.678	9.495	9.925	
Elimineringsar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-830	-807	
Volvokoncernen exklusive avvecklade verksamheter	44.849	56.318	69.953	77.320	75.917	92.212	114.854	125.019	130.070	189.280	186.198	
Personvagnar	44.598	58.158	73.598	83.340	83.589	96.453	103.798	-	-	-	-	
Övriga avvecklade verksamheter och elimineringsar	-6.445	-3.321	12.315	10.851	-3.446	-5.040	-5.716	-	-	-	-	
Volvokoncernen totalt	83.002	111.155	155.866	171.511	156.060	183.625	212.936	125.019	130.070	189.280	186.198	

Fr o m 1997 sker Volvokoncernens redovisning per marknadsområde enligt geografiska definitioner, baserad på ISO-standard. Värden för åren 1992–1996 har räknats om enligt den nya principen.

¹ Nettoomsättningen för 1992–2001 har räknats om enligt den nya organisation som gäller från och med 2002.

² Ingår i Volvokoncernen fr o m juli 1995. Nettoomsättning för Anläggningsmaskiner (Volvo Construction Equipment) för åren 1992 till 1995, beräknad enligt genomsnittskurs för USD respektive år, uppgick till Mkr: 7.890, 9.665, 12.084 och 13.684.

Rörelseresultat											
Mkr	1992	1993 ⁸	1994 ⁷	1995 ⁶	1996 ⁵	1997 ⁴	1998 ³	1999 ²	2000	2001 ¹	2002
Lastvagnar ⁹	-889	585	4.051	5.020	783	1.707	2.769	3.247	1.414	-2.066	1.189
Bussar	71	313	318	405	331	550	-37	224	440	-916	-94
Anläggningsmaskiner	-	-	-	717	1.162	1.436	626	1.709	1.594	527	406
Volvo Penta	-184	125	223	212	-27	181	-63	314	484	658	647
Volvo Aero	261	143	60	103	153	472	527	584	621	653	5
Financial Services	224	323	271	355	244	375	681	1.066	1.499	325	490
Övrigt	581	-2.297	7.533	1.422	9.377	3.624	3.950	319	616	143	194
Volvokoncernen exklusive avvecklade verksamheter	64	-808	12.456	8.234	12.023	8.345	8.453	7.463	6.668	-676	2.837
Personvagnar	-2.972	23	2.599	490	1.080	4.409	3.375	26.695	-	-	-
Övriga avvecklade verksamheter	-	-	1.885	4.563	91	-	-	-	-	-	-
Rörelseresultat Volvokoncernen	-2.908	-785	16.940	13.287	13.194	12.754	11.828	34.158	6.668	-676	2.837

1 Rörelseresultatet 2001 inkluderade strukturkostnader på 3.862 Mkr, främst avseende integrationen av Mack och Renault, varav 3.106 inom Lastvagnar, 392 inom Bussar och 364 inom Anläggningsmaskiner.

2 Volvo Personvagnar redovisas som en avyttrad verksamhet från och med 1 januari 1999. Reavinsten från försäljningen uppgick till 26.695 Mkr.

3 1998 uppgick strukturkostnader till 1.650 Mkr varav 46 inom Lastvagnar, 422 inom Bussar, 910 inom Anläggningsmaskiner och 158 inom Volvo Penta. Rörelseresultatet inkluderade även en reavinst på 4.452 Mkr från försäljningen av aktier i PharmaciaUpJohn.

4 Rörelseresultatet 1997 inkluderade en reavinst på 3.027 Mkr från försäljningen av aktier i PrippsRingnes.

5 Rörelseresultatet 1996 inkluderade en reavinst på 7.766 Mkr från försäljningen av aktier i PharmaciaUpJohn.

6 Rörelseresultatet 1995 inkluderar nedskrivning av goodwill med 1.817 Mkr, hänförlig till Volvo Construction Equipment vilka konsolideras från 1 juli 1995.

7 Rörelseresultatet 1994 inkluderade reavinst från försäljningen av aktier i AB Cardo och AB Custos med 2.597 Mkr respektive 916 Mkr.

8 Rörelseresultatet 1993 inkluderade en avsättning om 1.600 Mkr hänförlig till beräknat övervärde inom Volvo Lastvagnar i samband med utbyte av aktier med Renault.

9 Avser Volvo Lastvagnar 1992-2000.

Rörelsemarginal											
%	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Lastvagnar	-3,7	1,8	9,1	11,0	2,0	3,8	5,0	5,4	2,4	-1,8	1,0
Bussar	1,6	5,7	5,2	5,3	3,9	5,2	-0,3	1,5	2,6	-5,5	-0,7
Anläggningsmaskiner ¹	-	-	-	10,4	9,1	8,6	3,2	9,1	8,0	2,5	1,9
Volvo Penta	-7,2	4,2	6,0	5,5	-0,7	4,1	-1,3	5,5	7,3	8,9	8,4
Volvo Aero	7,6	3,9	1,7	2,7	3,7	6,3	6,1	5,9	5,8	5,5	0,1
Volvokoncernen exklusive avvecklade verksamheter	0,1	-1,5	18,1	11,4	17,1	9,6	7,9	6,4	5,5	-0,4	1,6
Rörelsemarginal totalt	-3,6	-0,7	11,0	8,0	8,8	7,1	5,7	29,3	5,5	-0,4	1,6

1 Ingår i Volvokoncernen fr o m juli 1995. Rörelsemarginalen för Anläggningsmaskiner (Volvo Construction Equipment) för åren 1992 till 1995 uppgick till -5,5, 5,2, 13,4 och 12,3.

Avkastning på operativt kapital, exklusive strukturkostnader											
%	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Lastvagnar	neg	8	>25	>25	10	18	>25	>25	9	4	5
Bussar	5	18	22	18	12	17	8	4	6	neg	neg
Anläggningsmaskiner	-	-	-	>25	23	23	18	19	16	9	4
Volvo Penta	neg	11	19	17	neg	14	7	>25	>25	>25	>25
Volvo Aero ¹	22	11	5	13	19	>25	23	19	25	20	1

1 Från och med 1997 beräknas avkastning på operativt kapital för Aero exklusive Volvo Aero Services.

Avskrivningar											
Mkr	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Lastvagnar	594	704	839	937	1.023	1.252	1.493	1.375	1.478	3.742	3.667
Bussar	70	88	65	99	121	136	218	280	320	355	324
Anläggningsmaskiner	–	–	–	143	302	394	996	475	579	599	624
Volvo Penta	95	36	58	70	68	71	67	77	77	65	80
Volvo Aero	214	216	209	219	231	215	224	333	410	437	436
Financial Services	–	–	–	45	59	71	95	134	145	181	211
Övrigt	136	160	155	123	158	288	354	365	372	431	378
Volvokoncernen exklusive avvecklade verksamheter	1.109	1.204	1.326	1.636	1.962	2.427	3.447	3.039	3.381	5.810	5.720
Personvagnar	1.577	1.869	2.149	2.283	2.345	2.557	2.880	–	–	–	–
Övriga avvecklade verksamheter	–	152	1.025	953	206	–	–	–	–	–	–
	2.686	3.225	4.500	4.872	4.513	4.984	6.327	3.039	3.381	5.810	5.720
Tillgångar i operationell leasing ¹	433	552	607	784	838	1.812	3.299	2.132	2.870	4.151	5.124
Avskrivningar totalt	3.119	3.777	5.107	5.656	5.351	6.796	9.626	5.171	6.251	9.961	10.844

¹ Tjänstefordon inkluderade t o m 1993.

Forsknings- och utvecklingskostnader											
Mkr	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Lastvagnar	2.258	1.365	1.399	1.760	2.078	2.051	2.301	2.524	2.709	3.614	4.175
Bussar	251	240	265	306	343	434	617	576	614	498	396
Anläggningsmaskiner	–	–	–	221	555	627	715	786	844	674	685
Volvo Penta	166	154	148	177	183	213	270	287	368	287	352
Volvo Aero	194	196	160	150	155	205	248	216	238	211	173
Övrigt	28	21	21	30	36	74	114	136	103	107	88
Volvokoncernen exklusive avvecklade verksamheter	2.897	1.976	1.993	2.644	3.350	3.604	4.265	4.525	4.876	5.391	5.869
Personvagnar	3.346	2.462	2.502	4.561	4.901	5.055	5.839	–	–	–	–
Övriga avvecklade verksamheter	–	–	157	138	20	–	–	–	–	–	–
Volvokoncernen totalt	6.243	4.438	4.652	7.343	8.271	8.659	10.104	4.525	4.876	5.391	5.869

Värden för perioden 1992–1996 har omräknats till följd av den nya årsredovisningslagen.

Anställda vid årets slut											
Antal	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Lastvagnar	19.480	17.780	19.790	21.450	20.860	22.090	22.560	23.330	24.320	44.180	43.470
Bussar	2.620	2.610	2.600	3.620	3.750	4.220	8.690	8.860	9.060	6.230	6.660
Anläggningsmaskiner	–	–	–	7.610	7.300	8.550	9.680	8.900	8.830	7.780	8.410
Volvo Penta	1.540	1.420	1.540	1.570	1.420	1.400	1.490	1.400	1.480	1.370	1.410
Volvo Aero	4.290	4.040	3.770	3.890	3.740	4.170	3.990	4.550	4.240	4.040	3.660
Financial Services	210	220	230	450	560	710	860	1.160	1.220	1.080	1.060
Övriga bolag	3.530	3.130	2.120	2.370	3.090	3.840	5.190	5.270	5.120	6.240	6.490
Volvokoncernen exkl avvecklade verksamheter	31.670	29.200	30.050	40.960	40.720	44.980	52.460	53.470	54.270	70.920	71.160
Personvagnar	28.450	26.800	29.080	31.050	29.600	27.920	27.360	–	–	–	–
Övriga avvecklade verksamheter	–	17.640	16.420	7.040	10	–	–	–	–	–	–
Volvokoncernen totalt	60.120	73.640	75.550	79.050	70.330	72.900	79.820	53.470	54.270	70.920	71.160

Investeringar i anläggningar											
Mkr	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Lastvagnar	912	725	979	2.063	2.576	2.397	2.552	2.468	3.175	5.725	4.546
Bussar	101	64	54	124	199	276	320	571	364	324	229
Anläggningsmaskiner	–	–	–	204	286	484	630	566	397	565	656
Volvo Penta	24	35	96	79	67	86	133	126	134	197	236
Volvo Aero	199	157	170	180	173	413	448	793	614	681	494
Financial Services	–	–	–	79	166	253	329	140	302	405	370
Övrigt och koncerngemensamma investeringar	117	412	227	317	250	410	512	508	444	390	282
Volvokoncernen ¹	1.353	1.393	1.526	3.046	3.717	4.319	4.924	5.172	5.430	8.287	6.813
Personvagnar	1.562	2.072	1.596	2.540	4.425	5.544	5.625	–	–	–	–
Övriga avvecklade verksamheter	–	–	1.152	905	58	–	–	–	–	–	–
Volvokoncernen totalt	2.915	3.465	4.274	6.491	8.200	9.863	10.549	5.172	5.430	8.287	6.813
Tillgångar i operationell leasing ¹	888	1.000	1.255	1.655	2.369	3.290	4.816	5.578	5.709	5.852	5.424
Avvecklade verksamheter	464	678	1.240	930	1.482	6.483	7.838	–	–	–	–
Volvokoncernen totalt ²	1.352	1.678	2.495	2.585	3.851	9.773	12.654	5.578	5.709	5.852	5.424

1 Exklusive avvecklade verksamheter. 2 T o m 1996 inklusive tjänstefordon.

REDOVISNING PER MARKNADSOMRÅDE

Nettoomsättning exklusive Financial Services											
Mkr	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Västra Europa	27.932	30.874	39.518	40.301	40.610	44.190	54.156	59.858	61.942	93.147	92.331
Östra Europa	536	666	1.100	1.512	1.906	2.769	4.074	2.714	3.676	6.383	7.437
Europa totalt	28.468	31.540	40.618	41.813	42.516	46.959	58.230	62.572	65.618	99.530	99.768
Nordamerika	8.625	14.052	16.521	17.510	15.729	24.699	34.705	41.382	38.029	54.630	50.206
Sydamerika	2.296	4.102	5.859	6.289	4.302	6.438	6.339	3.487	4.730	6.018	4.667
Asien	2.932	3.693	4.013	5.128	5.290	5.936	5.490	6.027	8.765	10.862	12.644
Övriga marknader	1.415	1.787	1.765	1.610	2.445	3.086	2.866	2.914	3.250	9.575	9.795
Volvokoncernen exkl avvecklade verksamheter	43.736	55.174	68.776	72.350	70.282	87.118	107.630	116.382	120.392	180.615	177.080
Personvagnar	44.598	58.158	73.598	83.340	83.589	96.453	103.798	–	–	–	–
Övriga avvecklade verksamheter och eliminerings	–6.445	–3.321	12.315	10.851	–3.446	–5.040	–5.716	–	–	–	–
Volvokoncernen totalt	81.889	110.011	154.689	166.541	150.425	178.531	205.712	116.382	120.392	180.615	177.080
varav Sverige	10.117	12.087	12.524	10.034	9.264	9.995	11.192	12.842	13.920	12.928	12.120

Fr o m 1997 sker Volvokoncernens redovisning per marknadsområde enligt geografiska definitioner baserade på ISO-standard. Värderna för åren 1992–1996 har räknats om enligt den nya principen.

Investeringar i anläggningar											
Mkr	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Sverige	1.004	970	824	1.962	2.333	2.558	2.622	1.789	2.453	4.638	3.699
Europa, exklusive Sverige	230	264	279	421	608	609	913	966	985	1.946	1.600
Nordamerika	55	96	331	502	558	601	735	1.425	1.538	1.370	1.080
Sydamerika					3	414	371	512	237	118	121
Asien					3	102	230	441	187	180	194
Övriga marknader	64	63	92	161	212	35	53	39	30	35	119
Volvokoncernen ¹	1.353	1.393	1.526	3.046	3.717	4.319	4.924	5.172	5.430	8.287	6.813
Personvagnar	1.562	2.072	1.596	2.540	4.425	5.544	5.625	–	–	–	–
Övriga avvecklade verksamheter	–	–	1.152	905	58	–	–	–	–	–	–
Volvokoncernen totalt	2.915	3.465	4.274	6.491	8.200	9.863	10.549	5.172	5.430	8.287	6.813
Tillgångar i operationell leasing ¹	888	1.000	1.255	1.655	2.369	3.290	4.816	5.578	5.709	5.852	5.424
Avvecklade verksamheter	464	678	1.240	930	1.482	6.483	7.838	–	–	–	–
Volvokoncernen totalt ²	1.352	1.678	2.495	2.585	3.851	9.773	12.654	5.578	5.709	5.852	5.424

1 Exklusive avvecklade verksamheter.

2 T o m 1996 inklusive tjänstefordon.

Anställda											
Antal	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Sverige	39.130	43.980	44.880	47.000	43.330	43.650	43.900	24.840	25.030	24.350	25.420
Europa, exklusive Sverige	12.040	16.280	18.040	16.930	15.290	16.100	17.880	11.900	12.320	27.800	27.130
Nordamerika	5.540	6.950	6.100	7.860	6.900	8.450	12.100	11.880	11.410	12.670	12.440
Sydamerika	1.520	3.400	3.400	3.620	2.130	2.000	1.980	1.930	2.100	2.090	2.020
Asien	1.380	2.170	2.380	2.830	2.260	1.720	3.340	2.480	2.570	2.550	2.590
Övriga marknader	510	860	750	810	420	980	620	440	840	1.460	1.560
Volvokoncernen totalt	60.120	73.640	75.550	79.050	70.330	72.900	79.820	53.470	54.270	70.920	71.160

Fakturerade fordon											
Antal	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Tunga lastbilar	43.030	47.280	63.560	71.360	59.100	63.930	78.690	81.240	76.470	117.180	120.200
Medeltunga lastbilar	5.100	3.950	4.940	5.130	4.580	5.050	4.590	3.850	5.360	17.310	16.220
Lätta lastbilar										20.820	20.710
Totalt lastbilar	48.130	51.230	68.500	76.490	63.680	68.980	83.280	85.090	81.830	155.310	157.130
Bussar och busschassier	5.580	5.450	5.770	6.830	7.410	8.730	10.200	9.500	11.015	9.953	9.059
Personbilar	307.310	302.110	351.000	374.640	368.250	386.440	399.680	-	-	-	-

		1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Lastbilar	Totalt Europa	22.200	17.100	27.000	34.160	34.970	34.470	42.350	42.530	46.140	98.040	96.290
	Västra Europa	21.250	16.240	25.450	32.330	32.310	31.040	37.810	39.630	42.050	90.460	87.490
	Östra Europa	950	860	1.550	1.830	2.660	3.430	4.540	2.900	4.090	7.580	8.800
	Nordamerika	16.720	21.860	26.460	27.090	16.850	20.900	29.310	34.300	23.610	34.650	36.510
	Sydamerika	3.590	5.900	8.320	7.800	4.980	6.970	6.020	3.900	4.530	5.790	5.360
	Asien	4.120	4.840	4.830	5.270	4.850	4.710	3.760	2.720	5.560	6.600	9.140
	Övriga marknader	1.500	1.530	1.890	2.170	2.030	1.930	1.840	1.640	1.990	10.230	9.830
	Totalt	48.130	51.230	68.500	76.490	63.680	68.980	83.280	85.090	81.830	155.310	157.130
Bussar	Totalt Europa	2.360	2.610	3.040	3.570	3.840	4.190	3.860	3.630	3.994	3.115	3.413
	Västra Europa	2.320	2.520	2.900	3.510	3.770	4.030	3.580	3.430	3.870	2.899	3.076
	Östra Europa	40	90	140	60	70	160	280	200	124	216	337
	Nordamerika	10	30	10	340	750	1.110	2.730	3.640	3.869	3.128	1.945
	Sydamerika	1.780	1.320	1.630	1.510	1.460	1.350	1.510	710	980	1.009	495
	Asien	1.270	1.050	780	920	1.060	1.410	1.650	1.000	1.659	2.209	2.639
	Övriga marknader	160	440	310	490	300	670	450	520	513	492	567
	Totalt	5.580	5.450	5.770	6.830	7.410	8.730	10.200	9.500	11.015	9.953	9.059

Fr o m 1997 sker Volvokoncernens redovisning per marknadsområde enligt nya geografiska definitioner baserade på ISO-standard. Värderna för åren 1992–1996 har räknats om enligt den nya principen.

Miljöprestanda Volvo produktionsanläggningar						
Absoluta värden relaterade till nettoomsättningen		1998	1999	2000	2001	2002
Energiförbrukning (GWh;MWh/Mkr)		1.779; 16,5	1.815; 15,6	1.656; 13,8	2.586;14,3	2.564; 14,5
Koldioxidutsläpp (1.000 ton; ton/Mkr)		201; 1,9	184; 1,6	172; 1,4	316; 1,7	307; 1,7
Vattenförbrukning ('000 m ³ ; m ³ /Mkr)		5.281; 49,1	6.729; 57,8	6.138; 51,0	9.187; 50,9	9.202; 52,0
Kväveoxidutsläpp (ton;kg/Mkr)		489; 4,5	478; 4,1	464; 3,9	730; 4,0	726; 4,1
Lösningemedelutsläpp (ton;kg/Mkr)		1.079; 10,0	1.332; 11,4	1.422; 11,8	1.816; 10,1	1.896; 10,7
Svaveldioxidutsläpp (ton; kg/Mkr)		59; 0,5	77; 0,7	59; 0,5	308; 1,7	173; 1,0
Farligt avfall (ton; kg/Mkr)		10.820; 101	15.596; 134	17.170; 143	20.306; 112	20.531; 116
Nettoomsättning, Mdr kr		107,6	116,4	120,4	180,6	177,1

Definitioner

Avkastning på eget kapital

Nettoresultat dividerat med genomsnittligt eget kapital.

Avkastning på operativt kapital

Rörelseresultat dividerat med genomsnittligt operativt kapital. Det operativa kapitalet utgörs av operativa tillgångar (materiella och immateriella anläggningstillgångar, fordringar och lager) minus ej räntebärande operativa skulder och andra provisioner. Nyckeltalet används endast för affärsområdena, inte för Volvokoncernen som helhet.

Finansiell nettoställning

Kassa och bank, kortfristiga placeringar och räntebärande finansiella fordringar med avdrag för kort- och långfristiga räntebärande lån samt avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser. Nettoskulden i Volvo Financial Services inräknas ej eftersom räntekostnaden på dessa skulder belastar rörelseresultatet och inte räntenettet.

Investeringar i anläggningar

Begreppet investeringar i anläggningar inkluderar investeringar i fastigheter, maskiner och inventarier, samt immateriella anläggningstillgångar. Investeringar avseende tillgångar i operationell leasing ingår ej. I koncernens kassaflödesanalys inkluderas endast investeringar vilka påverkat koncernens likvida medel under året.

Operativt kassaflöde, exklusive Financial Services

Kassaflöde från den löpande verksamheten med avdrag för nettoinvesteringar i anläggningar och leasingtillgångar.

Resultat per aktie

Nettoresultat dividerat med det vägda genomsnittet av antalet utestående aktier under perioden.

Räntetäckningsgrad

Rörelseresultat ökat med resultat från andelar i intresseföretag, resultat från övriga aktier och andelar samt ränteintäkter och liknande resultatposter dividerat med räntekostnader.

Rörelsemarginal

Rörelseresultat dividerat med nettoomsättning.

Självfinansieringsgrad

Kassaflöde från den löpande verksamheten (se kassaflödesanalysen) dividerat med nettoinvesteringar i anläggningar och leasingtillgångar.

Soliditet

Eget kapital dividerat med totala tillgångar.

Bolagsstämma, 9 april

Ordinarie bolagsstämma hålls i Göteborg i Lisebergshallen, med ingång från Örgrytevägen, onsdagen den 9 april 2003 kl 14.00.

Anmälan

Aktieägare som önskar delta skall
dels vara införd i den av VPC AB förda aktieboken senast den 28 mars 2003
dels anmäla sig senast torsdagen den 3 april 2003 kl 12.00.

- per telefon fr o m 7 mars, via Volvos växel 031-66 00 00
- per post till AB Volvo (publ), Juridik, 405 08 Göteborg
- per e-mail agm@volvo.com

Vid anmälan bör aktieägare uppge:

- namn
- personnummer (registreringsnummer)
- adress och telefonnummer

Aktieägare som har förvaltarregistrerade aktier bör av den bank eller fondhandlare som förvaltar aktierna begära tillfällig ägarregistrering ett par bankdagar före den 28 mars 2003.

Som avstämningsdag för rätt att erhålla kontant utdelning föreslås den 14 april, med beräknad utbetalning den 17 april.

Volvos nomineringskommitté

Vid 2002 års bolagsstämma utsågs följande ledamöter till Volvos nomineringskommitté:

Thomas Halvorsen	Fjärde AP-fonden
Lars Ramqvist	Styrelseordförande, AB Volvo
Bengt Hane	Som representant för aktieägare med mindre innehav
Shemaya Lévy	Renault SA
Lars Otterbeck	Alecta

Nomineringskommittén har till uppgift att till bolagsstämman lämna förslag till val av styrelse, revisorer och revisorssuppleanter och arvoden till dessa.

Publiceringstillfällen

Årsredovisning 2002	12 mars, 2003
Form 20-F US GAAP 2002	April, 2003
Rapport över första kvartalet, 31 mars 2003	28 april, 2003
Rapport över första halvåret, 30 juni 2003	23 juli, 2003
Rapport över de tre första kvartalen, 30 september 2003	23 oktober, 2003
Bokslutsrapport 2003	Februari 2004
Årsredovisning 2003	Mars 2004

Rapporterna finns tillgängliga på www.volvo.com vid publiceringstillfället och sänds också direkt till de aktieägare som anmält till Volvo att de vill ha Volvos finansiella information.

Ovanstående information kan också beställas från Celero Support AB, DDC, dept 63356 ARUN, 405 08 Göteborg. Telefon: 031-66 10 47. Telefax: 031-66 20 20. E-mail: volvoinf@volvo.com

Historiska tidsserier över Volvokoncernens finansiella utveckling, marknadsinformation och aktiedata publiceras regelbundet på internet www.volvo.com

Produktionsorter

■ Mack Trucks

Nordamerika

Hagerstown, Macungie, New River Valley

Australien

Brisbane

■ Renault Trucks

Europa

Blainville, Bourg en Bresse, Limoges, St Priest, Vénissieux, Villaverde

■ Volvo Lastvagnar

Nordamerika

New River Valley

Sydamerika

Curitiba

Europa

Göteborg, Köping, Skövde, Umeå, Ghent

Afrika

Gaborone

Australien

Brisbane

Asien

Bangalore, Bangkok*, Kuala Lumpur*

■ Bussar

Nordamerika

St Claire, St Eustache, Mexico City

Sydamerika

Curitiba

Europa

Borås, Säffle, Tampere, Turku, Aabenraa, Heilbronn, Wrocław

Afrika

Gaborone

Asien

Bangalore, Bangkok, Kuala Lumpur**, Shanghai*, Xian*

■ Anläggningsmaskiner

Nordamerika

Asheville, Goderich

Sydamerika

Pederneiras

Europa

Arvika, Braås, Eskilstuna, Hallsberg, Konz-Könen, Belley, Wrocław

Asien

Changwon

■ Volvo Penta

Nordamerika

Lexington

Europa

Göteborg, Skövde, Vara

Asien

Wuxi

■ Volvo Aero

Nordamerika

Boca Raton

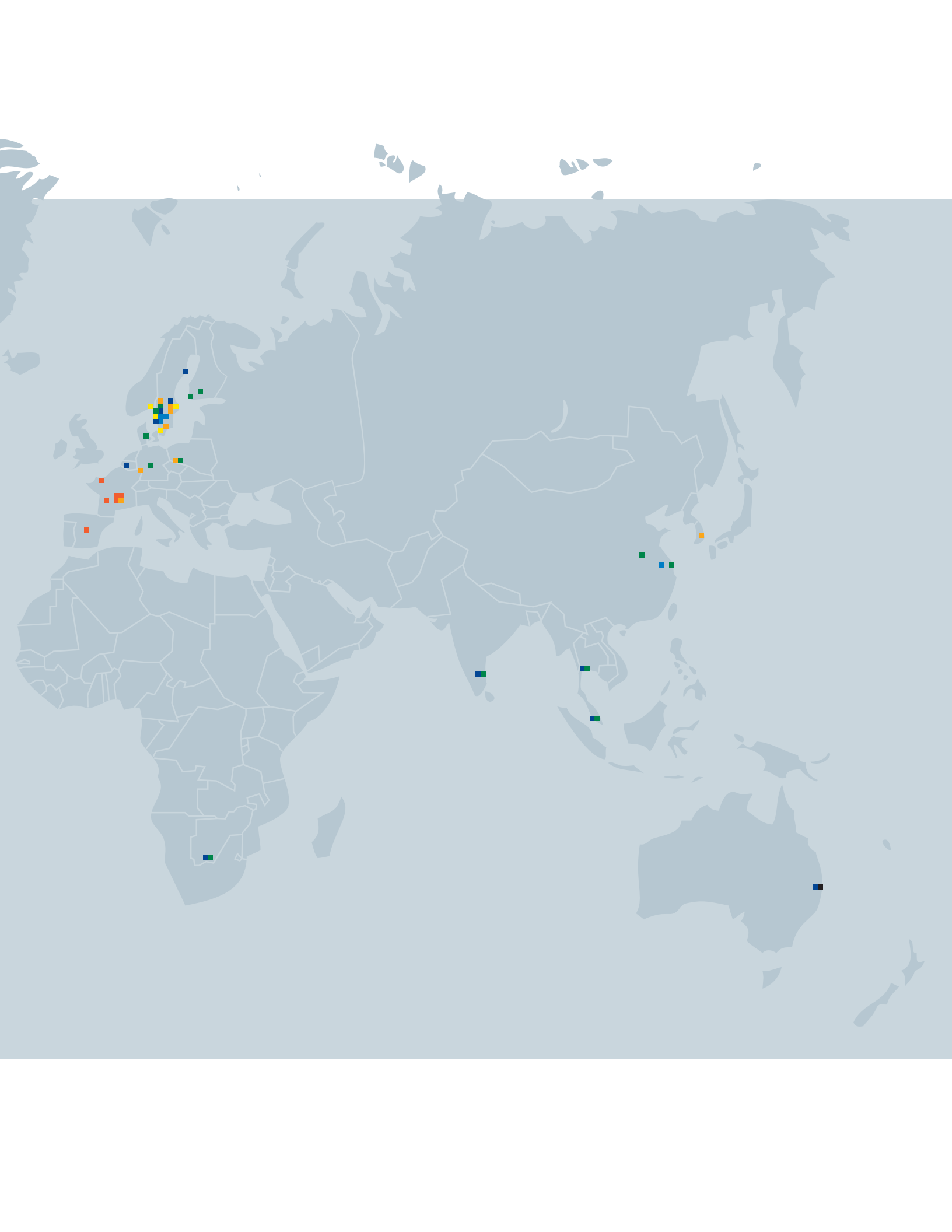
Europa

Bromma, Malmö, Trollhättan, Kongsberg

* Ägarandel < 50%

** Oberoende partner

VOLVO

AB Volvo (publ)

405 08 Göteborg
Telefon 031-66 00 00